

T.C.

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI

TÜRKİYE’NİN AVRUPA PARA BİRLİĞİNE KATILIMININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS

SOHAİB BUŞİ

2018

İKTİSAT ABD

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ

YÜKSEK LİSANS

SOHAİB BUŞİ

GAZİANTEP

MAYIS 2018

T.C.

UNIVERSITY OF GAZİANTEP
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF ECONOMICS

SOHAİB BUŞİ MASTER'S THESIS UNIVERSITY OF GAZİANTEP DEPARTMENT OF ECONOMICS 2018

STUDY OF TURKEY JOINING TO THE EUROPEAN MONETARY UNION

MASTER'S THESIS

SOHAİB BUŞİ

GAZİANTEP
MAY 2018

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI

TÜRKİYE’NİN AVRUPA PARA BİRLİĞİNE
KATILIMININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS

SOHAİB BUŞİ

Tez Danışmanı: Prof.Dr. İBRAHİM ARSLAN

GAZİANTEP
MAYIS 2018

T.C.
UNIVERSITY OF GAZİANTEP
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF ECONOMICS

STUDY OF TURKEY JOINING TO THE EUROPEAN
MONETARY UNION

MASTER'S THESIS

SOHAİB BUŞİ

Supervisor: Prof.Dr. İBRAHİM ARSLAN

GAZİANTEP
May 2018

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI

Türkiye'nin Avrupa Para Birliğine katılımının İncelenmesi

SOHAİB BUŞİ

Tez Savunma Tarihi: 09-05-2018

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Doç.Dr. ZEKIYE ANTAKYALIOĞLU
SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

Prof.Dr. İBRAHİM ARSLAN
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımca (tarafımızca) okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof.Dr. İBRAHİM ARSLAN
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

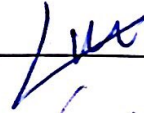

Jüri Üyeleri:

İmzası

Prof.Dr. İBRAHİM ARSLAN

Doç.Dr. GÖKÇEN ÖZKAN

Dr.Öğr.Üyesi.EDA DİNERİ

T.C.
UNIVERSITY OF GAZİANTEP
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF ECONOMICS

Study of Turkey joining to the European Monetary Union

SOHAİB BUŞI

Date of Viva: 09-05-2018

Approval of the Graduate School of Social Sciences

Doç.Dr. ZEKIYE ANTAKYALIOĞLU
Director

I certify that this thesis satisfies all the requirements as a thesis for the degree of Master's of Art of Philosophy.

Prof.Dr. İBRAHİM ARSLAN
Head of

Department

This is to certify that I have read this thesis and that in my opinion it is fully adequate, in scope and quality, as a thesis for the degree of Master's of Art of Philosophy.

Prof.Dr. İBRAHİM ARSLAN
Supervisor

his is to certify that we have read this thesis and that in our opinion it is fully adequate, in scope and quality, as a thesis for the degree of Master's of Art of Philosophy.

Examining Committee Members:

Signature

Prof.Dr. İBRAHİM ARSLAN

Doç.Dr. GÖKÇEN ÖZKAN

Dr.Öğr.Üyesi.EDA DİNERİ

Özet

TÜRKİYE’NİN AVRUPA PARA BİRLİĞİNE KATILIMININ İNCELENMESİ

BUŞİ, Sohaib

Yüksek Lisans Tezi, İKTİSAT ANABİLİM DALI

Tez Danışmanı: Prof.Dr. İBRAHİM ARSLAN

Mayıs 2018, 118 sayfa

Avrupa Para Birliği, ekonomik entegrasyonda önemli bir deneyimdir; buna olan ihtiyacın önemini ikinci dünya savaşının bitmesinden sonra Avrupa’da yarattığı ekonomik yıkım ve zararlar belirlemiştir. Bu olaylar eski kıta içindeki ülkeler arasındaki yardımlaşma ve iş birliğine bir uyarı olmuştur, şu anda körfez iş birliği para sistemi yapmak ve uygulamak peşindedir. Bu çalışma Avrupa Para Birliği’nin hazırlığı, Türkiye ve Avrupa Para Birliği üye ülkelerinin arasındaki farklılıkları ve benzerlikleri göstermektedir. Optimum para alanı teorisindeki gelişmeleri – şartlar – ve standartların çalışması bu tezin başlangıç noktası olmuştur. Avrupa Para Birliği’nin durumu, ((oluşma süreci, Fikirler – Aşamalar – Karşılaştığı sorunlar ve kuruluşuyla birlikte yapılan çalışmalar)) Araştırma ve Çalışma Maastricht Anlaşması’nın öngördüğü standartları ve Optimum Para Alanı Teorisiyle ne kadar uyduğunu göstermektedir. Türkiye ekonomisine yönelik çalışma ve Avrupa Para Birliği’ne katılma isteğinin sebebine, tarihsel açıdan bakılacaktır. Türkiye’nin Avrupa Para Birliği’ne katılmak için müzakereleri başlatmasıyla, zaman içinde Türkiye ekonomisindeki gelişmeler ve gümrük birliğinin uygulanmasıyla iki taraf açısından ve birliğin iki taraf arasında değerlendirmeye çalışmak ve günümüzdeki Türkiye ekonomisinin ulaştığı gelişme ve Avrupa Para Birliği’ne katılımı için Türkiye ekonomisinin yeterliliği, entegrasyonu ve çıkarlarını açıklamak ve göstermektir. Bu çalışma sadece para birliğine katılımı araştırma konusunu olarak almıştır, zira 1963 Ankara antlaşmasınının 24. maddesi gereğince açık bir şekilde tam üyelik dışındaki tüm öneriler reddedilmiş ve bahis konusu edilmemiştir. Bu nedenden dolayı Türkiye tam üyelik maddesi(ayrıcılık bir ortaklık) önerisini reddetmektedir.

Anahtar kelimeler: Optimum para alanı teorisi (OPA)- Avrupa para birliği (APB) -para birimi birliği - Türkiye ekonomisi- Maastricht standartları- Döviz kurları. Avrupa para birliği; optimum para alanı teorisinin (OPA) uygulanması ve ekonomik entegrasyona yönelik en önemli örneklerden birisidir.

ABSTRACT

STUDY OF TURKEY JOINING TO THE EUROPEAN MONETARY UNION

BUŞI, Sohaib

M. A. Thesis, Department of Economics
Supervisor: Prof.Dr. İBRAHİM ARSLAN
May 2018, 118 pages

The European monetary union is an important experience in economic integration, the importance of which has been determined by economic destruction and damage in Europe after the end of the Second World War. This has been a warning to the cooperation and cooperation between the countries in the first continent, this is study implement a system and studies indicate differences and similarities between Turkey and the European monetary union and preparations for the member countries of the European monetary union. The developments in the optimal money theoretical theory - the working conditions and standards have been the starting point of this Thesis. The study in the direction of the European monetary union (formation process, Ideas - stages - comparative problems and work done together with the establishment) show the standards laid down by the Maastricht treaty and how to fit with Optimum money theoretic theory. the cause of the work and aspirations to join the European monetary union on Turkey's economy, will be looking at the historical perspective of the situation, Turkey is the start of negotiations to join the European monetary union, in time for the two sides to the implementation of development and the customs union on Turkey's economy and the unity of work to evaluation between the two sides, and current adequacy of Turkey's economy for the participation reaches its development and European monetary union of Turkey's economy is to explain the integration and interests and show . This study received only as the subject of research participation in the monetary union, since the 1963 Ankara treaty of 24 matter all proposals other than full membership is clearly in accordance with rejected and betting is not the subject of this reason, Turkey refuses to hold full membership and other suggestions in the matter (privileged partnership) proposal refusing.

Key words : Theory of Optimum Currency Area - European Monetary Union - Currency Union- Maastricht standards - Exchange rates.

İÇİNDEKİLER

Özet.....	ix
ABSTRACT.....	x
TABLolar LİSTESİ.....	xv
ŞEKİLLER LİSTESİ:	16
SEMBOLLER VE KISALTMALAR	17
Birinci Bölüm	18
1.1. Tanımlar.....	18
1.2. Araştırmanın Önemi.....	19
İkinci Bölüm	22
Para Birliğine ve Optimum Para Alanı	22
2.1. Tanımlar ve Kavramlar.....	22
2.1.1. Devlet ve Ekonomi	22
2.1.2. Mali ve Para Politikası	23
2.1.2.1. Maliye Politikası	23
2.1.2.2. Para Politikası.....	24
2.1.3. Döviz Kuru Düzenlemeleri.....	25
2.1.3.1. Sabit Kur Sistemi	26
2.1.3.2. Esnek Döviz Kuru.....	28
2.1.3.3. Denetimli Döviz Kuru Sistemi.....	30
2.2. Parasal Birlik.....	31
2.2.1. Para Birliğinin Tanımı	31
2.2.2. Para Birliğinin Çeşitleri	31
2.2.3. Optimal Para Alanı Kurma ile Bağlı Teoriler ve Araştırmalar	33
2.2.3.1. Birinci Aşama veya Geleneksel Aşamalar.....	33
2.2.3.2. İkinci Aşama veya Gelişmiş (Güncel Aşama)	40
2.2.4. Optimum Para Alanında İş Ekonomik Kriz.....	43

	xii
2.2.5. Geçen Araştırmaların Özeti.....	45
Üçüncü Bölüm	48
Avrupa Para Birliği	48
3.1 Kuruluş Nedenleri.....	48
3.1.1 Kalıcı Barış	48
3.1.2. Güç ve Ekonomik Refah	48
3.1.3. Ekonomik Krizler	48
3.2 Avrupa Para Birliğinin Kurulmasının Tarihsel Süreci.....	49
3.2.1. Kuruluş Antlaşmaları.....	49
3.2.2. Roma Antlaşmaları.....	49
3.2.3. Ortak Tarım Politikaları	50
3.2.4. Gümrük Birliği Haziran 1968	50
3.2.5 İngiltere – Danimarka ve İrlanda Üyeliğiyle Genişleme	51
3.2.6. 1980 Yılında.....	51
3.2.7. 1975 Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu (ERDF)'nin Kurulması	51
3.2.8. Döviz Kuru Mekanizmasıyla Avrupa Para Sistemini Oluşturma	51
3.2.9 Ortak Pazar.....	52
3.2.10. Avrupa İnşaat ve İmar Bankası Kuruma Anlaşması 1990 yılı EBRD.....	52
3.2.11. Maastricht Anlaşmasının İmzalanması Euro ve Euro Bölgesine 1991 – 2002 ...	53
3.2.12. 1988 ECD Avrupa Merkez Bankasının Kuruluşu.....	54
3.2.13. 1999 Yılına Diğer Üye Ülkelerin Döviz Değerleriyle Euro Değerinin Son Değişim Fiyatını Sabitleştirme	57
3.2.14 Piyasaya Sürme	57
3.2.15 2002 Kâğıt ve Metal Euro Para Biriminin Dolaşımı	58
3.2.16 2011 Yıllı Üye Ülkeleri Yoluyla Ekonomik Politika Birliği Avrupa Fasıyla Başlamıştır	58
3.2.17 2011 Mali Tüzük veya Euro İçin Tüzüğün Onaylanması.....	58
3.3 Avrupa Para Birliği'nin En Önemli Araştırmalar.....	59
3.3.1 Werner Raporu 1970,1979 Avrupa Para Sistemine	59
3.3.2. 1991-1979 Delor Raporu.....	61
3.4 Avrupa Birliği'nin Optimum Para Alanı Standartlarına Uygulama Uyumu	62
3.4.1 Üretim Faktörlerinin Özgür (serbest) Dolaşım Hususunda	62
3.4.2 İç Ticaret Hacmi.....	62
3.4.3 Para ve Maliye Politikalarında İş Birliği	62
3.4.4 Bağımsız Bir Avrupa Merkez Bankası Kurmak.....	63
3.4.5. İhtisaslaşma ve Uyum Yönünden	64

	xiii
3.4.6. İş Gücü Serbest Dolaşım Politikasının	64
3.4.7. Ekonomi Açıklık	65
3.5. Avrupa Birliği'nin Maastricht Antlaşmasına Uygulama Düzeyi	65
3.5.1 Enflasyon oranı.....	65
3.5.2 Genel Borç.....	66
3.5.4 Uzun Dönemde Faiz Oranı	69
3.6 Avrupa Para Birliği ve 2008 Krizi.....	69
3.7. Dünyada Avrupa Birliği Kuruluşuyla Etkisi.....	71
Dördüncü Bölüm.....	73
Türkiye'nin Avrupa Para Birliğine Katılması.....	73
4.1. Araştırma Metodolojisi (yöntemi)	73
4.2. Araştırma Verileri Kaynağı İstatistiksel Analiz.....	73
4.2.1. Ödemeler Dengesi BOP.....	74
4.2.3. Mal ve Hizmet İthalatı (İOGS).....	78
4.2.4. Gümrük Birliğine Katılma CU.....	79
4.2.5. Safi Yabancı Yatırım Akışı FDII.....	79
4.2.6. İşsizlik UNEM.....	79
4.3. Araştırmanın Hipotezi	79
4.4. Araştırmanın Teorik Arka Planı	80
4.5. Türkiye'nin Genel Ekonomi Durumu	80
4.5.1. Türkiye'nin GSYİH Büyümesi	80
4.5.2. İşsizlik	81
4.5.3. Enflasyon	81
4.5.4. Dış Ticaret	81
4.5.5. Genel Bütçe Performansı	81
4.6. Avrupa Birliği Ekonomisinin Türkiye Ekonomisine Etkisi	81
4.7. Maastricht Antlaşmasına Göre, Avrupa Para Birliğine Katılmak için Türkiye'nin Gerçekleştirilmesi Gereken Standartlar	83
4.7.1 Fiyat İstikrarı.....	83
4.7.3. GSYİH İçinde Genel Borç Düzeyi.....	84
4.7.4. Döviz Kurunu Sabit Olması	84
4.7.5. Uzun Dönemde Faiz Oranı	84
4.8. Türkiye Ekonomisinin Avrupa Para Birliğine Katılımla Negatif ve Pozitif Yönleri.....	84
4.9. Türkiye ve Avrupa Birliği Arasındaki Gümrük Birliğinin Durumunun Çalışması	87
4.10. Avrupa Birliği ve Türkiye Arasındaki Gümrük Birliğinin Aşamaları:...	87

4.11. Türkiye ve Avrupa Birliği Arasında Gümrük Birliği'nin Türkiye Ekonomisi Üzerinde Etkisi ve Türkiye ve Avrupa Birliği Arasındaki Gümrük Birliği'nin Değerlendirilmesi.....	90
4.11.1. Ödemeler Dengesi BOP.....	92
4.11.2. İşsizlik UNEM.....	97
4.11.3. Enflasyon INF	102
SONUÇ.....	114
Kaynaklar	118

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo:1 Para Birliğinin Çeşitleri.....	31
Tablo:2 Optimum Para Alanının Özellikler Ve Şartları	45
Tablo:3 Euro Bölgesi NCB'lerinin ECB'nin Sermaye	56
Tablo:4 Sabit Euro Dönüşüm Oranları	57
Tablo:5 Enflasyon, Tüketici Fiyatları (Yıllık%).....	65
Tablo:6 Merkezi Hükümet Borcu, Toplam (GSYİH'nin	67
Tablo:7 Hükümet Açığı / Fazlası Oranı, %.....	68
Tablo:8 Uzun Vadeli Faiz Oranı.....	69
Tablo:9 Doğrusal Korelasyon Testi BOP	93
Tablo:10 Serial Correlation LM Test for BOP	95
Tablo:11 Heteroskedasticity Test: Breusch-Pagan-Godfrey.....	95
Tablo:12 Variance Inflation Factors	96
Tablo:13 Doğrusal Korelasyon Testi LOG(UNEM)	99
Tablo:14 Serial Correlation LM Test.....	100
Tablo:15 Heteroskedasticity Test: Breusch-Pagan-Godfrey.....	101
Tablo:16 Variance Inflation Factors	102
Tablo:17 Doğrusal Korelasyon Testi LOG(INF).....	105
Tablo:18 Serial Correlation LM Test.....	106
Tablo:19 Heteroskedasticity Test: Breusch-Pagan-Godfrey.....	106
Tablo:20 Variance Inflation Factors	107
Tablo:21 Doğrusal korelasyon testi CGP.....	110
Tablo:22 Serial Correlation LM Test.....	111
Tablo:23 Variance Inflation Factors	112
Tablo:24 Heteroskedasticity Test: Breusch-Pagan-Godfrey.....	112
Tablo:25 Test Sonuçlarının Özeti	113

ŞEKİLLER LİSTESİ:

Şekil 1 OPA Teorisi'nin Dki Önemli Kriterine Gör.....	44
Şekil 2 Uzmanlaşmanın artması ve Gelir korelasyo	44
Şekil 3 Avrupa Merkez Bankası İdari Yapısı	55
Şekil 4 Dolar Toplum Düzeyi.....	61
Şekil 5 Normality Test BOP	94
Şekil 6 Normality Test UNEM.....	100
Şekil 7 Normality Test INF	105
Şekil 8 Normality Test CGP	111

SEMBOLLER VE KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ADF: Augmented Dickey Fuller Birim Kök Testi

AET: Avrupa Ekonomik Topluluğu

APE: Avrupa Para Enstitüsü

ASEAN: Güney Doğu Asya lkeleri Topluluğu

AT: Avrupa Topluluğu

EPB: Avrupa Para Birliği

ECOWAS: Batı Afrika Devletleri Ekonomik Topluluğu

GSYĖH: Gayri Safi Yurt Ėçi Hasıla

IMF: Uluslararası Para Fonu

MERCOSUR: Güney Ortak Pazarı

NAFTA: Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlağması

OECD: Ėktisadi ĖĖbirliđi ve Kalkınma Örgütü

OPA: Optimum Para Alanı

SGP: Satın Alma Gücü Paritesi

BOP : demeler Dengesi

İOGS : Mal ve Hizmet İthalatı

CU : Gümrük Birliğine Katılma

FDII : Safi Yabancı Yatırım Akığu

UNEM : İğuizlik.

Birinci Bölüm

1.1. Tanımlar

1990'dan beri iktisatçılar arasında Optimum Para Alanı Teorisi ve edebiyatı veya birçok ülkenin para biriminin tek bir para birimi olması için bir sistem yaratılması (ortak para birimi) düşüncesi büyük çaplı bir tartışmaya neden olmuştur. Ekonomik sorunların giderilmesi, ekonomik krizlerin önlenmesi ve döviz kuru sisteminin iyileştirilmesi ve seçilmesi (sabit, esnek, kur sistemi).Optimum para alanı teorisinin ilk uygulanaşı Avrupa para birliğinin oluşturulması (Maastricht 1991) anlaşmasıyla başlamıştır. Bu anlaşma ortak para birimi (EURO) ile taçlandırılmıştır. Optimum para alanı 2002 yılında Avrupa Birliği bölgesinde uygulanmıştır. EURO bölgesi uygun para birimi bölgesinin en güncel uygulanmış hâli olmuştur. Fakat bu uygulama ilk uygulama olmamış, daha önceden de başka uygulamalar olmuştur. 1950 Doğu Karayipler Birliği. CFA Frank Bölgesi 1948'de (The CFA Franc, pegged to the French Franc in 1948, is the common currency of fourteen countries in Central and West Africa batı) Afrika Bölgesi'nde kurulmuştur. Bilimsel teorik çalışma çerçevesinde olması için önce bu araştırma uygun para birimi bölgesi (OCA) Mundell teorisi tezin konusu olacaktır. Para birliği yönünden bu teori temel olarak hem bilimsel hem de teorik açıdan temel oluşturmaktadır, Ayrıca bilim adamı Mackinnon Mundell'in temel ilkelerini esas alarak uygun para birimi bölgesine getirdiği güncellemeyi sunmak, üretim elementlerinin özgür dolaşımı Uygun para birimi bölgesinin coğrafi kavramı ve bilim adamların uygun para birimi bölgesi teorisine olan katkıları sunulacaktır, Çalışma, nesnel bir çerçevede ve mevcut verilerin analizi, uygun para birimi bölgesi'nin (OCA) kriterlerine dayanarak yapılacak, EMV Avrupa para birliği (APB) deneyiminin

araştırılması gerçekleştirilecektir. Çalışmanın amacı, Türkiye ekonomisinin OCA uygun para birimi bölgesi ve EMV Avrupa para birliği standartlarını uygulama kapasitesi kabiliyetini göstermek, Türkiye'nin Avrupa para birliğine katılımı ile ilgili Türkiye'nin çıkarlarını ve zararlarına değinmektir. Nitekim günümüzde orta para birimi hususunda en çok tartışılan yön olmuştur. Türkiye'nin Avrupa para birliğine katılımıyla ortaya çıkacak olan etkileri ekonometri analiz kullanılarak yapılacaktır.

1958 Avrupa ekonomi topluluğu kurulduktan sonra 1959 yılında tam üyelik sürecinin başlamasıyla Türkiye Avrupa Birliği ilişkileri başlamıştır. Müzakereler sonucu, Ankara antlaşmasına imza atılmış, Avrupa Birliği ve Türkiye arasında ortaklık kurulmuştur. 1963 'te Ankara Antlaşması'nın hedefi, Türkiye'nin 3 aşamalı gümrük birliğini tamamlamasıyla Türkiye'nin tam üyeliğe kabulü olmasına rağmen siyasi ve iktisadi nedenlerden dolayı AB ve Türkiye ilişkileri 80'lere kadar dalgalı olmuş, bunun yanında müzakerelerin kesilmesinden dolayı da istikrarsızlaşmıştır. 1980 Askeri darbesinin gerçekleşmesi nedeniyle müzakereler askıya alınmıştır. 1983 seçimlerinden sonra Türkiye AB ilişkilerini güncellemiş, 1987 yılında Türkiye bir kez daha tam üyelik talebinde bulunmuştur, fakat talep AB konseyi tarafından reddedilmiştir. Türkiye'nin talebinin reddedilme sebebini AB böyle açıklamıştır:

-Türkiye'nin ekonomik ve siyasi alt yapısında oluşan sorunlar, bu sorunlar Türkiye'nin AB üye ülkelerle entegresini engellemektedir.

-Türkiye Yunanistan ilişkileri ve Kıbrıs sorunu nedeniyle doksanlarla birlikte Türkiye AB uyuşması derinleşmesine rağmen Türkiye AB gümrük birliği başlamıştır. 1996'da ve 1999 Helsinki Zirvesi'nde Türkiye'ye aday olma hakkı verilmiştir. Türkiye ve AB ilişkilerinin yoğunluğu nedeniyle, 2002'de Kopenhag zirvesiyle 2004'ten itibaren Türkiye'nin Kopenhag standartlarını gerçekleştirmesi neticesinde tam üyelik süreci başlatılacaktır ve Türkiye-AB, 48 yıllık sarsıntılı ilişkilerden sonra 2005'te müzakereler başlamıştır. Bu süre içinde Türkiye, Avrupa'ya entegre için iktisadi, siyasi ve yasal yapısını düzenlemeye çalışmıştır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Ödemeler dengesindeki cari açık ülkeler arasında uluslararası ticarete önemli bir farkındalıktır. Döviz kuru ve ürün fiyatlarındaki farklılık, ekonomik krizden kurtulma isteği ve birleşik ekonomik ilerlemeyi sağlama düşüncesi amacıyla ülkeler arası parasal birlik düşünceleri ortaya çıkmıştır ve istihdam politikasını iyileştirmek mali para politikaları açığını kapatmak için uygulanmıştır.

Esnek ve sabit kur düşüncesini savunlara göre döviz kurunun yükseltilmesiyle işsizlik azalacaktır ve bu durumu enflasyona bir çare olarak görmüşlerdir.

1.3. Araştırmanın Hedefi (Amacı)

Parasal birliğin anlatılması, temelleri, başlangıçları ve öngörülme sebepleri Türkiye'nin AB'ye girişi ile birçok ülkenin iktisadi ve parasal birliğinin hangi mekanizmada olacağını göstermek ve şu sorulara cevap vermek araştırmanın hedeflerindedir:

- Parasal birliğin ve uygun para birimi bölgesinin ölçütü nedir?
- Avrupa para birliği mali birlik olmadan gerçekleşebilir mi?
- Avrupa para birliği Optimum para alanı mıdır?
- Ekonomik yönden Avrupa para birliğinin üye ülkelere toplam faydası nedir?
- Türkiye'nin Avrupa para birliğine katılımı için izlemesi gereken mali ve para politikası nedir?
- Toplam ekonomi düzeyinde Türkiye'nin Avrupa para birliğine katılımının etkileri ve Türkiye'nin menfaati nedir?

Bu sorulara cevap vermek, analiz etmek ve parasal birliği sağlamaya çalışmak için 1961'de Kanadalı bilim adamı ¹Robert Mundell 'in Optimum para alanı OPA için ileri sürdüğü ana ilkelerini çalışmamız gerekmektedir. Ülkeler arasındaki para birliği veya ortak para biriminin gerçekleşmesi için uygulanması gereken ana standartlar belirlenmiştir. Optimum para alanına göre gerçekleştirilmesi ve test edilmesi gereken en önemli standartlardan birisi, üye ülkelerin iç ticaret hacmi veya birliği oluşturan ülkelerin iç ticaret hacmidir. Üretim araçlarının özgür dolaşımı, istihdam birliği oluşturan ülkelerdeki ekonomik çeşitlilik ve ülkeler arasındaki ekonomik ve

¹ Mundell was born in Kingston, Ontario, Canada. He earned his BA in Economics at the University of British Columbia in Vancouver, Canada, and his MA at the University of Washington in Seattle. After studying at the University of British Columbia and at The London School of Economics in 1956.

Mundell is best known in politics for his support of tax cuts and supply-side economics, n economics it is for his work on currency areas and international exchange rates.

In 1962, along with Marcus Fleming, he co-authored the Mundell–Fleming model of exchange rates, and noted that it was impossible to have domestic autonomy, fixed exchange rates, and free capital flows: no more than two of those objectives could be met. The model is, in effect, an extension of the IS/LM model applied to currency rates.

According to Mundell's analysis:

Discipline under the Bretton Woods system was more due to the US Federal Reserve than to the discipline of gold.

Demand side fiscal policy would be ineffective in restraining central banks under a floating exchange rate system.

Single currency zones relied, therefore, on similar levels of price stability, where a single monetary policy would suffice for all.

istihdam birliği ve yeterliliği. Kanadalı bilim adamı Robert Mundell 'in öngördüğü ana fayda, ulaştırma maliyetini azaltma ve ölkeler arasındaki döviz kuru farkındalıkları yüzünden oluşan zararları engelleme. Fakat Optimum para alanı teorisinin olumsuz etkisi, dış ölkelerin birliğe katılımıyla egemenliklerini ve ekonomik özerkliklerini kaybetmesidir. Kanadalı bilim adamı Robert Mundell 'in koyduğu ilklere göz geçirdikten sonra bu teoriye ek olarak eklenen ve geliştiren çalışmalar, optimum para alanı teorisinin ekonomik gelişmelere entegre edilmesi için ortaya çıkmıştır.

İkinci Bölüm

Para Birliğine ve Optimum Para Alanı

2.1. Tanımlar ve Kavramlar

2.1.1. Devlet ve Ekonomi

Devletin ekonomik hayata müdahalesi birçok aşamadan geçmiştir, zaman dilimi mali imkânlar ve devletin kurumsal yapısına bağlı olarak değişim göstermektedir. Devletin mali idari ve teknolojik imkânlarının çok olması nedeniyle genel yönetim, devletin iktisadi etkinliklerde rolünün artırılmasından yanadır. Aynı anda sosyal izim doktrini devletin rolünü artırmış ve fakir olan birçok ülkenin bağımsızlığını almasıyla ekonomik ve sosyal kalkınmayı üstlenmiş, devlet rolünün gelişmekte olan ülkelerde artmasına yol açmıştır. Devletin ekonomiye müdahale etme aşamalarını ayırt etmek de mümkündür:

- Koruyucu (düzenleyici) devlet ve ekonomideki rolü, geleneksel iktisat teorisindeki düzenleyici devlet meşrulaştırılmıştır ve dayanaklandırılmıştır. Ekonomik faaliyetleri kişiler yapmaktadır ve devletin rolü kısıtlıdır. Devletlerin sadece ekonomik yapının ana bileşenlerini ve temellerini koruma yetkisi vardır. (kişilerin iktisadi özgürlükleri temelini alır.)
- Müdahaleci devlet ve ekonomideki rolü; ekonomik ve sosyal durumların gelişmesiyle korumacı devlet düşüncesinden vazgeçilip yerine müdahaleci devlet yaklaşımının yaygınlaşması ortaya çıkmıştır, özel olarak (1929-1933) büyük buhran krizinden sonra ortaya çıkan Keynes düşüncesinde, klasik iktisat düşüncesine ters olarak, Keynes teorisi devletin iktisadi faaliyetlerde, devletin bizzat müdahalesinin önemini göstermiştir. Devletin ekonomik faaliyetlerde baş faktör olması nedeniyle ekonomiyi hareketlendirmek ve durgunluktan kurtarmak

için harcamalar yapması gerekmektedir. Bu harcamalar genel harcamalar olmalıdır Devletin ekonomiye müdahalesiyle ilgili olarak iktisadi politikalar önemli araçlardan sayılmaktadır, bu politikaları kullanarak ve genel güçlü yetkilerle birlikte ekonomik faaliyetlere yön vermektedir.

2.1.2. Mali ve Para Politikası

2.1.2.1. Maliye Politikası

Maliye politikası, birçok amacı gerçekleştirmek için devletin uyguladığı iktisadi politikaların en önemli unsurudur. Amaçları (iktisadi genel dengenin oluşturulması, değişik iktisadi değişkenlere etki etmek bilhassa yatırım, kaynakların etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamaya çalışmak vb.) iktisadi mali ve sosyal amaçlar, milli gelir hacmi, ulusal istihdam ve genel talep toplamını etkilemek için devletin uyguladığı mali araçlar olarak tanımlayabiliriz, Araçlar:

- Hükümsek harcamaları: Devletin gelişmişlik düzeyi, yetkilerinin artması ve müdahalesi genel harcamalarda kendini göstermektedir. Genel harcamalar devletin genel müdahalesinde bir araç olarak görülmektedir.
- Kamu harcamaları: Bir kişinin toplumsal bir fayda yaratmak için yaptığı harcamalar. Kamu harcamalarını iktisadi piyasa ile ilişkisi yönünden ayırt etmek mümkündür:
 - İktisadi sistemle ilişkisi olmayan harcamalar: Önemli ve gerekli harcamalar için devletin var olması ve müdahalesi gerekmektedir, örnek olarak güvenlik ve savunma harcamaları gösterilebilir.
 - İktisadi sistem için önemli harcamalar: Üretim için önemli olan harcamalardır. Özel olan bir proje kurulması için önemli olan idari hizmetler, ödemeler karşılığında yapılır ve üretim harcamalarının bir parçası sayılmaktadır.
 - Ekonomik piyasayı tamamlayan harcamalar: Devletin toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için yaptığı harcamalardır, piyasayı tamamlayandır, özel sektörü ve kişisel ekonomiyi yönlendirmek amacıyla devletin maddi ürünler yaratmak için yaptığı harcamalardır.
- Toplam vergi ve harcamalar: İktisadi ve sosyal duruma etki etmek için toplam harcamalarda kullanılmak için alınan vergi damgalı vergilendirme önlemleridir. Başka bir tanımla (toplumun iktisadi, siyasi ve sosyal amaçlarla belirli olan veya belirlenmeyen etki yaratmak için fiili ve muhtemel vergi araçları kullanarak hükümetin gerçekleştirdiği politikalarıdır).

- Bütçe açığı: Çoğu dünya ülkeleri (gelişmiş, gelişmekte olan ülkeler) genel dengede birçok açık görünmektedir, artık kabul edilmiş ve teslim olunmuştur. Büyük Buhran krizinden sonra Keynes'in düşüncelerinin benimsenmesiyle genel dengede açık olduğunu göstermektedir, cari açık genel giderlerin genel gelirden fazla olmasıdır ve ayrıca kasıtlı olarak yapılmış olan cari açık vardır. Hükümetler kendi istekleriyle bütçe açığı yaratmıştır. Keynesçi düşünceye göre kasıtlı olarak bütçe açığı yaratılır, aile tüketim oranını arttırmak, kişilerin satın alma gücünü çoğaltmak, âtil kaynakların kullanılması ve yatırım harcamalarını arttırmak için genel dengenin toplam iktisadi miktarla pozitif olması gerekmektedir. Klasik düşünceye göre ise, bütçe açığı fikri kabul görmektedir; çünkü yıllık genel devlet dengesi (genel gelir ve yıllık genel harcamalarda eşitlik olmalıdır) ilkel mali düşüncenin temellerindedir. İlkel mali düşünceye göre (bütçe açığı bulunma durumunda devlet, açığı kapatmak için ya kredi alacak yada parayı arttıracaktır. Bu da sonraki nesiller için bir yük olacaktır ve ikisi de ulusal ekonomiye zararlıdır.
 - Borçlanmalar, ödeme döneminde tüketimi arttıracaktır, para arzını arttırmak ise enflasyona ve paranın gerçek değerinin düşmesine yol açar.
 - Genel bütçede fazlalık olma durumunun ise bir çok yönden zararları vardır, fazlalığın oluşu devletin vergi alımında yeteneksiz olduğunu göstermektedir. Devletin ihtiyaçlarından fazla vergi alması ve bu fazlayı eritmek için harcamalarını arttırması gereksiz bir şekilde olacaktır, bu fazlalık uzun dönemde bir sorun olarak, cari açığa dönüşecektir.
 - Genel dengenin arasındaki fazlalığın bir başka olumsuz yönü de, özel sektörde ve özel sektör faaliyetlerinde bir düzelme, genel ekonomide bir azalış yaratmasıdır. (kamu harcamalarında azalış ve genel giderlerin genel gelirlerinden düşük olması bu da kişilerin gelirlerini negatif yönden etkiler).

2.1.2.2. Para Politikası

Para politikası, fiyatları genel düzeyde dengede tutmak ve genel iktisadi politikayı uygulamak için toplam iktisadi değişkenlerin etki edilmesi (üretim, tüketim, yatırım, tasarruf, fiyat, istihdam) parasal kurumların alığı tedbirler ve prosedürlerdir, Para politikasının önemli amaçları:

- Kabul edilir iktisadi ve parasal istikrarı sağlamak.
- Ekonomik kalkınmada hızlanmayı sağlama.

- Ulusal yatırımları arttırmak ve geliştirmek, yatırımları gereken sektörlerle yönlendirmek ve yatırımların oranı arttırmak.
- Ulusal tasarrufları toplamak ve yatırımı geliştirmek için yönlendirmek.

Para politikasının araçları:

- Zorunlu karşılık oranı.
- Açık piyasa işlemleri.
- Para arzı yaratma, para basma.
- Reeskont oranının tespiti.

2.1.3. Döviz Kuru Düzenlemeleri

Fiyatlar genel düzeyinin ödemeler dengesindeki etkisi ve ürün imal ve hizmet akışının belirlenmesi; Bu etki nedeniyle döviz kuru düzenlemeleri dünya ülkelerinin aldığı en önemli iktisadi politikalardan birisidir. Bu yüzden yıllarca ve hatta günümüze kadar döviz kuru düzenlemesi bir tartışma konusudur. 1973 yılında Woods – Bretton sisteminin çöküşünün sebebi hissedilir yüksek sermaye hareket hızı ve döviz kurları sistemlerinin değişken olması nedeniyle gelişmekte olan ülkelerin daha katı bir döviz kuru sistemi benimsemesine neden olmuştur, zaman ilerledikçe birçok ülkede kriz baş göstermiştir. (Meksika–Türkiye-Doğu Rusya Ülkeleri gibi ülkeler.) Bu ülkeler ekonomik krizle karşılaşmışlar, düzenlemelerinin bir daha gözden geçirilmesine ve ekonomi politikalarının sürdürülemez olmasına neden olmuştur. O günden beri uluslararası maliyenin önemli araştırmalarından birisi olmuştur. Uygun döviz kuru sistemi özellikle sürekli büyümeyi amaçlayan gelişmekte olan ülkelere ve ilkel ürünler ihraç eden, uluslararası piyasalara açılmayı amaçlayan yada daha büyük rekabeti benimsemeye çalışan daha az gelişmiş ülkelerin düşük ekonomik yapılarından korunma amacıyla olan ülkelerin yürürlükte olan stratejilerden etkilenebilmektedir. 1981 Helpman ve Lucos’a göre; ekonomik sistemler, döviz sistemlerinin uzun dönemde gerçek değişkenlere etki etmesi gerekmemektedir ve kısa dönemde dengenin sağlanması için düzenlemeler değişken olacaktır. 1968’de Mundell ’in belirttiği gibi uzun dönemde dövizin gerçek değeri, yürütülen politikaya bağlı kalmaksızın dengeyi bulmasını ve geleceğin ekonomik büyümesini etkileyebilir mi?

1953 Friedman’a göre değişimlerin oranında bir gelişim olacaktır. Kısa dönemde fiyatlar ve ücretler sabit kabul edilir, uzun dönemde değişkenlerin yeniden dengede olması yürütülen politikayla mümkündür, esnek kur sistemleri ekonomik krizlere duyarlı olan sistemdir. İktisatta âni gerçekleşen krizleri önlemek için

sistemler, değişik politikalara yönelebilmekte ve kendini iyileştirebilmek için çalışmaktadır. Bu arada sabit kur sisteminde gerçek döviz değerinde bir sarsıntı yaşanmaktadır, 1996 Ghosh'a göre bu durum kaynak dağılımında bir dengesizliğe neden olmakta, ticaret ve yatırım düzeyini artırma özelliğine rağmen belirsizlik durumu ve faiz artışı gerçekleşmekte, büyüme oranında kriz önleme mekanizması nedeniyle de büyümede bir azalış olmaktadır. Döviz kuru sistemi, gerçekleştirdiği verimlikle ödemeler dengesini düzenlemek için önemli ana araçlardan birisidir ve iki standardı bulunmaktadır: Güç ve istikrar birincisi sistemin nitel krizleri (enflasyon düzeyindeki farklar) ve gerçek nicel krizleri (az talep dengesizlikleri) karşılama ve gidermede görülür; ikincisi ise uygulanan sistemin fiyat istikrarını denemek ve sonuçlarını görmek. Bunlar döviz kurlarının nerede oluştuğunu gösteren yasal çerçevelerdir. Bu yasalar yabancı dövizin fiyatının belirlenmesi ve teorik değere kıyasla nerede ve nasıl değişikliklerin geciktirileceğini kontrol etmektedir. Döviz kurları şu şekilde açıklanmaktadır:

2.1.3.1. Sabit Kur Sistemi

Sabit kur sistemi, uygulanan ülkenin parasal ve iktisadi çıkarlarına göre merkezietçi bir sistemdir. Sabitleştirme uygulaması çok zor ve yorucu olmasına rağmen, yabancı dövize talep fazlalığı olma durumunda kurun yükselmesine izin verebilir, artış resmi fiyatların üstünde olur. Ulusal paranın değerinin düşmesi durumunda kur belirleme birimleri yabancı döviz rezervi ve yabancı sektöre göre döviz kurunu belirlemektedir. (Jura, M., «Technique Financiere Internationale», op-cit, p 117). Yabancı ve ulusal dövizlerin ilişkileri idari olarak belirlenmiştir, piyasaya göre yapılmamıştır, ilişkilerin bankalar düzeyinde olduğu sürece ve sadece bir para birimi üzerinden baz alınması nedeniyle döviz kuru rezervi Merkez Bankası elinde tutulmaktadır. Güçlü birimin görünüşe göre kolay uygulanmasına rağmen ekonomik hedefleri ve amaçları çok karmaşıktır, güçlü para birimi (piyasa fiyatlandırılmasında esas alınan para birimi) ortak olan ülkelerin ekonomiklerindeki açığa dayanıklı olmalıdır. Bu son kural döviz kuru değişmelerinden korumak durumundadır. Ekseni oluşturan ülkenin dış hesaplarını tehdit eden ortak ülkelerin faktörlerine göz atmasına izin verilmiştir. (Fiyat artışı- dolaşımda olan para miktarının artışı – içe dönük açık).

Doksanların başına kadar iç tüketimi teşvik etmekteydi (ulusal yatırımlar teşvik edilmemektedir) bu yüzden piyasa rekabet yönünü kaybetmiştir. CFA ile

çalışan Afrika ülkelerinde ve dış deneyde sarsıntı çıkarmıştır, düşük ekonomi büyümeye bakılarak 1994'te %50'ye kadar düşürülmüştür. Bu yüzden ekonomilerinde düzelme görülmüştür. 1979 Krugman'a göre bu sistem ve bu düzenleme başarılı bir gelişme göstermiştir. Sabitleştirme sistemi tekrarlanan müdahaleler nedeniyle döviz kuru negatif olarak ülkenin yabancı rezervini etkileyecektir. Yatırımcıların herhangi bir düşüş olacağını görme durumunda ellerindekilerini satması ekonomide dövizin değerini düşürür, Merkez Bankasının müdahale etmeye zorlanması da döviz rezervini azaltacaktır. Merkez bankalarının uygulamasıyla çıkarılan özel kurallar vardır.(El Hammas,H., Slah,S., The Theorie And Practice Of Economie Policy ,Tradition And Change 15-17 June 2006-Italy ,p19)

- Dövizin Dönüştürülebilir Olması: Sekizinci maddenin 4.bölümünün ana sistemine ve IMF'ye göre her üye ülke diğer ülkelerin parasından satın alması gerekmektedir, satın almak için karşılığında ya altın ya da kabul görülen para verilmelidir.
- Beraberlik Fiyatını Test Etmek ve Dengelemeye Çalışmak: IMF'nin kurallarına göre her ülke kendi dövizine denge fiyatı koymalıdır, alt ve üst sınırlar altın, dolar veya kabul görülen döviz rezervi yardımıyla belirlenmektedir. Bu durum ihlal edildiği durumda merkez bankasının müdahale (alım satım) yapması gerekmektedir.
- Eşitlik Fiyatlarının Değiştirilmesi: IMF'den açıklanan fiyatlar veya belirlenmiş olanlar üye olan ülkelerin korumaya söz verdiği rezerveler tam olarak doğru değildir; isteklere, özel durum ve şartlara göre arttırabilir veya azaltabilir.
- Döviz Fiyatlarının Birliği: Açıklanan döviz fiyatları bir olmalıdır, değişik fiyatlarla aynı döviz alınmaz (ticaret, siyasi, tahviller, vb.).
- Cari Ödemelerde Sınırları Kaldırmak: IMF'ye herhangi bir ülkenin üye olması durumunda IMF özgür cari ödemeler şartını kabul etmektedir, en azından cari işlemler açısından, fakat örgütün yönetmenliği ülkeler için iki ana sistem önermektedir.

Birinci ödemelerde özgürlük buna karşı herhangi bir istisna örgütle anlaşılmış olmalıdır, bu sistemi kullanan devletlerin paraları değişir olarak kabul edilir. İkincisi ise ödemelerde sınırlandırmalar getirilir, cari ödemeler bu sınırları karşılayana kadar sorumlu devlet örgütle istişare etmek zorundadır. Bu durumda ülkelerin dövizleri değişime kapalı değildir.

Sabit döviz kuru özellikleri:

- Kuru sabit olması bu yüzden sabit ulusal ticaret hacmi.
- Reveil 1999 ve GOSH 1995 'e göre düşük enflasyon düzeyi yüksek yatırım sağlamaktadır.

Sabit döviz kurunun negatif özellikleri:

- Döviz fiyatını resmi düzeyde tutmak için devletin yabancı döviz rezervini koruması.
- Döviz fiyatını düşürerek ülkelerdeki yabancı döviz talebini karşılamak, devalüasyon.
- Yabancı dövize olan aşırı talebi engellemek amacıyla birimlerin denetim yapması. Örnek olarak (bazı ürünlerin ithalini engelleme) Ulusal ikamesi olma durumunda (Reveil 1999 ve GOSH 1995).

2.1.3.2. Esnek Döviz Kuru

Ulusal ve yabancı döviz, arz ve talebi arasındaki etkileşimle ulusal ve yabancı dövizle belirlenir, Yabancı dövize olan talep ulusal talebi yabancı mal hizmet ve fonlarla türemektedir tesride doğrudur. Denge fiyatından daha yüksek döviz fiyatı varsa piyasada bu durumda arz fazlası vardır, yabancı dövizde fiyatın düşmesine ve denge fiyatının düşmesine neden olmaktadır, bu da otomatik adaptasyon demektir. Piyasa yönünden yabancı dövizlerin adaptasyonu, yerel halkın yabancı ürünlere talebinin sabitliği ve yabancı ülkelerin yerel mallara olan ihtiyacına sabitliğine göre belirlenir, 1999 Frankell'e göre bu sistem bütünlük gösteren bir şekil olmaktadır. Döviz piyasası, arz ve talep gücüyle oluşur, döviz tamamen esnektir, arz ve talebin yoğunluğuna bağlıdır, bu yüzden uygulanması üstünlük ve yarar sağlamaktadır. Döviz kurunu piyasa ekonomisine bağlamaktadır (işlemlerin esnekliği yüzünden) ve döviz kuru sapmaları ve çalkalanmaları engellemektedir; sonsuza kadar (indirimlerle rekabeti destekleyebilir) çalışmalarından kurtarır. Bu sistemle bankaların döviz kurunu düzenlemek için müdahalelerini sonlandırmaktadır ve kuru korumak için rezerv tutmakta zorunlu olmaktadır; uygulamalı olarak test edildiğinde en kötü etkisi ortaya çıkmaktadır. Bu etki de döviz fiyatlarının istikrarsızlığı sonucunda oluşan açığı kapatmak için uğraşan kurumlar için risk taşımaktadır. Bu sistemi kabullenmemiş ülkelere göre döviz fiyatlarının aşırı artışın etkisi, ülkeler arası dış ticareti tehdit etmektedir ve ülkelerin iç dengesini sarsmaktadır. Bu yüzden merkez bankalarının döviz kuruna müdahale etmek için piyasaya müdahale etmesi gerekmektedir. İstenilen döviz fiyatına getirmek amacıyla yönlendirilmiş esneklik

yöntemi kullanılabilir, ulusal döviz yan değışiklerinden koruma amacıyla parasal kurumlar tarafından sandık hazırlamaları yapılabilir ve böylece merkez bankası aracılığıyla istenmeyen krizler ve çatışmalar engellenebilir. Gayri safi (kirli) esnekliğin aksine, parasal kurumlar arz ve talebin şeklini ve yönünü değıştirme amaçlı müdahale etmesi dolayısıyla da denge döviz fiyatının yönünü değıştirmek miktara dokunmaksızın mekanizme etmek ve uygulamaya koymak mümkündür. Seksenlerden bu yana tartışma konusu olan gelişmiş ülkelerdeki cari dengedeki dengesizliklerdir. Avrupa ve Japonya'nın para politikalarındaki uyumsuzluk ve esnek kurun temelsiz ortaya çıkışı 1980 – 1985 yılları arasında doların durumunun iyileşmesiyle aralarındaki uçurum farkının artmasına neden olmuştur. Bu yüzden çoğu kişi Rivil 16 2000 Fisher 2001 Coerne et Quere Benassy 2002 gibi uluslararası piyasalara açılmak için ve oluşan sorunları çözmek için döviz kuru sistemi, esnek kur olmalıdır yorumunu yapmışlardır. Uluslararası piyasalarda açılım arttıkça risk oranını da artacaktır. Sistemi yeniden yerine getirmek için esnek sistem kullanılmalıdır. (1999 Frankelle).

Murray ve Bailliu 2003'e göre, sermayenin özgür dolaştığı ve hareketliliğin olduğu dünyada ve hiçbir sınırlamanın olmadığı dünyada esnek kur en uygun sistemdir, bu hareketliliğe ayak uydurmak için denetimli esnek kurun değerlendirilmesi şu noktalarla mümkündür:

- Dövizlerin değerleri ve birbirleriyle kur fiyatı oranları, çatışma veya bazı ülkelerin tek elçi olma nedeniyle zayıf temellere bağlıdır.
- Denetimli esnek kur sistemi uluslararası düzeyde çok büyük yaygınlık ve başarı sağlamıştır, bu süre içinde IMF'ye zarar vermeyecek ve başka sorunlar yaratmayacak bir sistemdir, nispi istikrarı sağladığı söylenebilir.
- Sistemin karşılaştığı sorunlardan birisi bazı ülkelerde devletin döviz kurunu korumak için ve sapmasını engelleme amaçlı müdahalelerinin aşırı olması.
- Avrupa Birliği'nin kurulması ve üye ülkelerinin Maastricht Antlaşması'nı imzalamasıyla (EURO)'nün piyasadaki çatışmalara katılımı bu çatışmaları azaltması Alman Markı, Fransız Frankı gibi paraların baskısını azalttı.
- En sonunda büyük ülkelerin istikrarıyla ilgili olarak büyük ekonomiler ayakta kaldıkça sistem devam etmektedir, sarsılmasıyla birlikte de sarsılmaktadır; bu yüzden eski sistemler terk edilmiştir (Murray ve Bailliu 2003).

2.1.3.3. Denetimli Döviz Kuru Sistemi

Ulusal paranın yabancı paralar karşısında değerinin sabit olması ve orantılı olarak düşüş ve yükselişine izin verilmesi sınırlıdır, bu sistem esnek ve sabit kurun ortancası olarak görülebilir. İkinci durumdaki gibi durgun ve birinci durumdaki gibi çok yüksek artışları içermektedir. Fazla artış ulusal ticaret hacminde istikrarsızlığa neden olmaktadır. Para kurumları kur fiyatlarını düzeltirler fakat zor olan paranın oranıyla eş değer olarak ve birincinin durumunda ödemeler dengesi, Fisher Stanley 'ye göre, bu sonuçlar ortaya çıktığından dolayı krizlerin hiç istikrarlı özelliği yoktur, fakat bağımsız politikalar nedeniyle bu sistem çökertilmiştir ve uygulayan bazı ülkelerde işe yaramaz hale gelmiştir. Bu uygulamayı etkinleştiren devletler kendi paralarını ve para birimi olarak (altın) kabul gören herhangi bir para birimi arasındaki farkı belirlerler ve bunu uluslararası kurumlara bildirirler. Devletin ön görülen ve beyan edilen fiyatta ve sınırlar içinde kendi fiyatının olması gerekir. (Fisher Stanley March 7, 2006, p.1). Eğerki yabancı döviz fiyatı bu sınırlar dışına çıkar ise parasal kurumlar anında (direkt müdahale) dolaylı (döviz alımı ve satımı yoluyla veya dolaysız olarak) (sermaye akışını etkileme amacıyla faiz hadlerini değiştirirler) kuru düzene sokmak için veya dış mübadeleleri etkilemek için uygulama yapılır. Eğer merkez bankası kendi dövizini korumak amacıyla harekete geçmez ise veya yetersizse sonuç olarak ya iyileşime ya da düşüş olmaktadır. Bu uygulama Merkez Bankasının toplam iktisadi hedeflerini gerçekleştirilmesi ya da hedeflere yaklaşması için ulusal para arzını kullanmak ulusal döviz fiyatlarını dengede tutmakta yardımcı olmaktadır. Bu sistem diğer iki sistemin en iyi yönleriyle kurulmuştur. Bu sistem 1945 yılından beri gelişmiş ülkeler tarafından uygulanmıştır ve altmışların yarısına kadar Woods B.1944 Anlaşması'nın bir meyvesi olarak görülmektedir. Ülkeler paraları karşılığında IMF'ye altın ya da dolar vermekle yükümlüdürler. (35 dolar = 1 ons tur). Döviz kuru fiyatı %5,1 = sabittir bu uygulama bir düzenleme yüzünden 20 yıl kullanılmıştır. Olumsuzlukları şöyle sayılabilir:

- Döviz birimine yapılan düzenlemeler yapılan düzenlemelerle ve fiyata göre rekabet ve fiyat mekanizmasında sorunlara yol açmıştır, enflasyonist ortamda olan kurumlar dengesizliğe ek olarak dış dengelerde bir açık oluşmuştur.
- Rekabetin geniş yer almasıyla fiyat istikrarsızlığı artmıştır, rekabetçilerin korkuları para kurumlarının yeniden dengeye getirmek için karışması ve bu yüzden bilgi akışı olur, çünkü Merkez Bankaları döviz kurlarını korumak için çalışırlar.

2.2. Parasal Birlik

2.2.1. Para Birliğinin Tanımı

Amerikan ekonomisti Anderw Rose'ye göre döviz birlikleri ya da para birlikleri denilebilir. Tek bir para biriminde ortak birleşen ülkelerden ibarettir; IMF'ye göre ise yardımlaşma ve ekonomik entegrasyonu sağlama amacıyla yargısal ve hukuki özelliğe sahip ülkelerin aralarındaki anlaşmadır. Teorik açıdan iktisadi faktörlere sahip olan ülkelerin bu faktörlerin ortak kullanımına izin verilmesidir para birliği. (Samuele Rosa, IMF Statistics Department October 2004 -IMF COMMITTEE ON BALANCE OF PAYMENTS STATISTICS CURRENCY UNION TECHNICAL EXPERT GROUP (CUTEG)- ISSUES PAPER (CUTEG) # 2 DISTINCTION BETWEEN CURRENCY UNION AND OTHER ECONOMIC UNIONS)².

2.2.2. Para Birliğinin Çeşitleri

Tek Yanlı Para Birliği (tek taraflı); Küçük veya fakir bir ülkenin tek yanlı olarak kurulum ülke olarak adlandırılan, daha büyük ya da zengin bir ülkenin para biriminin benimsemesi ve kullanmasıdır. Büyük çerçevede hukuki ve kanuni tek para birimi olmaktadır. Örnek olarak (Salvador – Panama – Ekvator) gibi ülkelerin Amerikan dolarını kullanması gibi, Aynı şekilde Güney Afrika'daki optimum para alanı gibi Sovyet- Svisland- Namibya gibi ülkelerin Güney Afrika'nın para birimi Randi'yi kullanması gibi, Bu birliklere resmi dolarlaşma denmektedir. Ülke parasal özgürlüğünü kaybetmektedir, döviz ve faiz düzeylerindeki etkilere maruz kalmaz çünkü temel ülke ekonomisi, parasını kullanan ülkelere bakmaksızın kendi çıkarlarına göre oranları belirlemektedir.

Çok Yönlü Para Birliği: Tek bir para birimi kullanarak kendi para birimini iptal eden birkaç ülkenin birleşmesiyle oluşur, Örnek olarak: Ekonomik ve parasal Avrupa Birliği sonuç olarak Euro'nun doğuşu 1999'da olmuştur, önümüzdeki Tablo:1 bazı parasal birliği göstermektedir.

Tablo:1: Para Birliğinin Çeşitleri

	Kapsadığı Alan	Geçerli Olduğu Dönem	Siyasal Birlikle İlişkisi	Başlıca Özellikleri

² <http://www.imf.org/external/np/sta/bop/pdf/cuteg2.pdf>

İngiliz-İskoç Birliği	İngiltere ve İskoçya	1707	Daha sonra	Merkez bankaları şebekesi; iki İskoç özel bankasına para çıkarma izni verildi.
ABD Para Birliği	ABD	1850	Daha önce	1850'lerde tek para yavaş yavaş ortaya çıktı; 1914'te Federal Reserve kuruldu.
Alman Birliği	35 Germanik devlet ve 4 Germanik serbest şehir	1857	Daha sonra	Gümüş standardı, sabit pariteler ve daha sonra 1871'de tek para ve Merkez Bankası.
İtalyan Birliği	İtalyan devletleri	1861	Evet	Gümüş standardı ve tek para; 1926'da Banca d'Italia kurulana dek bir çok devlet bankası banknot çıkarmaya devam etti.
Latin Birliği	Fransa, Belçika, İsviçre, İtalya	1865-1920	Hayır	Gümüş standardı, tek para; merkez bankaları arasında bir anlaşma yok.
İskandinav Birliği	Norveç, İsveç, Danimarka	1885-1905	Hayır	Altın standardı, sabit paritele; merkez bankaları arasında anlaşma var.
Belçika-Lüksemburg Ekonomik İşbirliği	Belçika, Lüksemburg	1922-1999	Hayır	Sabit pariteler, tek merkez bankası, ikili döviz piyasası, ortak politika kurumları.
CFA frank bölgesi	Fransızca konuşan Afrika1	1948	Hayır	Fransız frangına bağlı tek para; merkez bankaları şebekesi; Fransa Merkez Bankası'nın yetkisinde para politikası.
Sovyet para Birliği	Eski Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri	1991-1994	Hayır	Tek para, merkez bankaları şebekesi.
İki Almanya'nın birleşmesi	Batı ve Doğu Almanya	1990	Aynı anda	Tek para.
Lira Birliği	İtalya, Vatikan Şehri, San Marino		Hayır	Tek para.
Frank Birliği	Fransa, Monako		Hayır	Tek para.
Peseta Birliği	İspanya, Andorra		Hayır	Tek para.

Kaynak: AVRUPA PARA BİRLİĞİ, EURO VE TÜRKİYE EKONOMİSİNE ETKİLERİ- Yüksek Lisans Tezi- BETÜL VARAN- MARMARA ÜNİVERSİTESİ -İstanbul 2010.

2.2.3. Optimal Para Alanı Kurma ile Bağlı Teoriler ve Araştırmalar

Herhangi bir para birliğini değerlendirmek için ilk önce gerekli zemini oluşturmak ve bilimsel standartları belirlemek gerekmektedir. Buna göre hayata geçirilmiş veya sadece proje olarak kalmış bir para birliği üzerine çalışılabilir. Bu zemin ve standartlarda para birliğinin amacı ve ne amaçla oluşturulduğunu gerçek bir şekilde anlamak için bir başlangıç noktası olmaktadır. Bu nedenden dolayı araştırmamız optimum para alanı ile ilgili olan standartlara bağlı en ideal doğruluk düzeyine ulaşmak için tüm teorileri ve öngörülerini toparlamayı amaçlamaktadır. Çoğu araştırmalar ve ekonomist para birliğiyle ilgili çerçeveler gerçekleştirilmesi gereken şartları öne sürmüştür. Bu araştırmalar zaman dilimi açısından 2'ye ayrılmıştır. Birincisi 1963 – 1975 arası ve ikincisi AB'nin kurulmasıyla ve çalışmaya başlanmasıyla başlamıştır.

2.2.3.1. Birinci Aşama veya Geleneksel Aşamalar

Bu aşamayı öne süren araştırmacılar ve iktisatçılar en önemli araştırmalardan sayılmaktadır ve bu aşama diğer aşamalar için taban oluşturmuştur, ihmal edilmez durumdadır ve öneminden azaltmaya gidilemez bir yapıya bürünmüştür, ekonomistlerin şu ana kadar ulaştıkları en önemli dayanak noktasıdır. Bu yüzden araştırmamız tüm fikirleri öne sürerek ve hiçbir kısıtlama veya azaltma yapmadan sunmayı amaçlamıştır, bu fikrin başlangıcı ve ana sebeplerinden birisi olarak gelişmesinin sebeplerinden, toplam iktisadi amaçlar: işsizliği azaltmak – enflasyon oranını azaltmak – yatırımı teşvik ve ödemler dengesinde iyi durumda bir düzeyi sağlamaktır.

- Kanadalı ekonomist Robert Mundell: Birçok ülkenin birleşerek sadece ekonomik düzeyde bir para birliği veya ortak para birimi oluşturmak için ekonomik standartları öne süren ilk kişi olarak görülmektedir. Bu da 1961 yılında bir Amerikan ekonomik gazetesinde (optimum para alanı teorisi) adında yayınlanan makalesiyle gerçekleşmiştir. Değindiği en önemli eksenlerden birisi de budur. (Robert A. Mundell- 1961- Theory of Optimum Currency Areas- The American Economic Review, Volume 51, Issue 4 (Sep., 1961), 657-665)
- Mundell'ye göre optimum para alanının sınırları devletin kanuni sınırlarıyla uyumu gerekmektedir, bölgesel veya coğrafi bölge (özerk) oluşabilir ve buna göre bu bölge (optimum para alanı) para birliği bölgesi sayılabilir, farklı noktaları arasındaki üretim faktörü hareketi esnektir ve dış hareketleri ise bölgeye göre daha az hareketlidir. Üretim faktörlerinin dolaşımı optimum para

alanı üyesi ülkeler arasında üretimde ve gelirden dengeyi, bu ülkeler arasındaki döviz kurunu değiştirmeden mümkündür; ekonomiyi krize neden olacak olaylardan ve nedenlerden kaçınmak içindir, (üye ülkeler dahilinde yapılmaktadır). Mundell 'ye göre ödemeler dengesinde açık ve işsizlik olan bir ülke bu sorunları fazlası olan üye ülkelerle iş birliği yapmadan ve yardımlaşmadan çözemezdir.

- Para Birimi Bölgeleri ve Ortak Para Birimi: Bir para birimi hakkında konuştuğumuz zaman bu parayı basan arzı ve talebini gerçekleştiren bir merkez bankası vardır, gerekli araçlarda sahip olan bir banka optimum para alanı içinde zımni olarak sayılır. Fakat burada optimum para alanı hakkında konuştuğumuz zaman ve birçok para birimi varsa bu durumda para arzı ve talebini yönetmek için birçok merkez bankasıyla iş birliği ve yardım yapmak veya ortak merkez bankası kurmak gerekmektedir. Ortak merkez bankaları tüm tarafların çıkarlarını korumak için yaptığı para politikalarında iş birliği içinde olmalıdır. Birçok merkez bankası herhangi bir merkez bankası sorumluluklarında bir artış yapabilmesi için rezervlerinden kaybetmek veya döviz kurunun düşürmek zorundadır, çünkü alan içindeki devletlere direkt olarak yansımaktadır. Bu yüzden Mundell teorisinde tek döviz (para birimi) ve dövizin bölgeleri arasında ayrıma gitmiştir. Para politikası araçlarının özgürlüğü ve optimum para alanındaki devletlerin para politikası özgürlüğü sınırı içinde de bir ayrıma gidilmiştir.
- Ulusal Paralar ve Esnek Döviz Kuru Fiyatı: İki veya daha fazla ülke arasında bir malın üretim araçları dağılmışsa bu malın arzında veya üretiminde herhangi bir sorun, üretimi yapan ülkenin yanı sıra bu malın kaynaklarını ihraç eden ülke ve en son üretim yapan ülkeler içinde kriz çıkarmaktadır. Birisinde enflasyonu diğerinde ise işsizliği artırmaktadır. Bu yüzden ülkeler arası sabit döviz kuru olması iyi bir seçim olmamaktadır. Esnek döviz kuru olması durumunda ülkeler kararlaştırılan para politikasıyla krizden en az zararla çıkabilmektedir ve enflasyon, işsizliği azaltır ve yükünü hafifletir. Fakat bu ülkeler optimum para alanı bölgesi içinde olduğu zaman sabit kur sistemi ülkeler için daha pratik ve uygun olmaktadır.
- Bölgesel Paralar Bölgesi ve Esnek Kur Sistemi: Mundell'ye göre iyi bir esnek kur sistemi, güçlü yabancı dövizlere dayanmaktadır, güç ulusal dövizin değerine göre değil optimum para alanını oluşturan bölgesel para sahibi ülkelerdir.

Optimum para alanı teorisini gerçekleştirmek için sosyal ve siyasi özgürlük uygulaması her zaman değişkenlik göstermelidir, çünkü herhangi bir para birliği olması sonuç olarak siyasi birliğine neden olacaktır.

- Maksimum Para Birimi ve Maksimum Bölgeler: Mundell'ye göre bu sistem, birçok para alanının önemini ve para piyasalarının çokluğunu savunmuştur. Para alanlarının azlığı durumunda tek elçilik olacaktır ve tüm ekonomi tek bir birimin gücü altında kalacaktır. Para piyasasında etkisi yüksek olacaktır, bu da herhangi bir para alanı için çıkar olmadığı için optimum para alanı dünya değildir.
- Mundell iş gücünün özgür dolaşımını optimum para alanı teorisinin en önemli ve ana şartlarından birisi olarak saymıştır ve bu tartışmayı şu şekilde yapmıştır: Uluslararası ticaret durumunda A bölgesinde herhangi bir malın veya ürünün talebinde bir değişiklik olma durumunda (talebin azalışı) ve talep B bölgesine geçişiyle sabit döviz kuru ile sabit fiyat ve ücret durumunda talepteki bu değişim B noktasında enflasyonist baskı olacak ve A noktasındaysa işsizlik olarak ortaya çıkacaktır. Bu nedenle Mundell iş gücü özgürlüğünün önemini vurgulamıştır. Ödemeler dengesindeki dengeyi sağlamak için amaçlı özgürlük, A bölgesindeki iş gücü fazlası B noktasına geçer ve bu geçiş B noktasındaki enflasyonist etkiyi azaltır ve A noktalarındaki işsizlik oranını azaltır ve her ülkenin özel döviz kuruna sahip olmasına gerek duyulmadan kriz önlemiş olur. İş gücü dolaşımı, özgürlüğü dengeli olmayan ekonomik krizleri önlemek için önemli bir araçtır, bu yüzden optimum para alanı uygulaması yapılmalıdır.
- Optimum para alanı kurulması için bu şartlar ve varsayımlar gözardı edilmemelidir:
 - Optimum para alanı kurmak için uluslararası döviz kuru rekabet haddine bakıldıktan sonra esnek kur olmalıdır.
 - Döviz kurundaki dalgalanmalar nisabı olarak küçük olmalıdır; ithalat ve ihracatı etkileyecek kadar büyük olmamalıdır.
 - Döviz fiyatlarından oluşan dengesizliği ve kaygıları yerel piyasaların karşılama gücünün olması gerekmektedir.
 - Merkez bankalarının tekelleşim güdüsünden uzak olması zorunludur.
 - Siyasi amaçlarla döviz fiyatlarının düşmesi durumunda elindeki döviz rezervinden ödemeyi yaptığı rezervleri tekrar korunması gerekmektedir.
 - Borç veren ve alanın korunması için uzun dönemdeki sermaye akışı artan düzeyde tutulmalıdır.

- 1963 Ronald Mackinnon: Optimum para alanı geliştirme çalışmasında ticarete müdahale ve açıklık düzeyini eklemiştir, Bunlar optimum para alanının oluşturması için önemli standartlarından olmuştur. Mackinnon'un çalışmalarına göre para birliği için ticari mübadelenin, birliği oluşturan ülkeler arasındaki ticaret oranı yüksek olmalıdır. Mackinnon'un ana hatları ve değindiği konular (Ronald I. McKinnon- Optimum Currency Areas- Source: The American Economic Review, Vol. 53, No. 4 (Sep., 1963), pp. 717-725)
- Mackinnon'a göre ekonomik politika olarak döviz fiyatlarından vazgeçmenin bedeli açıklık derecesi ile azalmıştır, azdır ve açılım bölge ülkeleri içindeki ticari mübadelenin önemini göstermektedir. Kapalı ekonomiye göre esnek kur sistemi uygundur.
 - Mackinnon'a göre alan içindeki ülkeler arasındaki ticari mübadele haddi arttıkça döviz fiyatının esnekliği yararsız ve faydasız olacaktır, çünkü döviz fiyatının değişmesi enflasyonun artmasıyla ulusal mallara yansımaya olacaktır.
 - Mackinnon'a göre ihrac edilen mal miktarının değeri ithal edilen ve tüketilen mal miktarını eşit olmaması gerekmektedir. Dengeli ticaret durumunda ihracat ve ithalat eşittir değer olarak, Buna rağmen dengeli ticaretle İthal edilen malların ve tüketilen ürünlerin değeri ihrac edilen mal ve ürün değerine eşit olmalıdır ancak bu iki mal elde edilebilir ve mübadele yapılabilir olmalıdır. Buna göre ulaşılabilir malların oranlarının ulaşılmayan malların oranına.
 - Mackinnon'a göre de açık piyasa ekonomisinde iş gücünün tümü istihdama gitmektedir. Bu ekonomideki ulusal tüketim malları, ithal edilmiş ve yerli üretim ihrac edilebilir mallardır ve üretilmiş ihrac edilemez mallar esnek kur sistemi gölgesi altındaki kurda, herhangi bir değişiklik direkt ithal edilen ve yerli üretilen ihracı yapılamaz ürünlerin fiyatını etkilemektedir. Kur değişikliği ile aynı arada ve bu şekilde üretilmiş yerli ihrac edilemez malları etkilemektedir, bu malların fiyat istikrarını sağlamak için genel devlet harcamalarının döviz fiyatlarıyla ters yönlü çalışması gerekmektedir. Üretim düzeyini dengede tutmak ve oranlamak ödemeler dengesini dengede tutmaya yol açar. Çünkü ithal edilmiş mallar ve ulusal üretim ihrac edilemez malların fiyatı uluslararası piyasalarda gerçekleşmektedir ve bu kategoride belirtilmektedir.

- Mackinnon'un en son savunduğu düşünceye göre, optimum para alanı içinde üretim faktörlerinin dolaşımı bu ikinci tanıma bağlıdır. Coğrafi dolaşım alanını oluşturan üye ülkeler içinde ve üretim faktörlerinin sanayinin kendi içinde dolaşımı bu yüzden optimum para alanı teorisinin uygulanması için bölgelerin hacmini ve yapısal olarak bölgedeki ticareti değiştirmek gerekmektedir.
- 1969 P.Kenen Katkısız: P.Kenen üretim ve ihracatta çeşitlendirmeyi göstermiştir ve önemini belirtmiştir. Optimum para alanı kurulması için bir şart olarak ve dövizin sabit olmasından yararlanma Kenen 'e göre, üretimde çeşitlilik alandaki üye ülkelerde ortaya çıkabilecek ani krizlerden zararın azalmasını ve değişken olmasını sağlamıştır. Genellikle düzenlemeye gitmek için döviz fiyatlarını değiştirmek gerekmektedir (esnek döviz kuru).Kenen'in önemseydiği ve konunun eksenine aldığı düşünceler ise, güç dolaşımı özgürlüğü olması için uyuşma olması gerekmektedir. İş gücü dolaşımı, istenen sonuçlar (işler ve yetenekler) arasında uyuşma olduğu zaman verir ve öncelik hangisine ödemeler dengesindeki açığı kapatılması mı yoksa işsizlikten kurtulmamı daha önemlidir diye sormuştur. İş gücü dolaşımının tam olması nedeniyle başka standartlar eklemek gerekmektedir, üretimde ve ihracatta çeşitlendirme olarak göstermiştir ve şu örneği vermiştir. Bir ülke sadece bir maldan ihraç etmektedir, hiç çeşitlendirme yoktur ve uluslararası piyasada bu ürüne olan talep belirsiz nedenlerden dolayı azalır, bu neden dolayı devletin gelirlerinde düşüş, ticaret dengesinde de görülür ve dolayısıyla ulusal paraya talep azalır. Ulusal paraya olan azalış nedeniyle ulusal dövizin fiyatı düşer, esnek kur sistemindeki bu düşüş ihracatı iyileştirir; çünkü ithal edilen malların değerleri diğer ürünlerle eşit olmaktadır ve önceden ödediği miktarla daha fazla ürün ithal etmektedir. Esnek kur almama durumunda sabit kur sisteminde ise esnek kur sistemindeki özelliklerden yararlanamaz. Bu nedenle ücretleri düşürmek, aynı şekilde fiyatların düşmesine ve işsizliğin artmasına neden olur. Üretim ve ihracatta çeşitlendirme olma durumunda herhangi bir kriz sadece bir sektörü etkilemektedir, ithalatta ve toplam talepte olan değişiklik çok az olacaktır, çünkü ihracatta olan kriz bir taraflıdır diğer sektörleri bağlamaz. Dolayısıyla üretimi ve ihracatı çeşitlendirilmiş ekonomide sabit kur sistemi uygundur; küçük ve açık ekonomi için esnek kur uygundur. Kenen'e çok önemli bir konuya değinmiştir, o da ortak maliye piyasası krizle karşılaşırsa ve para birliği alanındaki tüm

bölgelere yayarsa krizden kurtulmak mümkündür veya krizin etkisi azaltılabilir. (Kenen P.” The Theory of Optimum currency areas: an Electic View”, in Mundell and Swoboda; eds, Monetary Problems of the international economy, Chicago: university press .1969).

- 1991. Melitz Katkısı: P. Kenen’in fikrini şiddetli bir şekilde eleştirmiştir. Üretimi ve ihracı çeşitlendirmiş bir ekonomide döviz kurunun sabit olmasını reddetmiş ve çeşitlendirilmiş (ihracatı ve üretimi) ekonomide döviz kuru esnek olmalıdır, fikrini savunmuştur. (Melitz, J. (1991). “Brussels on a Single Money”, Open Economies Review, 2, pp. 323-336).
- 1975 İshiyama Katkısı: Alanı oluşturan ülkeler arasındaki ücret ve enflasyon oranlarının göz önünde bulundurulması gerekmektedir, görüşünü savunmuştur. (Ishiyama, Y., 1975, “The Theory of Optimum Currency Areas: A Survey”, IMF Staff Papers, 22, pp. 344-83).
- 1972 Corden ‘in Katkısı: Corden’e göre optimum para alanı döviz kurlarının tamamen bütünleşmiş olduğu alandır ve herhangi bir ülkenin alana katılımı durumunda döviz kurları ve para politikaları üzerindeki etkisi azalmaktadır. Corden fiyatların esnekliği ve ücretlerin esnekliğini optimum para alanı kurma için en önemli etkendir. Bunlar beklenmeyen krizler durumunda daha çabuk ve hızlı bir etki göstermektedir, birliği oluşturmak için bir araya gelen ülkeler enflasyon oranları çok değişik ise kötü bir etki yaratmaktadır. (Corden, W., 1972, “Monetary Integration, Essays in International Finance International Finance Section No. 93, Princeton University.).
- Geleneksel Aşamada Katkıların Analizi

Mundell üretim faktörlerinin serbest dolaşımını öne sürerken göz önünde bulundurmadığı şeyler:

- Üretim Faktörlerinin Dolaşımı Maliyeti: Üretim faktörlerinin dolaşım maliyeti, piyasadaki rekabet güdüsünün kaybolmasına neden olur, dolaşımında sınırlamalar ve iktisadi uğraşlar olmadan üretim faktörlerinin özgür dolaşımı yapılırsa mallar yeni piyasalara giriş yapamaz ve dolayısıyla modellin söz ettiği ekonomik krizleri önlemeyi mümkün kılmayacak ve herhangi bir etkisi olmayacaktır, devletlerin krizleri önlemesi mümkün olmayacaktır. Üretim faktörleri özgür dolaşıma sahip olmasına rağmen bazı faktörlerin dolaşımı mümkün değildir. Talep az olan yerden toprak arazi taşınamaz, daha yüksek talep olan yerlere götürülemez.

- Eđemenliđin Bir Kısımından Feragat Etme: Optimum para alanını oluřturan űlkeler para ve maliye politikasının araçlarından, alan için feragat etme durumunda kimin daha fazla faydalanacađını bilmemektedir ve en fazla űretken ekonomiye sahip űlke alan ekonomisinden daha çok faydalanmaktadır, bu nedenle maliye ve para politikaları araçlarından feragatta bir eřitlik olmamaktadır. unkű kűek ekonomiler daha fazla feragatler yapmaktadır ve dolayısıyla da bűyűk çaplı ekonomilere sahip olan űlkeler kűek űlkelerin yararına olmayan kararlar alabilir, bu durum da birliđin özűlmesine bir bařlangıç olacaktır. Mundell'e gűre iř gűcű, birliđi kurmak için önemli řartlardan birisidir, ama gűz nűne almadıđı řeyler; űlkelerdeki iř gűcű yapısı űlkenin sosyal, kűltűrel ve çalıřma ortamına bađlıdır, aynı sektördeki iř gűcű űlkeler arasında deđiřim göstermektedir buna bađlı olarak da verimlilik oranı da deđiřir. űlkeler arasında para optimum alanı söz konusu olduđu zaman farklı pek çok űlke bulunmaktadır, bu yűzden alan içinde dil ve kűltűr ve farklılıkları olmaktadır, bu da iř gűcűnűn entegrasyonunu ve uyuřmasını yeni çalıřma tuzakları çatısı altında negatif yolda etkilemektedir. İřçilerin bir yerden (bölgeden) diđer bölgeye tařınması bölgenin tomografik dűzenini deđiřirmektedir. Mundell bu etkiyi gűz nűne almamıřtır. Bir bölgeye yabancı çalıřan girmesi durumunda bunun toplumsal olarak reddedilmesi eđilimi grűlmektedir; unkű yabancı emek arzı edenlerle iç piyasa arasında toplumsal rekabet oluřmaktadır. Sabit űcret ve fiyat oranı olmadan iřgűcűnűn serbest dolařımı söz konusu olamaz. Esnek űcret ve fiyat sisteminde ise zgűr iřgűcű önemini kaybetmektedir. Arařtırma iřgűcűnű optimum para alanı kurulumu için en önemli etken olarak görmektedir; fakat dolařım sadece uyuřma olan bölgeler arasında olmaktadır ve diđer bölgelerde ise daha bađlı ve zor olmaktadır. Bu yűzden alanı oluřturan űlkelerin iř ve çalıřma kanunlarını birleřtirmesi ve ařamalı olarak dil ve kűltűrel sorunları ortadan kaldırmaya bařlaması gerekmektedir. İř gűcűnűn niteliđini ve verimliliđini iyileřtirme, ortak dűzeyde ve eřit olması için sabit veya çok katı fiyat ve űcret sistemini gűz nűnde bulundurmasının önemi de ortaya çıkacaktır.
- Mackinnon: Devletin maliye politikasını kullanarak űretim dűzeyini korumak için gzűnden kaçırdıđı optimum para alanının kurulumu için űlkelerin para ve maliye politika araçlarından feragat ederek tűm alanda

etkili politika uygulamalıdır. Bu nedenden dolayı politika uygulama özgürlüğünü kısıtlamaktadır. Mackinnon, üretim faktörlerinin sanayiler arasında oluşmasına değinmiştir. Fakat hesaba katmadığı ülkeler arası teknolojik gelişme farkının olmasıdır ve EK olarak taşınamaz malların oluşu ve bazı ülkelerin hiç sahip olmaması söz konusudur. Şahsi kanaatime göre optimum para alanı kurulması için gerekli olan üretim faktörlerinin tamamlayıcılığıdır. Maddi dolaşımı olması için aynı faktörlerin gittiği bölgedeki yoğunluğu iktisadi çabalar ve dolaşımdaki rekabet göz önünde bulundurulmalıdır.

- Araştırma P.Kenen'le hem fikirdir iş gücü dolaşımının kısmi bir şekilde uyuşmanın olduğu bölgeler yönünden ve üretim faktörlerinin tam dolaşımının olmadığı ülkeler (optimum para alanı üyesi ülkeler) üretim faktörleri dolaşımı özgürlüğü yerine, üretimde çeşitliliğine gitmelidir. Bu durum üretim ve ihracatta çeşitlilik zincirleme olan ekonomik krizleri azaltmaktadır.
- İshiyama ve Cerden optimum para alanındaki enflasyon oranına değinmiştir. Normal olarak ülkelerarası enflasyon değeri değişim göstermektedir, Fakat optimum para alanı kurulumu için enflasyon oranının belirlenmesi (tavan taban düzeyleri) gerekmektedir. Bu aşama optimum para alanı kurmak için ön amaçlar ve hedef göstermektedir. Bu aşama birliğin sebep olacağı dengesizlik ve riskleri göstermektedir ve bu nedenle yapılması gereken işlemlere değinmemiştir, şu ana kadar öne sürülen düşünceler akademi teorisinin yetersiz olduğunu göstermektedir, teoriler herhangi bir deneyimden yoksundur, bu fikir ilk ortaya atıldığında dünya ekonomisi krizlerle uğraşmaktadır. Günümüzde olan krizler ve yan etkileri, özellikle uluslararası ticarete yoktur, ancak bu fikir Avrupa para birliğinin kurulması için önemli bir temel olmuştur. Bu da fikrin önemini göstermektedir ve etkilerini ilerleyen yıllarda gösterir.

2.2.3.2. İkinci Aşama veya Gelimmiş (Güncel Aşama)

Avrupa Para Birliği fikrinin doğuşu ve ciddi anlamda çalışmalarına başlamasıyla optimum para alanı teorisi yine gün yüzüne çıkmıştır ve birçok araştırmacı iktisatçılar bir daha gözden geçirmeye ve öznellemeye başlamıştır. Daha derin ve sağlam bir çerçeveye ulaşmak için, ilk aşama olabilecek menfaatler ve amaçları göstermektedir. Bu aşama ise faaliyetlerini ve para politikasının

çalışmasını durdurmuştur. Para politikasının gerçekliği ve güvenilirliği optimum para alanındaki özelleştirme ve uyuma siyasi etkenler de eklenmiştir, Çalışma niteliği ve aralarındaki uyumu göstermiştir. (Tanja Broz, Assistant, The Institute of Economics, Zagreb. 2005 - The Theory of Optimum Currency Areas: A Literature Review).

- Maliye Politikası Etkinliği: Gelişmiş aşamanın başlangıcıyla birlikte maliye politikasının etkinliği söz konusu olmuştur, 1972 Corden'e göre para birliği oluşturmakla ülkeler tek olarak döviz kuru fiyatlarını ve para politikalarındaki egemenliklerini kaybedecektir. Buna göre herhangi bir ekonomik krizle karşılaşıldığı zaman anında ve doğru zamanda fiyat düzeyini değiştirerek ücret düzeyini değiştirerek devletin genel düzeyiyle maliye politikası kullanarak krizden çıkmak mümkündür.
- 2002 Ten Reyero ve Barro: Örgüt içinde birleşme veya sayı arttıkça para politikasının feragat maliyetini azalmaktadır veya para politikasından feragat etmek tek taraflı yakalanılacak bir krizin maliyetinden daha azdır. Fakat 1991 Melitz'e göre alanı oluşturan ülkeler arasında her birisi kendi amacı için değişik para politikası kullanabilir, benzer veya değişik olabilir çünkü esasen kendisine ait olan para politikasına sahiptirler ve diğer ülkelere göre farklıdır.
- Calvo ve Reinhart 2002'ye göre para politikasının etkinliğini tartışmışlardır. Ülkelerin para politikasını toplu yarar için etkin bir şekilde kullanamadıkları durumda kişisel para politikasının, feragat maliyeti düşük olacaktır. Araştırmaya göre ülkelerin alan için kendi özel para politikasından feragat etmesinin negatif yönü ülke içinde ekonomik kriz olma durumunda ülkenin müdahale etmesi zorlaşmaktadır veya hiç mümkün olmayacaktır. Pozitif yönleri ise daha büyüktür; çünkü para politikası alan içinde birçok ülkenin uygulamasıyla ortak olacak bir şekilde etkinliği daha fazla, daha güçlü ve etkili olacaktır. Çünkü çok taraflı bir uygulama olacaktır ve uygulanan para politikası tüm yönlerle uyumludur. Ek olarak bir alanı oluşturan ve bir ekonomik amacı güden ülkelerin düşüncesi bir olmaktadır, lakin etkisi ve ulusal üretimi yüksek olan ülkelerin tek elçilik güdüsüyle kendi çıkarlarını öne almasını önlemek için gerekli tedbirler ve yasalar konulmalıdır. (Calvo, G. and C. Reinhart, 2002, "Fear of Floating", The Quarterly Journal of Economics, 117 (2), pp. 379-408, May.).
- Özgür Davranış ve Geçerlilik: (1983) Barro ve Gordon'a göre devletin görevlerinden birisi halkın ve maliye kurumlarının güvenini kazanmaktadır. Bu ikisi ekonomiyi sürekli olarak değerlendirmektedir ve devletin vadelerini yerine

getirmesini enflasyon oranını dengede tutmasını ve işsizliği azaltmasını değerlendirmektedir. Philip Curve'nin dayanağı devletin vadelerini yapmaması durumunda sabit kur sistemine geçmiş veya optimum para alanına üye olmak tek çıkar yoldur ve vadelerini yerine getirmesi için uygun bir çözümdür. Fakat 1992 Gandolof ortak enflasyon oranı birliği oluşturmak için bir amaçtır; ülkeler arası enflasyon birliği kurulum için ön şart değildir. Araştırmaya göre vadelerinin en düşük düzeyini yerine getirmeyen hükümetler optimum para alanı şartlarını yerine getirmeyi başaramaz. Bu yüzden optimum para alanı ekonomi gücünü artırmak ve ekonomik krizleri iyileştirmek için bir araç olmaktadır. Aynı düzeydeki enflasyon oranı birliği kurmak için satın alma gücünü belirlemek ve dövizin alım gücünü belirlemek için önemlidir.

- İhtisaslaşma ve Oyum Teorisi: (1997) Frankel ve Rose'ye göre para birliğini oluşturan ülkelerin iç ticaret hacmini arttırmak, her ülkenin bir sanayi alanda ihtisaslaşmasına yol açmaktadır. Rekabette ihtisaslaşma, fakat bu ihtisaslaşma çalışma düzeyinin uyumunda gerilemeye ya da çok ilerlemeye ve yoğunlaşmaya yol açmaktadır. Birliği oluşturan ülkelerin iç ticaret hacmi bağıllık ve uyum düzeyine göre belirlenir. Frankel 1999'un dikkatinden kaçmayan şey, uyum bazı faktörlere bağlıdır, açıklık derecesi ve gelir bağıllığının değişmesi gibi, zaman içinde değişmektedir. Birliğin temel politikasına cevap verme ve yabancı menşeli faktörlere göre 2002 Mongelli: Uyum para birliğini oluşturan ve oluşumuna yol açan prosedürler ya da optimum para alanı, gelirlere bağlı ve ticari tamamlama düzeyi ile sınırlamak gerekmektedir. 2004 De Grawe ve Mongelli'ye göre uyum sadece tek bir faktöre bağlı olmamalıdır, birçok etkene bağlanmaktadır. Örneğin; ekonomik bütünleşme, mali bütünleşme de uyum, üretim esnekliğinde uyum, işgücü piyasasında uyum, yani ekonomiyi önemli şekilde etkileyen faktörlerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Araştırmanın düşüncesine göre para birliği oluşturmak için uyum tanımı bütünleşmeyle özdeştir uyum olmadan bütünleşme ve bütünleşme olmadan uyuşma olamaz ve olmaz. Bütünleşme sadece bir faktör üzerinden olmayacağı için birçok yönden bütünleşme, para politikası, maliye politikası ve siyasi yönden iş ve üretim faktörlerinin dolaşım piyasasını etkilen, bu nedenle ülkeler arası para birliği oluşturan ülkenin sadece bir yönüne bakmakla uyum elde edilmez.

İstikrar Politikaları ve Krizlerin Zincirleme Etkisi ve Türleri : Barro ve Tenreyro 2002, para politikasından feragat etme maliyeti birliği oluşturan ülkelerin zincirleme krize duyarlılığına bağlı olarak krizin etkisi arttıkça feragat maliyeti azalır, ihracat ve üretimde çeşitlilik şartıyla geçerlidir. Örnek olarak, iktisadi yönden zayıf ve icracıda aynı şekilde zayıftır ve ekonomik açıdan ihracatı yüksek olan bir ülkeye bağlıdır, fakat ihracatı az olan ekonomide çeşitlendirme büyük olandan daha fazladır. Burada kriz sırasında diğer ülkelerin izledikleri politika birinci ekonomiye etki etmeyecektir ve birinci ülkeyle uyumlu değildir. Döviz Kuru Değişiminin Verimliliği ve Etkinliği: Mongelli 2002, döviz kuru araçlarını detaylandırmaya ve döviz kurlarının etkinliği sorusunu cevaplamaya çalışmıştır. Döviz kuru sistemi etkin olmadığı zaman birlik yararına feragat edilme durumunda maliyet olmayacaktır ve maliyet önemsizdir, dolayısıyla da optimum para alanına katıldığı zaman ödemeler dengesinde bir etkisi olmayacaktır.

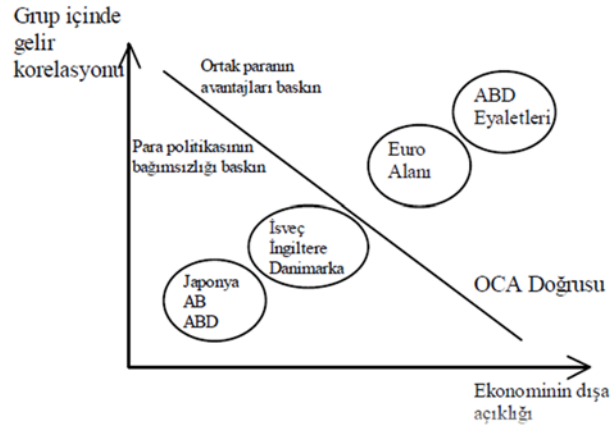
- İş Gücü Piyasası Kurumlarında Farkındalık: 2003 De Grauwe üç çeşit iş gücü piyasası merkezizeti bulunmaktadır:
 - Merkezizetçi bir şekilde sendikaların hâkim oldukları iş gücü piyasası.
 - Yarı merkezizetçi bir şekilde sendikaların etkilediği iş gücü piyasalar.
 - Merkezizetçi olmayan sendikalar ve kuruluşların hâkim olduğu iş gücü piyasalar.

Piyasa şeklini seçmek krize karşı devletin yürüteceği prosedürleri belirlemektedir; fakat iş gücü piyasasını yürütecek prosedürler tüm birlik ülkelerine göre sendikaların yararına olmalıdır.

2.2.4. Optimum Para Alanında İş Ekonomik Kriz

Frankel 1999'a göre herhangi bir devletin para birliği içinde döviz kuru sistemi seçimi (gerçek deviz kuru – sabit döviz kuru ve değişkenliğe müsait – diğer dövizlere bağlı bir döviz kuru sistemi – piyasaya bağlı olan özgür döviz kur veya yönlendirilmiş döviz kuru) devletin optimum para alanına katılımın gerçek faydasını ve de faydanın değerlendirilmesi için 2 standartı göz önünde bulundurmak gerekmektedir. Bunlar da ekonomik açıklık ve devletlerin geliri düzeyindeki bağlılıktır.

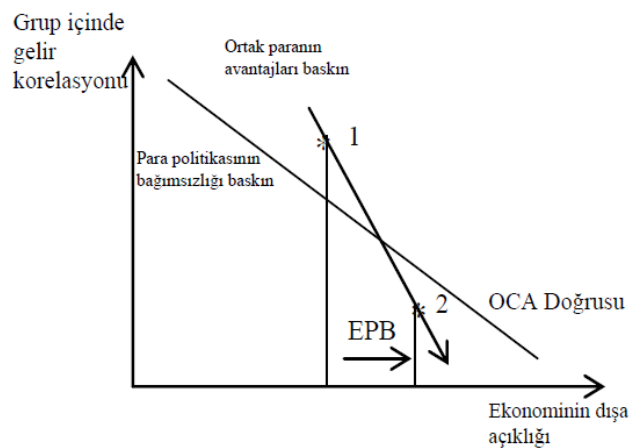
Şekil 1 OPA Teorisi'nin Dki Önemli Kriterine Gör

Kaynak: Frankel, 1999, s. 39. 1 1

Şekil:1 Bir veya daha fazla ülkenin geliriyle ekonomideki açıklık aralığını göstermektedir, şekilde görüleceği gibi para birliği veya optimum para alanına katılmış ülkenin çıkarları ve menfaatleri tek başına bir ülkeye göre daha fazladır ve kazancı daha fazla olmaktadır. Açık bir şekilde görülmektedir ki ülkenin geliri ülke ekonomisi açıklık derecesiyle orantılıdır, OCA doğucusunun sağ tarafına bakıldığında ortak para birimi bölgesini göstermektedir, sol taraftan daha fazla fayda ve özellik sağlamaktadır, buna karşılık olarak sol tarafta devletin para politikası yönünden daha fazla özgür olduğunu görmekteyiz.

Şekil 2 Uzmanlaşmanın artması ve Gelir korelasyonu

Kaynak: Frankel, 1999, s. 41. 1 1

Şekil:2'de görüleceği gibi optimum para alanı içinde tamamlama (tamamlayıcı özelliğini arttırmasıyla ihtisaslaşma artmaktadır, ihtisaslaşmanın artmasıyla çeşitli

tamamlama yöntemi azalacaktır, ürün çeşitliliği ülke içinde azalır). Bu nedenden dolayı devlet ürün çeşitliliği dengesinin korumak ve sağlamak için önemli ve gerçek kararlar almalıdır ya da optimum para alanı içinde ürün ihtisaslaşmasına giderek ekonomik birliği sağlamalıdır.

2.2.5. Geçen Araştırmaların Özeti

Tablo:2 teorilerin araştırmanın bakış açısı ve konulması gereken bazı noktaları göstermektedir. Bilinmesi gereken tüm teoriler ve ekler optimum para alanı kurulması için gereken bilimsel mekanizmaları ve icra edilmesi gereken prosedürleri göstermemiştir.

Tablo 2 Optimum Para Alanının Özellikler Ve Şartları

Değişkenler	Etki
İş gücünün özgür dolaşımı	<ol style="list-style-type: none"> 1) İş gücü dolaşımı özgürlüğü arttıkça ülkeler arasında optimum para alanı kurma kolaylaşacak ve karışılacak ekonomik krizlerin giderilmesi kolaylaşacaktır. 2) İş gücü dolaşımı sağlatılması: İstenen verim geçerli ücret düzeyi ama ülkede ek olarak toplumsal kabul herhangi bir değişim yaratmak için yaşam bünyesinde – kısımda olabilir – yabancı iş gücünün girmesi sonucunda bir rekabet oluşturabilir. 3) Dil etkeni en önemli etkenlerden birisidir, bu nedenle çalışanları önceden hazırlamak ve ehliyet kazandırmak önemli derecede gereklidir.
İş gücü piyasanın kurumları	<ol style="list-style-type: none"> 1) Para birliğinde benzer iş gücü kavramları oluşu, katılımı kolaylaştırmada ve bölgenin kurulması için kolaylaştırıcı bir önem taşımaktadır ve karşılaşılabilecek mali krizlerin kolayca giderilmesini sağlar. 2) Birlik ülkeleri içinde iş gücünün sendikalara katılma ve katılmama iş gücü piyasasında dolaşım özgürlüğünü politikası üstünde bir etkiye sahiptir 3) Ülkeler arasında mutabık olan sendikaların oluşu ve varlığı izlendiği politika ve mekanizma açısından, iş gücü dolaşımını kolaylaştırmaktadır. Birlik ülkeleri arasında yaptığı hizmet geliştirme ve iş gücüne yaptığı yardım ve destek yoluyla da dolaşıma etki etmektedir.
Fiyat ve ücret esnekliği	Birlik alanı içinde fiyat ve ücret politikasında esneklik olursa krizler karşısında kolaylık sağlayacak ve optimum para alanını daha istikrarlı kılacaktır.
Sermaye	Sermaye dolaşımında özgürlük olmadığı zaman optimum

dolaşımında özgürlük	para alanı oluşturmanın bir anlamı kalmayacaktır.
Üretim faktörlerinin serbest dolaşımı	Dış dünya dengesine alan dışı sağlamak üretim faktörlerinin serbest dolaşımını etkilemektedir. Ülkeler arası, ekonomik etki ve rekabet gücü dolaşımın ve açıkça dolaşım özgürlüğünün birlik ülkelerinin birliğinin bir bağlılık güvencesidir.
İhracat ve üretimde çeşitlendirme	Üretim ve ihracat çeşitli ise ortak para alanında diğer ülkeleri cezbetme ve çekme gücü daha fazla artacaktır ve ekonomik krizleri atlatmak kolaylaşacaktır.
Açılım düzeyi	Küreselleşme ekonomik düzeyi arttıkça optimum para alanı oluşturmak daha kolay ve akışkan olacaktır, ihraç edilebilir ve edilmez mallar göz önüne alınmış olur.
Enflasyon oranının değişikliği	Enflasyon oranı değişikliği arttıkça optimum para alanına katılmak veya Hut oluşturmak daha çok zorlaşır.
Uluslararası risklerin bölümü	Ülkeler arası ekonomik riskin bölümü arttıkça ülkelerin yükü azalacaktır.
Faiz oranı	Optimum para alanı oluşturma veya daha küçük ve açık ülkeler açısından paranın faiz oranında yaralanmasına sebep olur.
Maliye politikasının etkinliği	Tek yanlı kişisel maliye politikası etkin olmayacaktır, maliye politikasından çoğunluk için vazgeçilmelidir. Ek olarak maliye politikası dolaylı şekilde ulusal dengeyi (birlik ülkeleri) etkilemelidir; özel olarak cari açık artık ya da fazla olumunda işleyiş veya müdahale etme gerçekleşecektir.
Para birimlerinin güvenilirliği	- Optimum para alanına katılım oluşturma vaatlerini yerine getiremeyen ülkeler için enflasyonu durdurmak ve vaatlerinin yerine getirmek için yararlı olabilir. - Eğer birlik ülkeleri arasında geçerli güçlü bir para birimi kurumu bulunursa istenen amaçları ve güvenilirliği sağlamak için daha güçlü olabilir.
Homojenlik	Ülkeler arası homojenlik düzeyi arttıkça optimum para alanı kurma veya katılım kolaylaşır.
İhtisaslaşma	İhtisaslaşma arttıkça optimum para alanı kurmak ve alana katılmak kolaylaşır.

Benzer krizler	Krizler arasında zincirleme etkisi arttıkça kişisel maliye politikasından feragat maliyeti azalır.
Döviz kuru düzenleyen araçların etkinliği	Eğer ki döviz kurunu düzenleme araçları etkin değilse optimum para alanı oluşturma veya katılma sırasında araçlardan vazgeçme ehemmiyet veya önem taşımamaktadır.
İş Rollerinin senkronizasyonu	Optimum para alanını oluşturan ülkelerin iş rolleri senkronize ise esnek döviz kuru sistemi kurmanın bir anlamı yoktur.
Ticaret iş birliği (ortaklık)	Birliği oluşturan ülkelerin arasında ticari ortaklık artıkça bölge için yararlı ve daha bağlı ve güçlü olması için önemlidir, ortak pazar kurma ve üçüncü ülkelere karşı gümrük birliği vergileri düzenleme. Para birliğinin uluslar arası ticarete daha fazla etkin ve amaçları gerçekleştirmek için önemlidir.
Para politikası ve ortak Merkez bankası	Para birliğinin başarılı olması ve ülkelerin merkez bankalarıyla etkileşimde olmak ek olarak alan içinde para basmak ve dağıtmak ortak merkez bankası için önem göstermektedir. - Ortak merkez bankasının kurulumu için birlik alanındaki tüm ülkelerin para politikası araçlarının merkez bankasına devretmesi gerekmektedir. Toplam fayda için kişisel faydayı gözardı etmek gerekmektedir ve bu faydayı ortak merkez bankası sağlamaktadır. Bu durumda ortak merkez bankası döviz fiyatını, faiz oranını, para rezervini, piyasadaki para akışkanlığını, kredi politikalarını ve açığı kapatmak gibi kararlarda söz sahibi olmaktadır. Böylece ulusal merkez bankaları merkez bankasının öngördüğü para politikasının bir uygulayıcısı görevi almaktadır.

Kaynak: Araştırmacıyı topla

Üçüncü Bölüm

Avrupa Para Birliği

3.1 Kuruluş Nedenleri

3.1.1 Kalıcı Barış

Beş yıl süren İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra savaş nedeniyle çoğu Avrupa ülkelerinin zarar görmesiyle birlikte özel olarak Fransa ve Almanya kendi aralarında üç savaş yaşamışlardır, savaş sonrası kalıcı barış altında huzurla yaşamak için yollar aramışlardır. Almanya ile Fransa'nın ve diğer Avrupa kıtası ülkelerinin olduğu bir düşünce kıtalar arası düzeyde de kabul gördü ve istenilen olmuştur. Almanya'nın Avrupa kuruluşlarıyla aynı ortamda olması yasal bir çerçevede barış ilişkilerini değerlendirmeye ve ortak üyelerle ilişkilerini iyileştirmeye yarayacaktır. Şöman, Avrupa Kömür Çelik Birliği'ni kurduğu zaman barışı koruyacak sert zemini oluşturduğunu göstermiştir. Avrupa kıtasında ve Avrupa ülkelerinde Almanya'nın birliğe üye olmasıyla kalıcı barışın sağlanacağını görmüşlerdir.

3.1.2. Güç ve Ekonomik Refah

Kalıcı barış güdüsü olmasının yanında ekonomik alanda da faaliyet olmasaydı barışın kalıcı olması mümkün değildi; Fransa – Almanya – Belçika ve Lüksemburg arasındaki sınırlarda çelik ve kömür olmasıyla ve onlardan takviye almasıyla sınırların kaldırılmasının ardından ülkelerin kaygılarını ve sorunları ortadan kaldırmıştır. Sınırların kaldırılması ve ortak pazar oluşturması, ekonomik refah anlamında çok büyük bir başarı gerçekleştirmiştir.

3.1.3. Ekonomik Krizler

Dünya, esnek döviz kuru altında ekonomik krizler ve dalgalanmalar yaşamıştır, özellikle 1970 petrol krizinden sonra açık olarak istikrarlı para politikası

esnek uyarlanabilir ve krizi önleyecek politikaların önemini göstermiştir, bu dönem tarihsel olarak döviz kuru fiyatlarını vuran dev dalgalanmalardan sonra bir dönem noktası olmuştur. Ek olarak İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa ülkelerinde işsizlik ortalamalarında artış ve üretim tüketim dengesinde açık olmuştur ve döviz fiyatlarındaki düşüşler de bu ülkelerin krizden kurtulmak için yol arayışına girmeye başlamalarına neden olmuştur. Maastricht 1992 Antlaşması düşünceleri birleştirme ve Avrupa Para Birliği'nin kurulması önemli alt yapılar oluşturmak için önemli bir adımdır, çünkü bu araç kalıcı bir çözüm ve ekonomik krizleri önlemek için bir yoldur.

3.2 Avrupa Para Birliğinin Kurulmasının Tarihsel Süreci

Avrupa Birliğinin kuruluşu sırasında birçok engelle karşılaşılmıştır. Bunlar siyasi ya da ekonomik sorunlar şeklindeydi, bazı ülkelerin düşük siyasi sorumlulukları veya ekonomik önceliklerinin çakışması diğer ülkelere ve uluslararası piyasalara etkisine olan mali krizler, Avrupa para birliği kuruluşunu yavaşlatmış ve engel olmuştur.

3.2.1. Kuruluş Antlaşmaları

1952 Avrupa Kömür Çelik Topluluğu'nu oluşturmak için Münih Şumen birliğin ilan metnini düzenlemiş ve birlik için müzakerelere başkanlık yapmıştır. Sonradan Hollandalılar ortak pazar fikrini ortaya atmışlardır. Belçika ve Almanya'nın desteğini almışlardır. Fransa şüphe içindedir ve korumacı politikası izlemek için Alman Fransız işbirliğini ve Avrupa Birliği'ni kabul ettiler; fakat bu kabul ön şartlarla gerçekleşmiştir (ortak tarım politikası). Kadınların tüm Avrupa düzeyinde ücretlerinin adil ve eşit olması ve İtalyalılar en düşük ekonomiye sahip olan ülke olarak kendi tarafından Avrupa yatırım bankasını sosyal fonu ve özgür iş gücü dolaşımını sağlamayı taahhüt etmiştir.

3.2.2. Roma Antlaşmaları

Daha önce söz ettiğimiz unsurlar, Roma Antlaşmaları'nda birleştirilmiştir ve içeriğe eklenmiştir, dolayısıyla Avrupa Ekonomi Topluluğu 1958'de yürürlüğe girmiştir ve İtalya – Fransa – Almanya – Belçika – Lüksemburg - Hollanda'yı içermektedir. Bu ülkelere birçok alanda yetkiler vermiştir: Bunlardan gümrük birliği kurma, iç serbest ticaretle çalışma, ortak dış tarife uygulama, tarım sektöründe ortak politika benimsemek, üye ülkeler arası ortak mal hizmet iş gücü sermaye piyasaları

kurmak, dolaşım ve tarım alanında ortak politikalar kurmak ve Avrupa sosyal fonu hazırlamak. (THE TREATY OF ROME - 25 March 1957).

3.2.3. Ortak Tarım Politikaları

Ortak tarım politikası baştan beri Fransa'nın yararına işlemektedir, böylece De Gaulle bu hususu gecikme yapmadan gerçekleştirmeye çalışmıştır, bu politikanın dayanağı genel büyük bir harcamayı, istenen yardım fiyatlarıyla politika etmek, Fransa komisyonuyla anlaşarak bu hususun yatırım sermayesi ülkelerin değil de topluluğun kasasından çıkmasına karar vermek, fakat komisyonun federallik yapısı Hollanda parlamentosunun demokratik yaklaşıma bağlılığı nedeniyle komisyonun bütçe harcamalarının parlamenter denetim altında olmasını, Avrupa bütçe altı parlamentoyla belirlenemeyeceğini ve Avrupa Parlamentosunun bu görevi üstlenmesi gerekliliği vurgulanmıştır. Bu tamamen diğer devletlere uyar fakat bakanların baskısıyla, De Gaulle toplantılara katılmamaktaydı ve boş kontenjan olmaktadır, bu da diğer ülkeleri korkutmaktadır. 1962 yılının diğer yarısına kadar toplantılara katılmaması topluluğu dağıtmak mı istiyor, yorumlarının yapılmasına neden olmuştur. Yolun sonunda altı ülke de ortak tarım politikası ve önemli finansman düzenlemelerini 1962-1989'da kabul etmiştir ve ortak tarım politikasının üstünde durduğu önemli noktalar şunlardır:

- Teknolojik gelişmeyi yaygın hale getirme ve tarımsal üretim ve üretim faktörlerinin etkin kullanılmasıyla tarımsal üretimi arttırmak.
- Toplumun tamamına adil bir yaşam düzeyi sağlamak, tarımla uğraşan kişilerin gelirlerini arttırmak.
- Tarım ürünleri piyasalarını dengede tutmak.
- Tarımsal stokların ve tarımsal sanayi için gerekli hammaddelerin temin edilmesi
- Bu tarımsal stokların tüketiciye makul fiyatlarla vermesini sağlamak.

3.2.4. Gümrük Birliği Haziran 1968

Ulusal ve federal görüşlerinin çakışmasına rağmen, Gümrük Birliği, Haziran 1968 yılında gerçekleştirilmiştir, antlaşmanın belirlediği zamandan önce olmuş, etkisi somut bir yapıya bürünmüştür, sadece iç yönden değil topluluğun dış iliklerini de etkilemiştir, ortak dış tarife aracılığıyla, topluluk ticari yönden ABD'yle boy ölçüşme seviyesine gelmiştir, bu nedenle Başkan Kennedy gümrük tarifelerini düşürmek için öneride bulunmuştur, bu da komisyonu tarafından olumlu karşılanarak uygulanmıştır. Sonuç olarak ortalamanın üçte biri kadar indirim

yapılmıştır, bu nedenlerden dolayı komisyonun güçlenmesi kolaylaşmıştır ve uluslararası ticarete özgürleşmeyi destekleyen en büyük güç haline gelmiştir.

3.2.5 İngiltere – Danimarka ve İrlanda Üyeliğiyle Genişleme

1969 De Gaulle'nin istifasıyla birlikte (İngiltere – Danimarka ve İrlanda) üyeliği için kapı açılmıştır, Fransız ön şartlarıyla birlikte (tam politikasını finanse etme para birliği – dış politika iş birliği) fiilen katılma 1973 yılında olmuştur.

3.2.6. 1980 Yılında Werner olarak bilinen ekonomik ve parasal birlik için benimsenmiştir fakat IMF krizlerle sarsılmış ve bırakılmıştır.

3.2.7. 1975 Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu (ERDF)'nin Kurulması³

Avrupa Birliği ülkelerinin parasal birliğini sağlamayı amaçlamıştır, bu da ülkeler arasında ortaya çıkabilecek çalkalanmaları düzelterek yoğunlaştığı alan ya da odak noktası olarak küçük ve orta boyuttaki projeleri destekleme, birlik ülkeleri içinde ve yeşil ponjelerde odaklanmıştır ve üyeliğe aday olan ülkeleri gelişmesini destekler ve şu tedbirleri finanse eder:

- Birlik içinde ekonomik gelişme ve uyum sağlama.
- Sürekli çalışma olanakları yaratma.
- Ekonomik büyümeyi uyarma ve motive etme.
- Birlik ülkelerinin rekabet güdüsünü ve kapasitesini arttırmak.
- Birlik ülkeleri içinde bölgesel yardımlaşmayı tüm yönleriyle destekleme.

3.2.8. Döviz Kuru Mekanizmasıyla Avrupa Para Sistemini Oluşturma

Avrupa ülkeleri tarafından gösterilen çabaların devamı olarak 1978 yılında ve yıl sonunda bu ülkeler, para birliği ve ekonomik politikalarda iş birliğinin gözden geçirilmesi için karar alınmıştır. 1979 yılında yeni para sistemine geçiş gerçekleşmiştir ve bu zamanda birlik sekiz para birimi içermektedir. Bunlar: Alman Markı – Belçika Frankı -Hollanda Çildir – Danimarka Kronu – İtalyan Lirası – İrlanda Lirası ve Lüksemburg Frankı ve katılmayı isteyen diğer ülkelere kapıyı açık bırakmışlardır ve sonradan katılmışlardır. Bu sisteme göre birliğe giren her ülke dövizinin iki tane fiyatı vardır, bunlar merkezi her para biriminin ECU Avrupa para birliğiyle ilişkisini gösterir döviz fiyatlarının 25.2% sınırlarında dalgalanmasına izin

³ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/erdf/

verilir. (düşüş ve artış 25.2%) Sadece istisna olarak Ocak 1990 yılına kadar İtalyan lirasının +6% dalgalanmasına izin verilmiştir ve dar kenar boşluklarıyla yapılmıştır. İkinci fiyat ise pivot fiyat. Birlik içindeki tüm para birimlerinin birbirleriyle ilişkisini göstermektedir, bu sistemin içerdiği standartlar:

- Birlik üyeleri arasında parasal işlemleri için ECU Avrupa para birimi dayanak sayılmaktadır. Avrupa para birimlerini içeren bir sebat olarak göstermektedir. Her beş yılda bir göz geçirilir üyelerin döviz değerindeki değişimi göz önünde alınarak yapılır. Değişim %25 oranında olduğu zaman tamamlanır.
- Avrupa para birimi ECU parasal işlemlerde dayanak olarak kullanılır, döviz fiyatında %2,25 + /- oranında değişime izin verilir ve istisnai durumlarda, bu rakam arttırılabilir bir imkandadır, fakat bu imkan kademeli olarak indirilmesi şartıyla verilmiştir.
- İstisnai durumda merkez bankasının para alımı ve satımı yapmaya yetkisi vardır.
- Avrupa para birliği içindeki üye ülkeler, altın ve dolar rezervlerinden %20'lik bir oranda katkı yapmalıdır ve yerine ECU Avrupa para birimi alırlar.

3.2.9 Ortak Pazar

1985 Ocak ayında Jack Delor komisyon başkanlığını teslim almıştır, tüm ülkeleri en büyük ve uyumlu programı araştırmak için ziyaret etmiştir, küçük listesinin içerdiği konular (ortak pazar – ortak para birimi – ortak korumacı politikası ve kurumsal onarım).Avrupa ekonomileri ödenmede kargaşayı bastırması ve istikrar doğru gitmekteydi, yetmişlerin kriz etkisi geçmişti bununla birlikte tüm hükümetler pazar fikrini, Avrupa tıkanıklığı durumundan kurtuluş yolu olarak görmüşlerdir,bu fikir büyük şirketlerin desteğini alarak olmuştur. İç ticarete gümrük tarifelerinin kalkmasının başarısı, zaman veya süreli bir program koyulmasının önemini göstermiştir, bu nedenden dolayı komisyon, 1992 yılında gümrük tarifesinin yürürlüğe girmesi için 300 tedbir içeren bir liste hazırlamıştır, pazarı hazırlamak için gümrük engellerinin kaldırılması ve programın hızlı bir şekilde Avrupa midisine sunulması için 1985 'te hazırlanmıştır.

3.2.10. Avrupa İnşaat ve İmar Bankası Kuruma Anlaşması 1990 yılı EBRD

Bankanın amacı Soğuk Savaş'tan sonra Doğu ve Orta Avrupa'da kentsel ve ekonomik ilerlemede bir katkı sağlamak ve ekonomileri açık piyasa ekonomisine dönüştürmek, ülkedeki ekonomi bünyesinde yapısal işlemler yapma yoluyla, şu tedbirler aracılığıyla yapılır.

- Özendirme, özel yatırımcılar ve diğer ilgilenenler aracılığıyla, özel sektör rekabet ve üretim faaliyetlerini genişletme, iyileştirme ve kurma yoluyla olur, nitekim; özel olarak küçük ve orta ölçekli projeler hayata geçirilmiştir.
- Öncü amacı gerçekleştirmek için ulusal ve yabancı sermayelerin ve deneyim sahiplerini yığmak.
- Üretken yatırımlara destek olmak, özel olarak mali ve hizmet sektöründe çalışma koşullarını iyileştirme, verimliliği artırma ve rekabet bünyesini destekleme için özel mübadelelere destek çıkma.
- Bağlı projeleri gerçekleştirilmesi finanse edilmesi ve programlanması için yardımlarda bulunmak, kişisel veya belirli bir yatırım programı içinde olabilir.
- Sermaye piyasalarının teşviki için ve destek amaçlı.
- Süreklilik taşıyan kalkınma projelerini destekleme.

3.2.11. Maastricht Antlaşmasının İmzalanması Euro ve Euro Bölgesine 1991 – 2002

Avrupa Para Birliği ve ekonomik birlik oluşturması için Delores, raporunda 1990 – 1999’a kadar üç aşamadan oluşan bir süreçten bahsetmiştir ve şu şekildedir:

- Birinci aşama: 1990–1994 sermaye akışını sağlamak için piyasanın tamamlanması.
- İkinci aşama: Avrupa merkez bankasını oluşturmak ve yerel merkez bankaları için Avrupa sistemi ve ekonomik yakınlaşmayı gerçekleştirmek için hazırlık.
- Üçüncü aşaması: 1999 yılının başlangıcıyla Euro’yu çıkarma ve ulusal döviz kuru fiyatlarını sabit tutmak.

Avrupalı liderler Delores raporunu kabul etmişlerdir, Hollanda ‘nın Maastricht kentinde 1991 yılında düzenlenen Avrupa meclisi toplantısında Avrupa Para Birliği kurmak için antlaşmadaki makaleleri ve yasaları tasdik edilmiştir ve Medis Antlaşması’nın ön gördüğü yaklaşma standartlarını da kabul etmiştir. Euro bölgesine ve para birliğine katılmak isteyen her ülkenin yerine getirmesi gereken standartlar, şunlardır:

- Katılım döneminde eğer açık bir iktisadi kriz nedeniyle olmuşsa ekonomideki bütçe açığı gayri safi yurt içi hasıla %3 olmalıdır. Avrupa para birliğiyle standartları sağlamak ve örnek almak için yardım almak, gerekli standartları sağlamak için müzakereler yapılır.
- Piyasa fiyatında gayri safi yurt içi hasıla toplam genel borcun %60 +/- geçmemesi gerekir.
- Döviz rezervleri en az olarak 4 aylık ithalatı karşılama.

- Enflasyon oranı yaklaşık olmalı daha önce kabul edilen %1,5 geçmemesi fiyat istikrarı sağlayan 3 ülkenin toplamlarına eşit, geçen yıllardaki deneğimle %2,7 yi geçmemesi kararlaştırılmıştır.
- Uzun Süreli Faiz Oranı: Üye olmaya aday ülkenin resmi senetleri aidatı 10 yıllık olma ve daha fazla şartı %2 'den fazla olmamalıdır.
- Döviz Fiyatlarının Sabitleşmesi: Üyeliğe aday olan ülkenin sabit döviz fiyatı oranı, Euro bölgesine girmek için ülkenin hazırlık ve olgunluk düzeyini göstermektedir, bu aşamada dövizin Euro karşısında sabit bir değerde olması temin edilmelidir. Sabit döviz fiyatının olması yürütülen döviz mekanizmalarıyla mümkündür. Nihai döviz fiyatı katılımın en son iki yılıyla belirlenir.
- 1993 yılında antlaşma yürürlüğe girer. (Jacques Delors April, 17, 1989- Report on economic and monetary union in the European Community- COMMITTEE FOR THE STUDY OF ECONOMIC AND MONETARY UNION.).

3.2.12. 1988 ECD Avrupa Merkez Bankasının Kuruluşu

Temmuz 1998'de kurulan bir Avrupa kurumudur, ortak para Euro'dan önce kurulmuştur, Ocak 1999 yılında Euro düzeneği altında yürürlükte olan para politikaları gerçekleştirmekteydi, merkez bankası Avrupa merkez bankasının yanında üye olan ülkelerin merkez bankalarını da içermektedir, bu politikanın ana amacı Euro bölgesi içindeki fiyat istikrarını sağlamaktır.

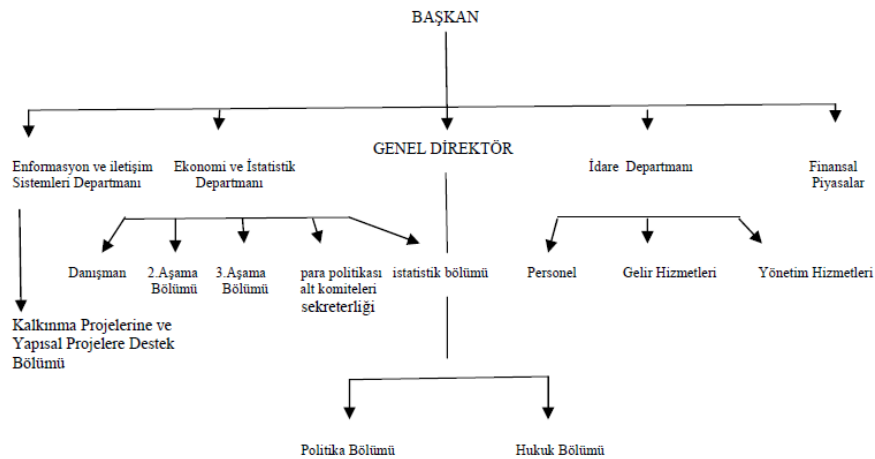
Avrupa merkez bankası diğer merkez bankaları gibi birçok para politikası araçlarına sahiptir. Amaçlarını gerçekleştirmek için yardımcı araçlar, senetlerin alım ve satım işlemi, üye ülkelerin merkez bankalarının zorunlu karşılık oranları ve sürekli toleranslar bankasal akışkanlığı hızlandıracak veya sömürecek ekonomik ihtiyaca ve duruma bağlı olarak, Merkez bankasının birçok görevi vardır ve bu görevler şu cümlelerle yazılabilir:

- Ana faiz oranını belirleme ve Euro bölgesi içinde dolaşıma olan para hacmini kontrol etme.
- Euro bölgesi içinde fiyat gelişmelerini izleme ve fiyat istikrarı hususu için doğabilecek tehlikeleri değerlendirme.
- Euro bölgesi ülkelerinin yabancı döviz rezervlerini kontrol etmek ve döviz kuru fiyatlarını korumak için alım ve satım sağlamak.
- Avrupa bankacılık ve maliye mekanizmalarının denetlemede katkıda bulunma ve performans sisteminin iyi işleyişini garantilemek.

- Avrupa para birliğinin para politikasını hazırlama ve işletilmesi denetlemek.
- Üye ülkelerin rezervlerinin saklanması ve bu rezervlerinin işletilmesi.
- Avrupa para birliğinde uygulanması para politikası hakkında devresel maliye raporlarını yayınlama.
- Metal paralarını basma ve Euro düzenli kâğıt basımı için sıralamaları yapma.
- Euro bölgesi içinde yürürlükte olan para politikasının amaçlarını belirlemek.
- Ulusal merkez bankalarıyla geceleme Avrupa Birliği içindeki ülkelerin çalışan sigortaları korumak, İsviçre'deki uluslararası birleşim bankasına bağlı olan bankacılık denetim meclisi bazalt tarafından düzenlenir.

Avrupa merkez bankası çok büyük derecede siyasi konumdan özgürdür ve işleyişinde şef afiyet vardır, Euro'nun tüm pazarlarda güvenilirliği kazanması ve değer dengesini koruması içindir şef afiyet, bu nedenle Avrupa merkez bankasının idari yapısı özeldir ve bu yapıda şöyle gösterilmektedir.

Şekil 3 Avrupa Merkez Bankası İdari Yapısı

Treaty on European Union OJ C 191, 29.7

Avrupa Merkez Bankasının Sermayesi: Maastricht Antlaşması'na göre Avrupa Merkez Bankası'nın ana başlangıç sermayesi 5 milyar Euro'dur. Avrupa Birliği üyeleri ülkelerinin ulusal merkez bankaları tarafından karşılanır, başka bir deyişle Avrupa merkez bankasının ortakları üye devletlerin ulusal merkez bankalarıdır. Her ülkenin ödemesi gereken miktar için ülkenin nüfusunun ortalaması ve alanın ortalama nüfusuna bakılmaktadır ve gayri safi yurt içi hasılasına bakılmaktadır. 2017 yılının verilerine göre aşağıdaki *Tablo:3*'te hesaplanan sermaye ve bu yöntemle üye ülkelere verilecek Euro miktarı gösterilmektedir.

Tablo:3 Euro Bölgesi NCB'lerinin ECB'nin Sermaye

National central bank	Capital key %	Paid-up capital (€)
Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique (Belgium)	2.4778	268,222,025.17
Deutsche Bundesbank (Germany)	17.9973	1,948,208,997.34
Eesti Pank (Estonia)	0.1928	20,870,613.63
Central Bank of Ireland (Ireland)	1.1607	125,645,857.06
Bank of Greece (Greece)	2.0332	220,094,043.74
Banco de España (Spain)	8.8409	957,028,050.02
Banque de France (France)	14.1792	1,534,899,402.41
Banca d'Italia (Italy)	12.3108	1,332,644,970.33
Central Bank of Cyprus (Cyprus)	0.1513	16,378,235.70
Latvijas Banka (Latvia)	0.2821	30,537,344.94
Lietuvos bankas (Lithuania)	0.4132	44,728,929.21
Banque centrale du Luxembourg (Luxembourg)	0.2030	21,974,764.35
Central Bank of Malta (Malta)	0.0648	7,014,604.58
De Nederlandsche Bank (The Netherlands)	4.0035	433,379,158.03
Oesterreichische Nationalbank (Austria)	1.9631	212,505,713.78
Banco de Portugal (Portugal)	1.7434	188,723,173.25
Banka Slovenije (Slovenia)	0.3455	37,400,399.43
Národná banka Slovenska (Slovakia)	0.7725	83,623,179.61
Suomen Pankki – Finlands Bank (Finland)	1.2564	136,005,388.82
Total	70.3915	7,619,884,851.40

<http://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/capital/html/index.en.html>

Avrupa Merkez Bankasının Para Politikası Araçları: Merkez Bankası amaçlanan fiyat istikrarını sağlamak için çalışır, üç araç yardımıyla ortak para politikasını gerçekleştirir. Açık piyasa işlemleri sürdürülen ve kolaylaştıran (kredi kolaylaştırmalar / mevduat) en düşük düzeydeki önlem (rezervler) ve savunma programları. Bu araçların arasından seçimi piyasanın ve Merkez Bankası'nın mali düzen istikrarı ve para piyasalarına etkileriyle seçilmektedir. (Treaty on European Union OJ C 191, 29.7.1992).

3.2.13. 1999 Yılına Diğer Üye Ülkelerin Döviz Değerleriyle Euro Değerinin Son Değişim Fiyatını Sabitleştirme

1999 yılının başlamasıyla Euro resmi bir şekilde yürürlüğe girmiştir, fakat ilk üç yıl içinde rolü sadece diğer ülkelerin dövizleriyle fiyat sabitliği yaratma amaçlı muhasebedir. Fiyat sabitliğinin olması ve diğer tüm dövizler yerine Euro birimine geçilmiştir, fakat bu aşamanın önemli bir görevi daha vardır; Avrupa birliği sakinlerini yeni fiyatlara bilinçlendirme ve yeni fiyatlarla yaşam için bir ortam yaratma.

Tablo:4 Sabit Euro Dönüşüm Oranları

1	BEF 40.3399 (Belgian francs)
1	DEM 1.95583 (Deutsche Mark)
1	EEK 15.6466 (Estonian kroon)
1	IEP 0.787564 (Irish pound)
1	GRD 340.750 (Greek drachmas)
1	ESP 166.386 (Spanish pesetas)
1	CYP 0.585274 (Cyprus pound)
1	FRF 6.55957 (French francs)
1	ITL 1936.27 (Italian lire)
1	LVL 0.702804 (Latvian lats)
1	LTL 3.45280 (Lithuanian litas)
1	LUF 40.3399 (Luxembourg francs)
1	MTL 0.429300 (Maltese lira)
1	NLG 2.20371 (Dutch guilders)
1	ATS 13.7603 (Austrian schillings)
1	PTE 200.482 (Portuguese escudos)
1	SIT 239.640 (Slovenian tolar)
1	SKK 30.1260 (Slovak koruna)
1	FIM 5.94573 (Finnish markkas)

<https://www.ecb.europa.eu/euro/intro/html/index.en.html>

Yeni üye olmak isteyen ülkelerin hususuna bakılırsa Euro döviz yatırımını belirlemekte bir dayanak olacaktır ve döviz fiyatı istikrarını (sabitliği) sağlamak için yabancı yeni döviz, Euro'ya bağlanacaktır.

3.2.14 Piyasaya Sürme

Tüm hazırlıkların tamamlanmasıyla, 01/01/1999 yılında Euro öne sürülmüştür. Para piyasalarına sürüldükten üç yıl sonra Avrupa Birliği bölgesinde medeni veya metal ya da kâğıt olarak bugünkü sayıları 19 olan üyelerin piyasalarında işlem görmektedir.

3.2.15 2002 Kâğıt ve Metal Euro Para Biriminin Dolaşımı

2002 yılında para birimi Euro resmi bir şekilde dolaşıma girmiştir, her türleriyle (para, kâğıt ve metal) Avrupa Birliği'ndeki 300 milyon vatandaş için, Avrupa para birliğine 144 milyar Euro sürülmüştür. Tüm tahviller ve parasal işlemler Euro ile yapılmaktadır.

3.2.16 2011 Yıllı Üye Ülkeleri Yoluyla Ekonomik Politika Birliği Avrupa Faslıyla Başlamıştır

Avrupa ekonomik politika uyumu(birliği) üç ana konuya dayanmaktadır, bunlar:

- İş ve ekonomi politikalarının yönlendirici ilkeleri 2020 yılı için Avrupa büyüme stratejisi uyumu ve tamamlayıcı ekonominin yönlendirici ilkeleri.
- Maliye politikalarının uyumu.
- Daha önceden konulan amaçlara göre toplam ekonomilerin denetlenmesi.

3.2.17 2011 Mali Tüzük veya Euro İçin Tüzüğün Onaylanması

2013 yılında yürürlüğe giren istikrar ve uyum antlaşması olarak tanınan tüzük.

Antlaşmanın amaçları:

Mali düzeni sağlamlaştıran Euro bölgesi içinde dengeli denge kuralı aracılığıyla 2008 yılındaki kriz Avrupa Birliği'ni etkilemiştir. (gölgesi altına almıştır) Bu nedenden dolayı liderler üye ülkelerinin denge toplam ekonomik çalkalanmalar durumunda ciddi denetim-özel denetim araçlarının ve katı kuralların yürürlüğe girmesinden kaçış olmadığını görmüşlerdir. Antlaşmaya imza atan ülkelerin gördüğü noktalar şunlardır:

- Üye olan ülkelerin ulusal bütçelerinde bir denge veya artık olmalıdır, bu hedefin gerçekleşmesi devlet açığının %0,5'i geçmemesinde olur. Gayri safi yurt içi hasıla içinde yıllık hesaplamalara göre olmalıdır.
- Ayrıca uzun dönem içinde her ülkeye özel taban oranıyla açık oranı paralel olmalıdır, bu rakamın belirlenmesi büyüme ve istikrar antlaşmasının önleyici kolu belirlenen Avrupa mali fasıl metnine göre bu paralellik her yılda bir denetlenmektedir. Dengeli denge koşulunda biraz çarpıntıya izin verilmektedir. Fakat istisnai ekonomik durumlarda, örnek olarak aşırı durgunluk ekonomik durumunda ve yasal borçların değerlendirme ölçümünde çok daha az olması yani %60 gayri safi yurt içi hasıladan az olması gerekmektedir.
- Herhangi bir ülkenin dengeli denge koşulundan sapması durumunda otomatik düzeltme mekanizması işleme girecektir. Belirli bir süre içinde ülkenin saptayı

gidermesi istenmektedir ve bu mekanizma ulusal parlamentonun yetkilerini saygıyla karşılamaktadır. Diğer üye ülkelerinde bütçedeki denge şartını ve otomatik düzeltme mekanizmasındaki hukuki ulusal sistemleri giderilmeleri gerekmektedir, anayasal düzeyde olması daha çok makbuldür.

- Herhangi bir üyenin dengeli denge kuralını tatbik etmede yetersiz kalması ve otomatik giderme mekanizmasının doğru zamanda işlem görmemesi durumunda, Avrupa Birliği Avrupa Adalet Mahkemesi'ne başvurularak karar alınması istenecektir, mahkemenin kararı mutlak kabul görülmektedir. Ülkenin kararı uygulanması durumunda toplam gayrisafi yurt içi hasılanın %1,0 varan bir yaptırım olmaktadır. Ödenen para birimi Euro ise Avrupa istikrar mekanizmasınca ödenir, eğer değilse Avrupa Birliği genel bütçesine ödeme yapılır.

3.3 Avrupa Para Birliği'nin En Önemli Araştırmalar

Avrupa Para Birliği'nin kurulmasıyla en önemli araştırmalar ve ekonomik tezler geçen araştırmalarda önemli olan ve ana taban olarak görülen Avrupa para birliği hakkında araştırmalar, tavsiyeler ve ekonomik araştırmalar görülmüştür, Bunlar:

3.3.1 Werner Raporu 1970,1979 Avrupa Para Sistemine

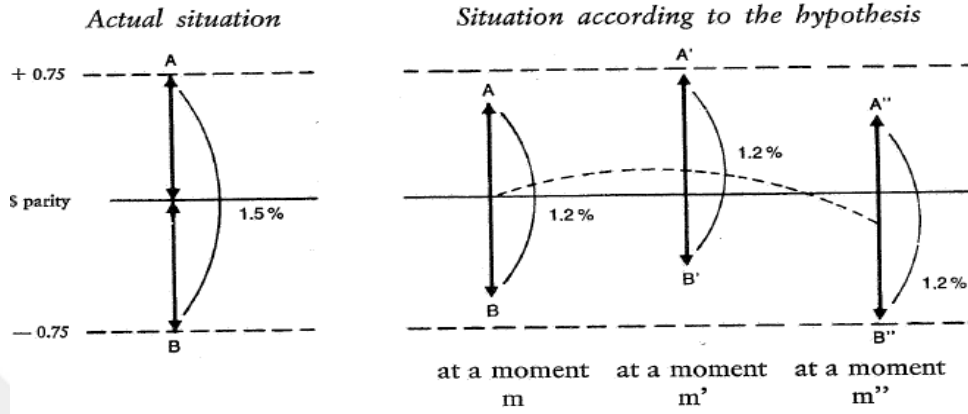
10 yıl içinde üç aşamalı olarak Avrupa ortak para birimi yaratma rotası çizmiştir, 1971 yılında üyeler ortaklığı kabul etmişler ve gerekenleri yapmaya başlamışlardır. Şüphesiz (döviz dalgalanma alanını doğrultma ve ulusal paraları istikrara sabit fiyatla tutma nitekim ki zordu. Uluslararası ekonomileri vuran krizlerden dolayı özellikle 1973 krizi 1979 yılının başlamasıyla Avrupa para sistemi yürürlüğe gitmiştir, nitekim ki Avrupa para birliği için önemli bir aşama ve gelişme olan Werner raporunda değindiği önemli noktalar.

- Genel amaçlarda bir uyumun olması ülkelerarası yardımlaşma ve uzlaşma olmasında büyük rol oynamaktadır. Amaçlarda herhangi bir çakışma birliğin yıkılmasına neden olur. Para birliği için birlik düzeyinde ekonomik politika kararları gerekmektedir.
- Sermaye ve iş gücü özgür dolaşımın sağlanması ve yapıda veya devlette bir dalgalanma olmamasının teminatı.

- İşsizlik ve fiyat oranını iyileştirmek için birlik üyeleri içinde Avrupa ortak pazarının kurulması gerekmektedir, ortak pazardaki dengeyi sağlamak için de birlik ülkelerinin maliye politikalarını birleştirmek gerekmektedir.
- Para politikası kararlarının birleştirilmesinin önemine değinmek. Örnek olarak (akışkanlık oranı -faiz oranı -döviz kuru piyasalarına müdahale etme -para rezervinin idaresi -döviz fiyatlarını belirleme dış dünyaya karşı).
- Avrupa bütçesi: Ortak bütçe, Avrupa maliye politikası için önemli olacaktır, ama ülkelerin ulusal bütçeleri daha önemli sayılacaktır, buna rağmen üye ülkeler arasında bütçe şeklini birleştirmek gerekmektedir ve bazı esnekliklerle birlikte birlik üyesi ülkeler arasında işlemlerin iyi gitmesi ve işlenmesi için, maddelerin açık bir şekilde belirlenmesi, açık ve artık olma durumunda maliye yönetiminin belirlenmesi, bütçe hazırlanması için süre çerçevesi, ek olarak cari nafakaları ve yatırımlar, birlik üyesi ülkelerin ortak bütçesini çıkarmak ve hazırlamak, sonuç olarak maliye politikasını en iyi şekilde tüm alanda kullanmak.
- Maliye politikası: Ortak bir maliye politikası benimsemek, vergiler ve ücretlerin üretim faktörlerini, sermaye ve ülkeler arasındaki mali engelleri kaldırmak ve hareketliliği arttırmak için önemlidir, özellikle dolaylı vergiler. Belirli standartlar konulması gerekmektedir sermaye akışında çok büyük etkide bulunur.
- Dış para politikası ve döviz fiyatları hususunda şu noktalar dikkate değerdir:
 - Dövizlerin kendi aralarındaki dalgalanmayı belirli dar bir alanda koymak ve deneysel kısa bir sürede test etmek sonucunda yürürlüğe girmesi.
 - Dövizlerin Amerikan doları karşısında belirli bir değer alanı dalgalanmasının belirlenmesi ve deneysel kısa bir sürede test etmek ve yürürlüğe girmesi.
 - Deneme süresinin bitimiyle döviz fiyatları ve pürüzleri ile dipnotların ilan etme.
 - Dövizler arası dalgalanma sınırlarını tamamen kaldırana kadar azaltmak.
- Dalgalanma politikası kurulması için "Werner" Şu şartları öne sürmüştür:
 - Alana oluşturan ülkelerin dövizlerini birbiriyle bağlanması sabit döviz fiyatı ve sabit dalgalanma alanıyla birlikte.
 - Alanı oluşturan ülkeler arasındaki dalgalanma payı iniş ve çıkış olmak üzere %1,5'tur. İleride dalgalanma alanında %1,2'ye düşürebilir diğer fiyatına bakarak.

- Alanı oluşturan ülkelerin paraları ve Amerikan doları arasındaki dalgalanmanın öngörülen oranının yarı ortalaması olması gerekmektedir. Yani paraların Amerikan doları karşısında dalgalanma oranı %0,75'tir.

Şekil 4 Dolar Toplum Düzeyi

Werner Report 11 - 1970

Fakat yılan çukuru olarak adlandırılan bu uygulamanın 1970 petrol krizi ile çözülmüştür ve üyelerin tutuksuzluğu ve politikaya karşı yaptıkları tecavüzler nedeniyle politika başarısız olmuştur. (Werner Report 11 - 1970).

3.3.2. 1991-1979 Delor Raporu⁴

Avrupa, giderleri sabit döviz kuru fiyatlarıyla Avrupa para sistemi düzenlemesini onaylamıştır. ECU Ana fiyat kaynağı olarak kullanılır ve Avrupa para birliği olarak adlandırılmaktadır. 13 Mayıs 1979 yılında Avrupa döviz fiyatı aracı yürürlüğe girmiştir. Sisteme göre döviz dalgalanma sınırı (%2.25 +/-) iniş ve çıkışlıdır. Bu başarı üye ülkeleri arasında ilk yardımlaşma olarak görülmüştür, onluk bir zaman diliminde başarılı olmuştur. Bu başarı üye ülkeleri ekonomik birlik ve para birliği hakkında düşünceye yönlendirmiştir. Bu nedenle Avrupa liderleri tarafından Avrupa Birliği müzakere başkanı Jacques Delors ve Avrupa Birliği üyelerinin merkez bankalarına bir rapor sunmaları için istek gönderilmiştir; bu rapor Delor Raporu olarak bilinmektedir. Avrupa para ve ekonomik birliği kurma yolları bulmak için ve aracılığıyla şu aşamalar belirlenmiştir:

- Pazar'ın iç mekanizmasını düzenleme: bu aşama sermaye özgür dolaşımı ülkeler arası ekonomik gelişmesinin ilk aşaması olarak ve büyümenin Ana oluşu noktası olarak görülmektedir. Bu aşama üye ülkelerin iç ticareti özendirme ve bu

⁴ https://ec.europa.eu/info/about-european-union/euro/history-euro/history-euro_en

ticaretin dolaşım Ana oluşum noktası olarak görülmektedir. Bu aşama üye ülkelerin iç ticareti özendirme ve bu ticaretin dolaşması.

- Organize Para Kurumu Kurma: Bu aşamada ekonomi para birimlerinin kurulmasına odaklanmaya söz etmiştir, Avrupa Merkez Bankası'nın tüm üye ülkelerinin merkez bankalarının başında gelmesini öngörmüştür ve (AMB) Ulusal Merkez Bankaları'nı yönlendirme para politikasını yönlendiren taraftır.
- Euro'nun piyasaya sürülmesi ve döviz fiyatlarının sabitleştirilmesi.

3.4 Avrupa Birliği'nin Optimum Para Alanı Standartlarına Uygulama Uyumu

3.4.1 Üretim Faktörlerinin Özgür (serbest) Dolaşım Hususunda

Roma Antlaşması'na imza atılmıştır, bu anlaşma ortak ticari pazarın kurulmasını ve diğer ülkelere gümrük tarifelerinin koyulmasını öngörmüştür. Bu anlaşma, mali dolaşımına önem vermiştir, hizmet dolaşımına önem vermemiştir, hatta Nesi Anlaşması bile hizmet sektöründe serbest dolaşımını öngörmüştür. Kültürel hizmetleri dışında sesli görüntülü hizmetler, sağlık ve sosyal hizmetleri ve bazı taşımacılık hizmetleri, işgücü ve üretim faktörlerinin serbest dolaşımı için üye ülkeler arasında ortak maliye politikaları olması gerekmektedir. Mundell başlangıçtan beri üretim faktörleri ve işgücü serbest dolaşımı üstünde durmuştur. Bu dayanak şu ana kadar ortak maliye politikası kurucuları olmaması nedeniyle yetersizdir ve işe yaramazdır.

3.4.2 İç Ticaret Hacmi

Para birliği teorilerinin içeriğine göre ortak para biriminin alanı içindeki üye ülkelerin arasındaki ticareti büyük ölçekte etkileyecektir, ayrıca Rosa göre para birimi birliği ülkeler arasındaki ticaret iki katına kadar çıkartılabilir olarak varsayılmıştır; fakat güncel verilere göre ortak para biriminin etkisi çok azdır, büyük etkisi ortak pazar veya ortak pazar kurmak sağlamak olmuştur. Avrupa Para Birliği içinde ülkeler arasında ticarete teşvik eden de bu etkendir.

3.4.3 Para ve Maliye Politikalarında İş Birliği

İş birliği, Para Birliği'nin en önemli dayanaklarından, başarının gerçekleşmesi ve kuruluşun gerçekleşmesi için etkendir, Avrupa Birliği içindeki işbirliğini değerlendirmek için önce iş birliğinin anlamını belirlememiz gerekmektedir, öne sürülen en önemli temelli (toplu) düzenlemesi ulusal politikanın ortak ekonomik yardımlaşmaya varılmasıdır. Politikalar arasındaki uyum için başka bir tanım vardır.

2003 Hodson ve Maher, ikisi de bu durumda öngörüldüğü, üye ülkeler arasında kabul gören ve ulusal temellerin geçilmesi (Tüm sorumlulukları devletin hükümetlerine verilerek ve görevlerinde bir küçük kısıtlama yapılması) (Jacob, A. Frankel, Morris, Goldstein and Paul, R. Masson, “International Dimensions of Monetary Policy: Coordination Versus Autonomy”, in “ Monetary Policy Issues in the 1990s” , Symposium Series ,Federal Reserve Bank of Kansas City, 1989, p. 185.).

3.4.4 Bağımsız Bir Avrupa Merkez Bankası Kurmak

Avrupa Para Birliği'ne üye ülkelerin para politikalarından sorumlu olmak için Ocak 1998'de Avrupa Merkez Bankası kurulmuştur, ana merkezi Frankfurt'tadır, Avrupa Merkez Bankası'nın elinde bulundurduğu yetki (üye ülkelerin merkez bankalarının başkanları, Merkez Bankası'nın genel yetki kurulu, para birliği içinde para politikasını gerçekleştirme) üye olan ülkelerin sahip oldukları tüm para politikası araçlarını elinde tutma ve uygulamada devletten izin almama yetkisine sahiptir :

- Avrupa Merkez Bankası ortak Euro bölgesi içinde, Ocak 1999 yılında para politikası yürütmeye başlamıştır, Maastricht Antlaşması'nın amacı fiyat istikrarını sağlamak, Avrupa bankacılık sisteminin ana amacı olarak belirlemiştir. Ama Merkez Bankası'nın görevlerinden en önemlisi, diğer merkez bankalarında olduğu gibi fiyat istikrarını sağlamak, bu Maastricht Antlaşması'na göre birinci ana hedefi olacak görülmektedir. (Maastricht article 9).
- Euro basma, ortak Avrupa para birimi, kâğıt ve metal para alma üzere.
- Euro bölgesi ülkeleri içinde kısa dönemlik faiz haddini belirleme.
- Ödeme sistemlerinde basit ve sakit yöntem özendirme.
- Avrupa Para Birliği üyeleri ülkelerinin rezervlerini idare etme.
- Maliye ve para sistemi hakkında Avrupa Birliği bölgesi ülkelerin kurumlarına tavsiyeler verme, örnek olarak para politikasını Avrupa Parlamentosu'na takdim etmeden önce gözden geçirilmesi. Bilinmesi gereken 2003 yılında Avrupa Merkez Bankası fiyat sistemlerini sağlamak için enflasyon oranlarının orta düzeyde, en az %2'ye sabit olması gerekmektedir. Euro Bölgesi'ndeki ülkelerin kendilerine özel para politikasının olması nedeniyle ortak para politikasına geçişte bir kriz olmuştur. Avrupa Para Birliği esas olarak ekonomik kültürel yakınlaşmayı sağlama ve Avrupa Kıtası'nın refahı için kurulmuştur. Fakat uluslararası ekonomik krizin çıkmasıyla birlik içindeki ortak maliye politikası

araçlarının kurulmasının güçsüzlüğü ve politikalarının yıpranmışlığı gün yüzüne çıkmıştır. Maliye politikası kurulmasının yokluğu ve zayıflığı bazı ülkelerin politikayı kullanmasını ve kendi kurumlarını ve politikalarını zorla farz etmesine neden olmuştur. (European Central Bank, “The Monetary Policy of the ECB”, op. Cit., pp. 50-51.). Diğer ülkelerin egemenliğine el koyarak yapılmış vade politikası egemenliği birlik ülkelerinin değişik bütçe politikası olmasına rağmen.

- Maliye politikası yönünden: Çoğu bilim adamı Avrupa para birliği içindeki Euro Bölgesi'nin maliye politikasından sorumlu merkez durumlar oluşturmakta da başarısız olduğunu tespit etmişlerdir. (2013 Hankopohja).

3.4.5. İhtisaslaşma ve Uyum Yönünden

2012 Larosière göre, Avrupa Birliği içindeki toplam ekonomik bünyenin değişiklikleri. Örnek olarak Almanya, Hollanda, Namsa'nın aşırı ihracat yanında Yunanistan, İspanya, Portekiz, İtalya'nın aşırı ithalat nedeniyle Avrupa bölgesinin krize açık bir bölge olmasını sağlamaktadır.

3.4.6. İş Gücü Serbest Dolaşım Politikasının

Serbest dolaşım standartı, Avrupa Para Birliği'nde eğer ekonomide yaşanan bir kriz varsa iş gücünün bir ülkeden diğerine özgürce taşınması, bir başka deyişle ekonomileri kriz yaşayan işçilerin Avrupa Para Birliği ülkelerinde serbestçe taşınması ve çalışma imkanı, fakat 2012 Larosière'ye göre politikaların ve kültürlerin farklı olmasının serbest işgücü politikası önünde bir engel ve gelişmesini önleyen bir tümsek olarak görülmesine neden olur. Avrupa Para Birliği'nin yapısına iyice bakıldığında fazla dil, kültür ve hükümet politikaları görülmektedir. Avrupa Birliği dolaşım ve uzmanlık tuzağına düşmüştür; çünkü bu iki husus birbirinden farklı çalışan hususlardır. Uzmanlaşmış bir ekonomide kriz çıkma durumunda işgücü dolaşımının imkanı çok zordur, çünkü kendi iş gücü belirli bir alanda ihtisaslaşmıştır. Büyük ihtimalle bu alan diğer birlik ülkelerinde yoktur ve 1997 Bayoumi Araştırması aracılığıyla ve analizler ile ortaya çıkarılmıştır. (işgücü serbest dolaşımı istikrar için Amerika'da Avrupa Euro birliğinden daha fazla etkilidir).

3.4.7. Ekonomi Açıklık

Ticaret yönünde Avrupa Birliği'nin açık olmasının en büyük göstergelerinden birisidir. (ortak tarım politikası ve kendi aralarında ve dış dünya ülkeleri bağlamında gümrük birliğidir).

3.5. Avrupa Birliği'nin Maastricht Antlaşmasına Uygulama Düzeyi

3.5.1 Enflasyon oranı

Maastricht Antlaşması'na göre Avrupa Para Birliği üyeleri ülkeleri enflasyon yıllık oranı üye üç ülkenin enflasyon ortalamasının toplamından küçük olmalıdır, Ek olarak %1,5 bazı IMF verileri. Bu verileri kullanma amacımız 1999'dan bu yana ülkelerin gerçekleştirilmesi gereken enflasyon oranını belirlemek, ihmal edilen hususları belirlemektir. (enflasyonun negatif ve sıfır değeri).

Tablo 5 Enflasyon, Tüketici Fiyatları (Yıllık%)

Country / Year	Austria	France	Greece	Germany	Ireland	Luxembourg	Belgium	Finland	Italy	Portugal	Netherlands	Spain	Inflation rate <= average of three lowest inflation rates in the group of candidate countries + 1.5%
1999	0.56	0.53	2.64	0.57	1.64	1.00	1.12	1.16	1.66	2.30	2.19	2.31	2.06
2000	2.40	1.70	3.17	1.47	5.56	3.15	2.54	3.37	2.52	2.85	2.32	3.43	3.33
2001	2.66	1.63	3.37	1.98	4.87	2.67	2.47	2.57	2.79	4.99	4.16	3.59	3.53
2002	1.80	1.92	3.83	1.42	4.65	2.07	1.64	1.56	2.46	3.55	3.29	3.07	3.04
2003	1.36	2.11	3.53	1.03	3.48	2.05	1.59	0.88	2.68	3.28	2.11	3.04	2.59
2004	2.06	2.13	2.90	1.67	2.19	2.23	2.09	0.19	2.22	2.36	1.24	3.04	2.53
2005	2.30	1.74	3.55	1.55	2.43	2.49	2.78	0.86	2.00	2.29	1.67	3.37	2.86
2006	1.45	1.68	3.20	1.58	3.34	2.68	1.79	1.57	2.07	2.74	1.17	3.52	2.89
2007	2.17	1.49	2.90	2.30	4.88	2.30	1.82	2.51	1.82	2.81	1.61	2.79	3.14
2008	3.22	2.81	4.15	2.63	4.15	3.40	4.49	4.07	3.38	2.59	2.49	4.48	4.07
2009	0.51	0.09	1.21	0.31	4.48	0.37	0.05	0.00	0.75	0.84	1.19	0.29	1.76
2010	1.81	1.53	4.71	1.10	0.95	2.27	2.19	1.21	1.28	1.54	1.40	1.80	2.70
2011	3.27	2.12	3.33	2.08	2.58	3.41	3.53	3.42	2.74	3.65	2.34	3.20	3.68
2012	2.49	1.96	1.50	2.01	1.69	2.66	2.84	2.81	3.04	2.77	2.46	2.45	3.12
2013	2.00	0.86	0.92	1.50	0.50	1.73	1.11	1.48	1.22	0.27	2.51	1.41	2.05
2014	1.61	0.51	1.31	0.91	0.20	0.63	0.34	1.04	0.24	0.28	0.98	0.15	1.76
2015	0.90	0.04	1.74	0.23	0.29	0.47	0.56	0.21	0.04	0.49	0.60	0.50	1.60
2016	0.86	0.18	0.83	0.48	0.00	0.30	1.98	0.36	0.12	0.61	0.32	0.20	1.77

International Monetary Fund, 2017- IMF v 1

- 1999 yılı: Enflasyon oranı en düşük olan ülkeler Almanya 0,57, Fransa 0,53, Avusturya 0,56 bu ülkelerin enflasyon ortalamasının toplamı 0,553 olsun; ek olarak %1,5 onaylanmış oranlar enflasyon ortalama toplamı eklenerek hedeflenen enflasyon oranı veya en yüksek enflasyon oranı %2,06'tır. Bu yıl içinde üç ülke bu standarta geçmiştir. İspanya %2,31 Portekiz %2,3 ve Hollanda %2,19'tür. Buna göre Avrupa Para Birliği'nin Maastricht Antlaşması standartlarını uygulamaya çalıştığını bazı ülkeleri yapıldığı ve bazılarının da geçemediğini görmekteyiz.
- 2002 yılı: Avrupa Birliği'nin en düşük enflasyon oranına sahip olan üç ülke Almanya 1,47, Hollanda 2,32 ve Fransa 1,7 bu ülkelerin enflasyon oranının

ortalaması %1,83 ve ek olarak %1,5 onaylanmış enflasyon oranına eklenen oran sonuç olacak hedeflenen enflasyon oranı Avrupa Birliği ülkeleri için %3,3 tür. Bu yıl içinde bu oranı geçen iki ülke vardı. İspanya %3,43 ve İrlanda %5,56 bu yıl içinde İrlanda'nın bu oranın bir hayli üstünde olduğu görülmektedir.

- 2001 yılı: Avrupa para birimi başlangıç yılıdır, sözde bu yılda tüm Avrupa Birliği ülkeleri Maastricht Antlaşması ortak enflasyon düzeyi standardını uygulaması gerekmektedir. Bu yılda en görülen oran %3,53. En düşük orana sahip üç ülke Almanya 1,98, Fransa 1,63 ve Belçika 2,47. Fakat bu yıl içinde 12 ülke enflasyon şartını yerine getirmiştir. Bunlar İspanya 3,59, Hollanda 4,16, Portekiz 4,34 ve İrlanda 4,87 olmasına rağmen bu ülkeler ortak para birimini uyarlamışlar, şartları yerine getirmemelerine rağmen ortak enflasyon düzeyi Maastricht Antlaşması'na göre üye ülkelerinin Maastricht Antlaşması standardını yerine getirmede ortak paraya geçmelerini göstermektedir.
- 2002 yılı: Bu yılda şartı yerine getirmeyen ülkenin durumunu iyileştirmeye çalışması gerekmektedir, en düşük üç oran şöyledir: Almanya 1,42, Belçika 1,64, Finlandiya 1,56 ve ortalama %1,5 ekleme olduktan sonra 2,04'tür. Görülmektedir ki ortak para biriminin başlamasıyla uyuşmayan ilkeler hala aynı düzeydeydi, hiçbir değişim göstermemiştir ve oranda bir iyileşme olmamıştır. Yunanistan 3,63, İrlanda 4,65, Portekiz 3,55, Hollanda 3,29 ve İspanya 3,07'dir.
- 2003 yılı: Bu yıl için amaçlanan oran 2,59'dur ve en düşük üç ülkenin enflasyon oranına dayanarak bulunmuştur. Ek olarak %1,5'lik onay oranı ve ülkelerde Avusturya 1,36, Almanya 1,03 ve Finlandiya 0,88, görüldüğü üzere İrlanda 3,48 oranı Portekiz 3,28 İspanya 3,04 ek olarak İtalya, 2,68 Önde gelen ilk üç ülkenin enflasyonist durumu birliğin enflasyon sorununu ortaya çıkarmıştır. Bu sorun 2001 yıllarından beri düzelmemektedir. Yapılan uygulamalar hiçbir çare üretmemiştir. Maastricht Antlaşması'na göre Avrupa Merkez Bankası'nın şartları gerçekleştirilmeyen ülkelere yardım ve fikir görüşü vermesi gerekmektedir.

3.5.2 Genel Borç

Avrupa Para Birliği şartlarına göre bir ülkenin hükümetin genel borç oranı gayri safi yurt içi hasılanın %60'ını geçmemelidir.

Tablo:6 Merkezi Hükümet Borcu, Toplam (GSYİH'nin

Country /Year	Austria	Belgium	Germany	France	Ireland	Italy	Luxembourg	Portugal	Spain	Finland	Greece	Netherlands	government debt<= 60%of GDP
1999	64.01	114.02	39.15	58.87	49.18	118.54	N/A	61.53	55.95	63.22	N/A	55.04	60.00
2000	64.20	108.69	38.31	58.04	38.90	113.42	4.99	60.91	53.44	54.66	N/A	49.30	60.00
2001	64.66	108.07	36.77	57.58	35.06	112.22	4.63	61.75	49.18	48.81	115.80	46.07	60.00
2002	67.14	107.33	38.14	60.93	33.69	110.39	4.49	64.94	47.54	46.29	114.30	47.13	60.00
2003	66.24	101.42	39.79	63.41	32.50	106.57	3.80	68.52	42.85	47.53	109.20	48.27	60.00
2004	65.93	97.24	41.69	64.39	30.88	108.05	3.99	74.05	40.95	45.57	111.00	48.81	60.00
2005	73.89	95.87	43.31	65.39	30.76	109.83	3.64	77.12	37.96	41.37	113.30	48.29	60.00
2006	70.10	88.54	42.31	60.81	27.00	106.21	4.37	76.75	33.72	38.69	115.20	42.71	60.00
2007	66.50	82.80	39.61	59.36	26.92	101.32	4.63	75.23	29.72	34.28	112.80	40.23	60.00
2008	71.77	90.31	41.99	64.90	46.77	104.61	12.14	80.18	33.87	32.84	117.50	52.86	60.00
2009	83.23	94.91	46.12	73.84	66.87	116.19	12.98	92.88	46.08	40.93	133.00	55.15	60.00
2010	85.53	92.40	54.33	76.48	83.20	114.79	17.89	100.25	47.94	46.81	127.10	58.77	60.00
2011	85.52	94.49	53.94	79.71	110.55	108.53	17.25	102.72	55.86	47.89	109.20	62.93	60.00
2012	91.00	103.48	55.61	89.00	129.84	127.24	29.99	133.31	71.61	52.40	164.50	68.50	60.00
2013	87.47	101.58	52.68	89.79	131.36	135.16	30.01	139.49	85.24	53.50	178.80	68.31	60.00
2014	96.02	112.08	53.53	97.67	122.66	148.88	31.38	151.82	98.73	58.02	179.50	73.43	60.00
2015	95.71	109.55	50.47	98.04	91.77	150.89	30.41	150.27	99.35	59.42	181.60	70.57	60.00
2016	84.60	117.00	78.00	110.00	92.00	157.00	31.00	146.00	117.00	76.00	185.00	75.00	60.00

International Monetary Fund, 2017- IMF verilerinden olmuştur.

Tablo:6 : 1999 yılına göre 12 ülkeden beş ülke gerekli borç sınırı şartını yerine getirmemiştir. Bu ülkelerin toplam borçları %60 sınırını geçmektedir ve 2001 yılında Avrupa para biriminin başlamasıyla bu şartı yerine getirmeyen ülke sayısı beş ülkedir ve bu ülkeler içinde üç ülkenin toplam genel borçları iki katı derecesindedir, ön görülen %60 gayri safi yurt içi hasılanın toplam borç şartını sağlayan ülkeler Yunanistan, Belçika ve İtalya'dır. 2001 yılı Avrupa para biriminin başlamasıyla 2011 yılına kadar hükümet borçların şartını düzenlemeyen ve uygulayamayan bu ülkeler Yunanistan, Portekiz, İtalya, Belçika ve Avusturya, bu ülkeler içinde sadece üç ülke vaadini yerine getirmiş ve şartları yerine getirmiştir, bunlar (Almanya, Lüksemburg) 2001 yılından 2015 yılına kadar gerçekleştirilmişlerdir. Buna göre Avrupa Para Birliği'nin hükümet borcu şartını yerine getirmesinde yetersiz olduğu anlaşılmıştır ve bu şartı Avrupa para birliğinin kendisi koymuştur.

3.5.3 Toplam Borç Yönünden Cari Açık

Bu şartın koyulma amacı Avrupa Para Birliği üyeliği için öngörülen en yüksek (tavan) gayri safi yurt içi hasıla yönünden cari açık %30 dur. OCED verilerine Tablo:7'de görülmektedir.

Tablo:7 Hükümet Açığı / Fazlası Oranı, %

Country /Year	Austria	Belgium	Germany	France	Ireland	Italy	Luxembourg	Portugal	Spain	Finland	Greece	Netherlands	government budget deficit <= 3% of its GDP
2016	-1.66466	-2.827	0.144759	-3.40466	-1.25446	-2.51353	0.508758	-3.37538	-3.63009	-2.84333	-3.40855	-1.7941247	3%
2015	-1.6223	-2.87299	0.543467	-3.65137	-1.77054	-2.59141	0.2480571	-4.23832	-4.83855	-3.23888	-7.55797	-2.2112704	3%
2014	-2.69847	-3.11065	0.306313	-3.94509	-3.87795	-3.03854	1.4357994	-7.1758	-5.88949	-3.32979	-3.57401	-2.3564736	3%
2013	-1.28792	-2.90948	-0.11054	-4.08194	-5.65808	-2.94402	0.6859314	-4.84242	-6.90807	-2.5377	-12.4459	-2.3871603	3%
2012	-2.16964	-4.14969	-0.08788	-4.8132	-8.04434	-2.97904	0.1604623	-5.65867	-10.4426	-2.1222	-8.8152	-3.8849037	3%
2011	-2.55737	-4.10334	-0.95678	-5.09697	-12.5345	-3.47523	0.4770892	-7.38284	-9.46037	-1.0154	-10.2425	-4.2884984	3%
2010	-4.44779	-3.96972	-4.22099	-6.79491	-32.3052	-4.24246	-0.5388673	-11.1711	-9.38512	-2.62106	-11.2077	-4.9915124	3%
2009	-5.31738	-5.3857	-3.235	-7.16229	-13.8343	-5.26678	-0.5369442	-9.80553	-10.9577	-2.53164	-15.1515	-5.4309033	3%
2008	-1.44849	-1.09886	-0.17687	-3.18325	-6.98564	-2.69062	3.264236	-3.76566	-4.42436	4.176325	-10.1682	0.2237301	3%
2007	-1.31651	0.059644	0.187249	-2.54368	0.272479	-1.52586	4.1259747	-3.00876	2.000357	5.129057	-6.70707	0.2116488	3%
2006	-2.49868	0.294035	-1.72151	-2.34181	2.809716	-3.58568	1.3903314	-4.32756	2.196882	3.928418	-5.94598	0.2104583	3%
2005	-2.51032	-2.5722	-3.41694	-3.16534	1.283922	-4.17147	0.1624767	-6.19379	1.206685	2.591446	-6.18794	-0.2560442	3%
2004	-4.77611	-0.15818	-3.74078	-3.48897	1.389895	-3.56532	-1.0640444	-6.19453	-0.04226	2.207891	-8.82788	-1.7227196	3%
2003	-1.76569	-1.76106	-4.17562	-3.85942	0.748665	-3.4121	0.545536	-4.42159	-0.3684	2.441792	-7.83042	-3.0163558	3%
2002	-1.34484	0.045298	-3.94421	-3.0877	-0.3204	-3.07184	2.2798645	-3.34029	-0.41453	4.071104	-6.02408	-2.07947	3%
2001	-0.61625	0.171866	-3.11159	-1.43655	0.970333	-3.39184	5.9495785	-4.7884	-0.5488	4.982795	-5.46606	-0.3482303	3%
2000	-2.04858	-0.07191	0.858926	-1.3185	4.867775	-1.32316	5.6877349	-3.2149	-1.02251	6.855226	-4.06309	1.8792084	3%

International Monetary Fund, 2017- IMF verilerinden olmuştur.

Tüm ülkeler cari açık şartını yerine getirmektedir, sadece egemenlik borçları krizinden yıllardan sonra bazı ülkeler cari açık göstermektedir, bazıları öngörülen oranın üstünde bir orana sahiptirler, ayrıca görülmektedir ki, Yunanistan üyelik yılından beri hep cari açıkla boğuşan ülkedir ve hep öngörülen sınırın üstünde bir sınırdaki seyir etmektedir.

3.5.4 Uzun Dönemde Faiz Oranı

Tablo:8 Uzun Vadeli Faiz Oranı

Country /Year	Austria	Belgium	Germany	France	Ireland	Italy	Luxembourg	Portugal	Spain	Finland	Greece	Netherlands	long-term interest rate<= average observed in the three low-inflation countries + 2%
1999	4.68	4.75	4.49	4.61	4.77	4.73	4.67	4.78	4.73	4.72	6.31	4.63	6.59
2000	5.56	5.59	5.26	5.39	5.48	5.58	5.52	5.60	5.53	5.48	6.11	5.40	7.35
2001	5.08	5.13	4.80	4.94	5.02	5.19	4.86	5.16	5.12	5.04	5.30	4.96	6.96
2002	4.96	4.99	4.78	4.86	4.99	5.03	4.68	5.01	4.96	4.98	5.12	4.89	6.92
2003	4.14	4.18	4.07	4.13	4.13	4.30	3.32	4.18	4.12	4.14	4.27	4.12	6.12
2004	4.13	4.15	4.04	4.10	4.06	4.26	2.84	4.14	4.10	4.11	4.26	4.10	6.08
2005	3.39	3.43	3.35	3.41	3.32	3.56	2.41	3.44	3.39	3.35	3.59	3.37	5.36
2006	3.80	3.82	3.76	3.80	3.79	4.05	3.30	3.91	3.78	3.78	4.07	3.78	5.79
2007	4.30	4.33	4.22	4.30	4.33	4.49	4.60	4.42	4.31	4.29	4.50	4.29	6.36
2008	4.36	4.42	3.98	4.23	4.55	4.68	N/A	4.52	4.36	4.29	4.80	4.23	6.24
2009	3.94	3.90	3.22	3.65	5.23	4.31	N/A	4.21	3.97	3.74	5.17	3.69	5.44
2010	3.23	3.46	2.74	3.12	5.99	4.04	2.95	5.40	4.25	3.01	9.09	2.99	4.91
2011	3.32	4.23	2.61	3.32	9.58	5.42	2.92	10.24	5.44	3.01	15.75	2.99	4.97
2012	2.37	3.00	1.50	2.54	5.99	5.49	1.83	10.55	5.85	1.88	22.50	1.93	12.34
2013	2.01	2.41	1.57	2.20	3.83	4.32	1.85	6.29	4.56	1.86	10.05	1.96	6.11
2014	1.49	1.71	1.16	1.67	2.26	2.89	1.34	3.75	2.72	1.45	6.93	1.45	4.97
2015	0.75	0.84	0.50	0.84	1.11	1.71	0.36	2.42	1.74	0.72	9.67	0.69	3.02
2016	0.38	0.48	0.09	0.47	0.69	1.49	0.18	3.17	1.39	0.37	8.36	0.29	2.19

<http://www.oecd.org/>

Maastricht Antlaşması'na göre uzun dönem faiz oranı ile enflasyon oranı düşük olan üç ülkenin faiz oranının ortalamasına eşit olmadığı ek olarak %2 olarak görülmektedir.

3.6 Avrupa Para Birliği ve 2008 Krizi

Avrupa Birliği'nin 2008 maliye krizine olan tepkisi yavaştır. Avrupa Para Birliği'nin maliye politikası uyumu ve krizlere hazır olması kargaşaya benzerdir. Maliye prosedürlerinin uygulanması ve sonuçlarının sınırları geçmesine rağmen ve etkisinin tüm Avrupa Birliği'ne etkisine olmasına rağmen genellikle ulusal düzeyde kullanılmış ve alınmıştır, bu krizin en önemli tehlikesi hep önemsiz olarak görülmesidir. Avrupa Birliği karar sahiplerine göre bu kriz Avrupa Birliği maliye birimlerinin güçsüz olduğunu göstermektedir, Amerika maliye mekanizması Avrupa'nın kendi değişkenleridir, bu kriz açık olarak Avrupa maliye kurumlarının zehirli varlık satın almakta olduğunu, bu nedenle de borç batağı içinde yüzülmesine neden olmuştur. Maliye kurumlarında genellikle alınan maliye politikası kararları komşuyu fakirleştirme özelliğindedir. Avrupa Birliği ülkeleri arasında etkinin değişikliği ve maliye krizinin bu ülkeler içinde yayılma hızı ve ek olarak bu krize karşı koyma gücü oranlarının değişikliği nedeniyle örnek olarak bazı Avrupa Birliği

lkeleri sadece kendi ülkeleri içindeki uluslaras şirketlere yardım etmiştir, fakat bu kararın diğer ülkelerdeki bu şirketin kollarını dolaylı olarak etkileyebilecektir ve art olarak bazı ülkelerin optimum para alanı standartlarına ters düşecek karar alması ile (işgücü dolaşımına sınırlamalar) standartların optimum para alanı kurulması için önemlidir ve bu krizlere müdahale etkindir. Başka lkeler para akışkanlığını kişisel olarak kat maliye denetim ve sınırlamaları koymuştur, bu uygulama ortak Avrupa pazarını etkiler ve bunun gibi birçok rnek Avrupa Birliği lkelerinin krize karşı aldığı maliye politikaları Avrupa Birliği içinde bir krizdir.

Avrupa Para Birliği'nin maliye gücünü sağlamlaştırma: Maliye gücünü sağlamlaştırmak için ikinci bir sandık kurulması ngrlmştur, Avrupa Para Birliği lkelerinin maliye politikasını birleştirmek ve uyum içinde tutmak amaçlıdır, fakat bu fikir gerekli onayı alamamıştır, bu nedenle Avrupa Birliği'nin sadece bir seçeneği kalmıştır, o da maliye politikası birliği ve uyum için sarf edilen çabayı ve gayreti arttırmak fakat bu yönlendirme birçok sorunla karşılaşacaktır.

- Maliye politikası hususundaki karar yetkisi merkezi ve yerel hükümetin elinde kalacaktır ve devletin ulusal parlamentosu, Avrupa Birliği'nin herhangi bir gizeminde değil veya Avrupa Parlamentosu, rnek olarak Avrupa Birliği lkelerinin devletlerinin vaatlerini yerlerine getirmelerine ve mali baskı ve özendirmeye yetkilidir, başka yönden bu olay ekonomileri küçük olan ülkeler için cazip gelebilir böyle zendirmelerin olması nedeniyle, fakat bu özendirmeye ortak olmak isteyen olmayacaktır.
- Avrupa Birliği ye ülkelerinin %30 geçmeyen mali açık ve ulusal üretimde %60 toplam borç uygulanmasının ısrarıyla ,bu ülkelerin mali özendirmeye katılma durumunda elde olan artıklar açık bir şekilde yetersiz olacaktır, başka taraftan mali özendirme kurulu yapıldığı zaman 6 ülke açısından sık denetim yapılmıştır artan açık için bu lkeler :Fransa, Yunanistan, İrlanda, Latifiya , Malta ,İspanya, bu ülkelerin cari açıkları %3 sınırını geçmiştir gayri safi yurt içi hasıla gününden.Bu anlaşmazlık ve anlaşılmış ortak maliye politikasının doğru şekilde uygulanmaması Avrupa Birliği içinde herhangi bir antlaşma kurulmasını negatif yönden etkileyecektir ve Avrupa bu para birliği maliye politikasının zelleştirecek ve şahsi bencilleştirecek. Avrupa Birliği'nin ye ülkelerine koyduğu sık sınırlamalar ve o ülkelerin kurumlarının sınırlamaları kredi yönünden sınırlamalar, ye ülkelerin mali krizleri önlemek için şahsi ve özerk kararlar ve prosedürler izlemesine itmektedir. Bu da ye ülkelerin birbirlerine

bağlılığı ve güveni azaltmaktadır. Maliye politikası için alınan kararlarda diğer ülkelere olan yan ve negatif etki göz ardı edilerek yapılacaktır, bu durumda devletin harcamalarında genişleme politikası yürütmesi genellikle diğer nesiller içindir. Burada ‘neden’ sorusu sorulmaktadır. Ulusal ülke bu politikaları diğer ülkelerin yararına paylaşmalıdır, ulusal devletin nesilleri bu krizi çekmişlerdir. Diğer ülkelerin nüfusu değil, buna karşı olarak diğer ülkelerden gelen soru ise neden bizim ülkemiz harcama arttırma politikası için harcama yapsın ki bu krizin nedeni diğer ülkelerin uyguladığı yanlış politikalar, bunun pozitif etkisi sadece ülkeye olacaktır. Buna göre Avrupa Birliği müstakil bir şekilde üye ülkesine kriz ve rekabet döneminde mali yardımı kendisi yapmalıdır, bunu gerçekleştirmek için üye ülkelerin taahhütte yer alan ödeme miktarını arttırmak gerekmektedir, Leş Bon Antlaşması’nda düzenleme yapılmalıdır. Bu yolla ülkeler arasındaki iş birliğini artırmak ve Avrupa Birliği maliye politikasını güçlendirmek mümkündür.

3.7. Dünyada Avrupa Birliği Kuruluşuyla Etkisi

Avrupa Ekonomi Topluluğu’nun kurulmasıyla ve 1967 yılında ALGAT Antlaşması ile ticareti özgürleştirmek için Amerika Birleşmiş Devletleri Başkanı Kennedy’nin isteği üzerine dış tarifelerin birleşmesi güncellemeyle, 5 yıllık müzakerelerin sonunda tarifeler üçte bir oranına indirilmiştir, Avrupa Topluluğu olmasaydı bu olmazdı; çünkü bu dış politikada bir araç ve ticari bir ortaklıktır. ABD eşitlik amacından topluluk 1940 Orucu Antlaşmalarında lider bir rol olmuştur. Tüm sanayi mallarındaki tarife azalışından sonra şimdi sıra gümrük sınırlamalarına gelmiştir. Topluluğa ortak pazar ticari özgürlük yolunda çok büyük yardımı ve dersler olmuştur. Deneyimini ek olarak dünya ticaret örgütünün üstünde de göstermiştir, daha geniş alan ve yetkileri anlaşmazlıkların çözümünde kullanılan yetkiler maket kopyalama antlaşmasının yerini almıştır. Nitekim (belirli ulusal arası düzeyde, Avrupa Topluluğu uluslararası kanunları içinde) aşamasındaki öngörünün doğruluklarını gerçekleştirmek için bir adımdır. Kotonu Antlaşması 2000-2020 bu antlaşmanın ana damarını ticaret oluşturmaktadır, Avrupa Birliği ve Afrika’dan her ülke ve Karayip Denizi ile Pasifik Okyanusu ülkeleri arasında ekonomik ortaklık antlaşması için müzakereler başlamıştır. Avrupa Birliği Afrika ve Karayip Denizi ile Pasifik Okyanusu ülkeleri arasında 2020 yılının başlangıcıyla bir serbest ticaret alanı oluşturmak amaçlanmıştır. Avrupa Birliği, Arjantin, Meksika, Pakistan, Brezilya,

Güney Kore, Sri Lanka, Şili, Paraguay, Uruguay, Kolombiya, Güney Afrika, Vietnam, Hindistan antlaşmaları imzalanmıştır.

Dördüncü Bölüm

Türkiye'nin Avrupa Para Birliğine Katılması

4.1. Araştırma Metodolojisi (yöntemi)

Araştırmanın dayandığı yöntem gerçek verilere dayanmaktadır. Kullanılan veriler yıllık ve araştırmadaki değişkenler (Toplam ithalat – Toplam ihracat-Enflasyon oranı, işsizlik düzeyi, Yerel ürün, Ulusal gelir, Tasarruf düzeyi, Kamu harcamaları hacmi, Kamu borcunun GSYİH 'ya oranı, Safi yabancı yatırım sanayideki katma değer). Bu yöntemin geçiminde ortak entegrasyona uygun olması tüm değişkenler arasında otomatik regresyon modelini, değişkenler arasındaki uzun vadeli ilişkiyi test etmek, ek olarak uzun ve kısa dönem etkilerini regresyon analiziyle yapılır. Araştırma sadece verilmiş verilerle değildir ek olarak geçmiş araştırmaların elde ettiği sonuç veriler ve bilim adamlarının teoriye çıkış döneminden beri gelişmeyi yakalamak için ekledikleri bilgilerde vardır. Optimum para alanı teorisinde yaşanan gelişmeler teorisinin amacı olan bütünleşmiş ekonomik ve parasal düzenin eski amaçlara yeni değişkenlere uygulanmasını mümkün kılmıştır.

4.2. Araştırma Verileri Kaynağı İstatistiksel Analiz

Araştırmada geçen tüm veriler ve istatistiksel Avrupa Merkez Bankası, IMF, Türkiye İstatistik Kurumu verileridir ve veriler 01.01 .1980 yılından 31.12.2016 'ya kadardır. Bu uzun zaman dilimi bizim değişkenlerin okunmasını ve uzun dönemdeki etkilerini ve gelecek için varsayımına izin vermektedir, bilinilmesi gerekir ki bazı ülkeler bazı yıllar için istatistiklerden yoksundur, bu durum teknik ve iç sorunlardan ötürüdür. Dayanılacak iktisadi göstergeler:

4.2.1. Ödemeler Dengesi BOP

- Ödemeler dengesinin tamamı önemi ve yapısı: Ekonomistlerin çoğunluğu ödemeler dengesine işaret ederek tanım, sicil veya (düzenli ve açıklayıcı) ana hesaplamalar, ekonomik işlemleri kayıt altında tutan (Transactions) belirli bir ülke vatandaşları ve yabancı kişilerle belirli bir zaman dilimi içinde genelde bir yıl içinde yapılan dış satımı göstermektedir. İMF yönünden tanımı ise, belirli bir zaman dilimi ve sistemi içinde yapılan hesapların toplamıdır ödemeler dengesi, hesaplar şu konular üzerinden olur.
 - Ürünlerin gerçek değeri ana üretim faktörlerinin içerdiği hizmetlerde dahil ana ulusal yerler ekonomi ve diğer dünya ülkeleri arasındaki değişimi yapılan mallar.
 - Ekonomik anlaşmaların tesir ettiği ülkenin dışarıda ve diğer tarafla sahip oldukları değişimler.
 - Tek taraflı finansman, verilen veya alınan tüm dünya diğer ülkelerinden, mali borçlar veya gerçek gelirlere karşılıktır.
 - Dikkat edileceği gibi toplam tanımlar arasında bir anlaşma vardır ödemeler dengesi hakkında, belirli bir zaman içinde (bir yıl) bir ülkede yaşayan insanlar ve diğer ülkeler arasında gerçekleşen tüm işlemleri kaydeden sicildir. (ayrıca başka bir anlaşma vardır, ödemeler dengesi) Dış dünya ile ilgili ekonomik işlemleri kayıt altında tutmaktadır, dolayısıyla da ödemeler dengesi dış dünya düzeyinde ekonominin etkinliğini ve faaliyetini göstermektedir
- Ödemeler dengesinin önemi: Ekonomistler tarafından işlevi yönünden değişik ülkelerin ödemeler dengesinin önemine işaret edilmektedir, bunların arasından:
 - Söz konusu ülkenin değişikliklerini takip etme uluslararası ticaret yönünden arka arkaya yılların ödemeler dengesinin karşılaştırılmasıyla gerçekleşir, belirli kurumlara verilen verilerin analiziyle dış ekonomi politikası seçimi yapılır, özellikle de ticaret yönü tarafından, fiili gerçek verilere (pozitif negatif) uluslar dış ekonomi politikaları verilerine dayanarak seçimi yapılır.
 - İthalat ve ihracat milli geliri oluşturan en önemli unsurlardandır, bu nedenle nisabı hacimlerdeki değişiklikleri, yatırım düzeyi, atma, milli geliri etkileyecek politikaların da göz önünde bulundurulması gerekmektedir.
 - Ödemeler ve tahsiller yabancı para cinsi değişim oranlarındaki oran ulusal para arzını etkileyecektir ve dolayısıyla da maliye ve para politikasını ve izlenimini etkilemektedir.

- Ödemeler dengesinin amacı: Ödemeler dengesi iki taraftan oluşturulmaktadır, birinci taraf borç veren ya da alacak (+) simgesini almaktadır, bununla devletin dış dünya alacak gelirini göstermektedir. Diğer veya ikinci tarafta ise borçlar taraftır negatif (-) simgesini almaktadır; bu tarafta ülkenin dış dünya ülkelerine yaptığı ya da gerçekleşmesi gereken (ödeme) işlemlerinin tümü vardır. Bu davranış muhasebedeki çift kısıtlama yöntemiyle gerçekleşmektedir, içeriğinde ise her işlemi ödeme ve alacaklı tarafından kaydı yapılmaktadır. Bu alanda ödemeler dengesinin amacı ortaya çıkmaktadır.

Devletin uluslararası durumlarda devlet kuruluşlarına tüm bilgileri kaydetmektedir, para ve maliye politikaları seçimi bir taraftan diğer tarafta ise dış ticaret ve ödemeler de yardım etmektedir, diğer amaçları :

- Dış ticaret istatistiklerin temin edilmesi ve bir ülkeden diğerine kaynak akımı sağlanması.
 - Yabancı dövizle olan ödemeler ve diğer alacaklar ile ilgili bilgi sunma.
 - Ödemeler dengesi yabancı işlemlerin milli gelire etkisini ölçmek için kullanılır.
 - Ödemeler dengesinde dengesizlik veya sürekli çalkantılar dengeyi ilgili taraflar tarafından doğru araç seçimine yol açar.
- Ödemeler dengesinin yapısı: Çoğu ekonomistler ödemeler dengesinin beş hesaplamadan oluştuğuna hemfikirdir bunlar:
 - Cari hesap " Current Account" İki ölçüm türünü içermektedir.
 - Ticari denge: İthalat ve ihracatı içermektedir, sadece mali yönünden, nicel ticaret olarak da adlandırılmaktadır 'visible trade '.
 - Hizmet dengesi: Hizmet işlemlerini içermektedir örnek olarak taşımacılık, sigorta, turizm, bankacılık ve yatırım girişleri Pay geliri ve faizleri oluşturmaktadır, görünmez ticaret olarak adlandırılmaktadır 'invisibile trade' Ödemeler dengesinin en büyük hesaplarındandır.
 - Sermaye hesabı (Sermaye işlemleri) capital account: Buda ikiye ayrılmaktadır
 - Uzun Ömürlü (sürelî, vade) Sermaye: Bir yılı aşan iki türdedir uzun süreli krediler ve dolaysız yatırım ya da maliye evrakların satın alınması (senetler ve paylar) ya da dışarı veya içeri satılması.
 - Kısa Vadeli Sermaye Eder: Bir yılı aşmayan, yabancı döviz, banka mevduatı ve kısa vadeli kağıtlar (faturalar), çok hızlı akışıyla bilinir ve kolay taşımacılığıyla genellikle de cari işlemler dengesi ve tek taraflı tahviller

dengesi, uzun vadeli sermaye hareketi, birleşik olarak temel ödemeler dengesi olarak adlandırılmaktadır 'Basic Balance'.

- Tek Taraflı Tahviller Hesabı: Hibe, yardım, burs, hediye içerir.
 - Altın Ve Yabancı Döviz Bütçesi: Önceki hesaplarla yapılan para ve mali safi işlemleri yansıtmaktadır, fakat altın bir mal olarak değerlendirilmez ve Likit olarak yansıtılmaktadır; ülke ve yabancı dünya ülkeleri arasında döviz gösterir.
 - Yanlış Ve Dalgınlık Paragrafı: Bu paragraf bütçeyi hesap açısından dengelemek için kullanılmaktadır, bunun sebebi ise çünkü her yapılan işlem bütçeye iki defa yazılmaktadır, bir defa olacak tarafa (Debit) ve diğer (verecek) (Cedit) tarafına çift bağı yönteminin uygulanma yöntemine bakılarak (Double Entry, Accounty sytem) iki engel arasında kullanılır ve bu şu durumlarda gerçekleşir. Döviz kuru fiyatlarının değişimi yüzünden mal ve hizmetlerin takasında olan değerlendirme yanlış. İşlem yapan iki ülkenin birisinin dövizin dış değerinde oluşan kısa devre ulusal güvenlik gereği nedeniyle ülkenin askeri alımları açığa çıkarılmayabilir. Bu nedenle bunlar yanlış ve dalgınlık paragrafına eklenmektedir, kayıt için belirli kurumlar vardır, yukarıda değindiğimiz gibi, her işlem bütçede iki defa yazdırılır, bunlarda alacak ve verecek ekonomik işlemlerde bir parasal değer vardır, diğeri de anlaşılır ve eşitlenir ve (hesaplat) ters yönlüdür.
- Ödemeler dengesindeki kısa devrenin giderilmemesi ile ilgili (teorik) nicel açıklamalar:
- Klasik Teori: 19. yüzyıl sonu ve 20 yüzyılın başlarında oluşan teoride bazı ekonomistlere göre işaret edilen varsayımlar şunlardır:
 - Tam rekabet durumunun olması.
 - Kaynakların tam kullanımı.
 - Ekonomik özgürlüğün sürmesi.
 - Bu faaliyetlerin özel mülkiyeti.
 - Ticaret özgürlüğü.
- Bu teoriye göre, ödemeler dengesindeki kısa devre- zamansal durumdur-giderilebilir pazar makinası araçlarıyla giderilmesi mümkündür. (ticaret özgürlüğe dayanır para güçlerinin özgün faaliyeti) Doğrulama ve düzeltme ise pazar makinasıyla şunlara dayanmaktadır:

Altın Kuralına Dayanan Fiyat Mekanizması Düzeltmesi: Ödeme dengesinde açık olan bir ülke yabancı döviz alım talebi artmaktadır, bunun yanında ithalatını karşılamak için altını piyasaya sürmektedir. İthalatın ihracattan büyük olduğu durumda yabancı dövizin katılması nedeniyle, ekonomideki likide parayı azaltacaktır, bununla fiyatların düşüşü gerçekleşir içerde, ithal edilen mallardan daha uzun yapar. Bu da ithalat oranının düşmesini sağlar, ulusal fiyatlardan daha yüksek olduğu için ihracatı özendirir bu da denge düzeyine gelene kadar devam etmektedir, ödeme dengesinin dengesi, bütçede bir artışa neden olur veya artış olma durumunda ülkeye altın girişi artar paralel olarak likide paranın arzı artar, bunlar da ülkenin diğer dış ülkelerin fiyatlarına göre fiyatları artar. Yapılması gereken ise; ülkenin dışarıya ihracatının azalması (yabancı) dış bakış açısına göre fiyatların yüksek olması. Dışarıdan ithalatın artması, ülkenin hane halkına göre yabancı ürünlerin fiyatlarının uygun olması, bu döngü ödemeler dengesinin dengeye gelene kadar devam edecektir. Teoriye göre fiyatta ortaya çıkan değişim, faiz oranında bir değişim sağlanmasıyla mümkündür. Bu da ödemeler dengesine etki edecektir. Sırasıyla fiyatların etkilediği şekilde değil, fazlalık durumunda da ulusal akışkanlığın yüksek olması nedeniyle Merkez Bankası verilen kredilerin faizini azaltabilir, bu durum da paranın dışa aktarılmasına yol açmaktadır. Capital -Out- Flows sonuç olarak elde olan artıklardan kurtulmak ve ödeme dengesini dengede tutmak mümkündür. Bir daha açık olma durumunda ise, faiz oranlarını arttırmak yabancı paraların içe doğru yönelmesini mümkün kılacaktır. Capital- In- Flows. Bu durumda maliye piyasasında akışkanlık artar ve bütçeye denge gelir.

Döviz Fiyatı Üzerinden Düzeltme: Bu yöntem aynı teoriye dayanmaktadır, özellikle İki dünya savaşı arasında kâğıt para sisteminin egemen olmasıyla birlikte şartların para kurulları tarafından sınırlandırılmamasından dolayı döviz kuru fiyatlarının serbestliğine bağlıdır, bu düşüncelerin özeti ise ödemeler dengesinde açık olan bir ülke genellikle yabancı dövize ihtiyaç duymaktadır. Fakat milli paranın arzının artmasıyla değeri düşecektir. Bu durumda ulusal devlet içinde ulusal malların fiyatı dışa göre daha ucuz olacaktır, yabancı mal ve hizmetlerine göre ulusal devletin ürünlerine olan talep artacaktır, bunun yanında ihracatı da ithalatın karşısında artacaktır, bu işlem dengeye gelene kadar devam edecektir, bu teoriye göre artık alma durumunda ise tam tersi geçerlidir.

- Neoklasik Teori Veya Keynes Teorisine Dayanan Gelir Teorisi: Yabancı dövize gelirlerde gerçekleşen değişimin etkisi ile ilgilenmektedir ve dolayısıyla da ödemeler dengesinin duruma etkisi income- Adjustable theory olarak bilinir en önemli şartları:

Döviz kuru fiyatının sabit olması.

Fiyatların sabit olması.

Maliye politikasına dayanmak ‘fiscal- policy’ Özellikle de genel anlaşma gelirine etki etmek için, harcama çarpanının etkisi altında kalmaktadır. Özetle; ödemeler dengesindeki dengesizlik üretim ve istihdam düzeyinde değişiklik yaratacaktır. Dolayısıyla da gerçekleşen gelir düzeyi, dış ticaret çarpanı etkisi altında olacaktır, ödemeler dengesi bir artık yaptığı zaman ihracat nedeniyle bu durumda belirli ihraç ürünü sanayisinde istihdam artışı olacaktır. Bunun yanında ücretlerde artış olacaktır ve sonradan dağıtılmış gelirden, gelir artışına düşen rol ise çarpmanın etkisiyle mal ve hizmetlere olan talep artışı (Multiplier) ithalatı artırır, bununla ödemeler dengesine denge yeniden getirilmektedir, tam tersi ödemeler dengesinde bir açık olma durumunda geçerlidir, bilindiği üzere bu çember değişiklikler kendiliğinden olur. Teoriye göre Keynes’in ve ekonomistlerin bazılarının göre ise, yukarıda açıklandı gibi bu yöntemle ödemeler dengesindeki dengesizliği gidermek için bir güvence olarak görmemektedirler. Çünkü gelirdeki azalış harcamalardaki azalışla aynı oranda olmayabilir. Bununla yabancı dövize olan talep azalır; bu nedenle hükümet kurumları gelirde uygun değişikliği yaratmak için müdahale edebilir. Ödemeler dengesini dengeye getirene kadar, Keynes teorisine göre bu alanda maliye politikası rol alabilir. Harcamalardaki değişim aracılığıyla, vergileri kullanarak örnek olarak bütçede bir açık olma durumunda kullanılabilir. Ödemeler dengesini iyileştirmek devlet için çok önemli bir konudur, gerçekleştirilmesi birçok yolla mümkündür, bununla birlikte Türkiye’nin Avrupa ülkeleri ile Gümrük Birliği’ne katılım etkisini ödemeler dengesi yönünden yapılacaktır, bağımsız değişkenlere bağlı değişken itibar edilir, buna ait veriler IMF’ye ait verilerdir.

4.2.3. Mal ve Hizmet İthalatı (İOGS)

Tüm dünya ülkelerinden Türkiye’ye ithal edilen toplam mal ve hizmetleri temsil etmektedir. Ürünlerin değeri nakliye, sigorta, seyahat, lisans ücretleri ve başka hizmetleri. Örnek olarak iletişim, bina, maliye, bilgi, özel ve ticari işlemler

hükümet hizmetlerini içermektedir, yatırım geliri ve çalışanların tazminatı hariçtir, geçmişte bilindiği gibi (faktör hizmetleri) ve tahvil ödemeleri de hariçtir.

Bu faktörün seçimi dolaysız etkisi olan mal ve hizmet ithalatını gösteren ekonomik teoriye dayanmaktadır, bu değişkenin ödemeler dengesi ile ters yönlü bir ilişkiye sahip olduğu beklenmektedir.

4.2.4. Gümrük Birliğine Katılma CU

Avrupa Birliği ve Türkiye arasındaki Gümrük Birliği'nin başlamasına bağlı olarak bağımsız bir değişken sıfatıyla görünmez bir denklem türüdür. Gümrük Birliği'nin 1988 yılında başlamasıyla başlangıç ve Ankara Antlaşması'nın içeriği üç aşamanın son aşamasına kadar buna dayandırılmıştır.

4.2.5. Safi Yabancı Yatırım Akışı FDII

Yatırımın toplamı, kazançların yeniden yatırıma dönüştürülmesi, dolaysız yatırım, bir ekonomik değerlendirmeye bağlı olarak sınırlandırılmaz yatırımların bir kısmı, bu ekonomik yapıların diğer bir iktisadi yapıya etki etme gücü çok ve kontrol gücü vardır, yüzde onluk veya daha büyük oranda bir pay düzeyi dolaysız yatırımın varlığını belirlemektedir. Tahminlere göre bu değişkenin ödemeler dengesi ile olumlu yönde bir ilişkisi vardır.

4.2.6. İşsizlik UNEM

Çalışma isteği olan fakat çalışamayan işgücüne denilmektedir. Buna göre ödemeler dengesi bağımlı bir değişken olarak doğrusal gerilime eğrisi ile dört açıklayıcı değişkenle belirlenmektedir.

4.3. Araştırmanın Hipotezi

Sıfır Hipotezi, Türkiye ekonomisine herhangi bir etkisi yoktur (Ödemeler dengesi – Enflasyon – İşsizlik – Genel borç) AB 'ye katılımın bir etkisi yoktur.

Alternatif hipotez: Avrupa Para Birliği'ne Türkiye'nin katılması Türkiye ekonomisine etkisi vardır. (Genel borç – İşsizlik – Enflasyon – Ödemeler dengesi). Yukarıda öne sürülmüş hipotezler araştırmanın sorularını cevaplamak ve daha basit bir şekilde anlatmak için bir vesiledir, ek olarak standart ölçüm ekonomi yöntemiyle cevaplanacak sorular vardır, araştırmanın en son hedefini gerçekleştirmek için.

4.4. Araştırmanın Teorik Arka Planı

Araştırmanın anket çalışması optimum para alanı teorisinden yararlanmayı amaçlamaktadır, bu sebeple iktisatçı bilim adamların katkıları, teorilerin, geçmiş ve günümüzdeki güncel katkıları dolayısıyla da en iyi gelişmeler ve katkılar, en önemli olanı ve optimum para alanına olan etkisini göstermektedir. Bu teorilere dayanarak araştırma Avrupa Para Birliği'nin bu teorilerin uygulanmasında ne kadar uygulama yaptığı ve bu Türkiye ekonomisini ilerdeki zamanlarda yansımalarını gösterir.

4.5. Türkiye'nin Genel Ekonomi Durumu

Türkiye ekonomisinde 2009 yılındaki daraldıktan sonra bir genişleme başlamıştır. %6 büyüme oranıyla ortalama olarak 2004-2008 dilimi içinde ekonomi %4,8 oranında küçülmüştür ve 2009 yılındaki dünya krizi nedeniyle kriz, ekonomiyi şiddetli bir şekilde etkilemiştir, dolayısıyla sabit sermaye yatırımlarında ve yabancıların talebinde büyük düşüş olmuştur, diyebiliriz ki maliye ve maliye politikasında alınan kararlar ve sağlıklı bir bankacılık sisteminin yanında krizin etkileri kaybolmuştur veya azalmıştır. Ekonomik göstergeleri şu şekilde kısaltabiliriz :

4.5.1. Türkiye'nin GSYİH Büyümesi

2002 yılından beri Türkiye GSYİH yönünde yüksek oranda büyüme gerçekleşmiştir. GSYİH büyüme ortalaması 2002 yılından 2007 yılına kadar (%7,13) olmuştur, bu da dünya büyüme oranlarının en büyüklerindedir. 2009 yılına kadar dünya ekonomik krizi rüzgarlarının esmesiyle gerileme görülmüştür. Büyümede negatif oranlar görülmüştür, bu sadece Türkiye düzeyinde değil tüm dünya düzeyinde, Türkiye bankalarının aksine Avrupa Birliği ülkeleri ve Türkiye bankalarının dış borçlanmalarının azalmasıyla Türkiye ekonomisi iyileşmeye başlamıştır, hızlı bir şekilde krizin etkilerinde izlenen maliye ve para politikaları nedeniyle hükümetin izlediği politikalar ekonomiyi istikrara doğru götürmüştür. 2010-2016 yılları arası Türkiye ekonomisi yine büyümeye geçmiştir, büyüme oranı bu yıllar içinde değişkenlik göstermesine rağmen, 2010-2017 yılları arası büyümenin ortalaması %6,71'dir.

4.5.2. İşsizlik

Dikkat çekici bir şekilde Türkiye'nin GSYİH büyümesinin yüksek olmasına rağmen işgücü açısından işsizlik oranı yüksektir, dikkat edilmesi gereken husus Türkiye nüfusu gençtir, işsizlik oranları ortalaması 2002-2015 yılları arasında %9,85' tir. Dolayısıyla Türkiye Hükümeti'nin daha fazla emek ve gayret göstermesi gerekmektedir ve Türkiye'de işsizlik oranını düşürmek için daha fazla önlemler alınmalıdır.

4.5.3. Enflasyon

Uzun zamandır enflasyon, ekonomiyi uğraştıran ana hastalık şeklindeydi, 1998 yılında zirve noktaya ulaşmıştır ve yaklaşık %84 olarak bu oran enflasyon hayal edilemez büyüklüğünü göstermektedir. 2004 yılının başlangıcıyla ve hükümetin sıkı önlemler almasıyla enflasyon karşı yıllardır boğuştuğu enflasyona karşı Türkiye'deki 2004-2017 yılları arası %10,5 ve %7,5 enflasyon oranları arasında bir oranda seyretmektedir, yıllık olarak bilinmesi gereken şey yıllık enflasyon düzeyi her zaman TMB amaçladığı orandan yüksektir fakat beklenen oranlar içindedir.

4.5.4. Dış Ticaret

Türkiye devletinin dış ticaret verilerine bakılırsa, görüleceği gibi ithalat ve ihracat oranları sarsıntılı bir şekilde artmaktadır ve 2016 yılında Türkiye bütçesi açığı azaltılmaktadır, 2016 yılında petrol fiyatlarının azalmasıyla bütçe açığı en düşük düzeylerde, fakat Türkiye ekonomisi 2002-2017 yılları arası artık üretmemiştir. Fakat Türkiye ihracatının artması yabancı döviz bolluğuna neden olmuştur ve beklenen enerji fiyatındaki yükseliş ticaret dengesini negatif yönde etkileyecektir.

4.5.5. Genel Bütçe Performansı

Dünya malı krizinden sonra Türkiye ekonomisinin durumu kötüye gitmiştir 2009 yılında bütçede açık oranı %6,17 olmuştur. Bu açığın sebebi hükümetin daralmaları karşılamak için yaptığı harcamaların artmasıyla olmuştur. Gerçekten de bu harcamalardaki artış hükümet gelirleri arttırmıştır sonraki yıllarda ve açığı azaltmıştır.

4.6. Avrupa Birliği Ekonomisinin Türkiye Ekonomisine Etkisi

Euro'nun Türkiye'deki ekonomi politikaları, Türkiye'yi büyük bir şekilde etkileyecektir, Maastricht Antlaşması standartlarını karşılama amacıyla kademeli

olarak enflasyon -bütçe açığını kapatmak -Avrupa birliği istikrar taslağına göre ve büyüme oranına göre Türkiye’de borçları düzenlemek ve faiz fiyatlarının hususunda kararlar almalıdır, bunlara ek olarak Avrupa Birliği’nin sağladığı şeffaflık ve rekabet ortamı Türkiye toplam ekonomik istikrarı ve yapısal düzenlemeler pozitif etkisi olacaktır. Genel ekonomik düzeyde tutumlu politika yaratmak, uzun dönemde fiyat istikrarını sağlamak, bütçe, yapısal düzenlemelerin korunması, ekonomik büyüme düzeyinde ve tasarrufta yeni politikalar yaratmak ekonomi için gereklidir. Politikalar gelir dağılımını adil kılacaktır, yatırımın artması ve çalışma imkanları bunlara ek olarak ulusal para birimi yerine Euro almak Avrupa Birliği içinde Türkiye’nin daha verimli döviz politikası izlemesine neden olur, döviz kurunda verimli politika sağlamak ve yürütmek dış ticarete daha istikrarlı olmasını sağlayacaktır. Avrupa Türkiye’nin dış ticarete en büyük ortağıdır, ithalat veya ihracat düzeyi ne olursa olsun Avrupa Birliği ekonomik bütünleşmede çok ileri aşamalarda, bu gelişmelere dayanarak Avrupa’da tüm sektörlerde rekabet artacaktır, Türkiye’nin bu rekabetten yararlanması ve birlik içinde olmak istediği birlik için entegre olmalıdır, döviz fiyatının Türkiye’nin üyeliğe aday ülke olması ve Avrupa Birliği ülkeleri arasında sabitlenmesi gerekmektedir. Güven ortamı ve ülkeler arasındaki ticaret güvencesi doğacaktır, ek olarak döviz fiyatının düşmesi ve diğer dalgalanma korkusunu ortadan kaldıracaktır. Türkiye ve Avrupa Birliği başarılar beklediği zaman (gümrük birliği)toplam ticaret içinde Euro Bölgesi’nin ticaret hacmi göstermektedir ki, Türkiye’nin katılıma etkisi büyük olacaktır. Euro’nun yükselmesi ve düşmesi durumunda Türkiye dış ticareti ve ticaret dengesini doğrudan etki edecektir. Avrupa Birliği tarafından Türkiye’ye verilen kredilerin oranı düşecek fakat yatırımcılar için cazip olacaktır. Özgürlüğün artması ve maliye piyasalarının akışkanlığı, Avrupa Birliği içinde pazarların tamamlayıcı olması faiz oranının düşük olması ve döviz fiyatının yüksek olması ve Türkiye’deki nüfus artış oranının yüksek olması Avrupa ülkelerinin artışından daha yüksektir. Orta ve uzun dönemdeki yatırımlar için çok cazip gelecektir, sigorta, banka ve Borsa şirketleri Türkiye’de çalışabilecektir, bu da demektir yabancı yatırımların artması, Euro alanına katılarak bankaların araçları donanımını daha da yükseltecektir, bunun yanında kârı yüksek olan bankalar bankacılık birliği ve pay kapma denemesine başlamışlardır. Beyinleri kapatma ve maliye sektöründe yapısal düzenlemeye gitmişlerdir; fakat Türkiye’nin bankacılık rekabeti hala düşük düzeydedir. Ancak döviz fiyat değişikliği ve maliyeti, Euro bölgesinde azalacaktır, bunun yanında bazı

bankacılık uygulamaları ortadan kalkacaktır, bu uygulamalar ek gelir sağlamaktadır ve yabancı dövizler arasındaki kâr da ortadan kalkacaktır. Ek olarak hediye işlemleri ve döviz tahvillerinden ve tahvillerde simsarlık oranında ortadan kalkacaktır. Türkiye ve AB bankacılık yönünde iş birliği, Türkiye Merkez Bankası ve Avrupa ortak iş bankası tarafından yürütülmektedir, Euro'nun piyasaya sürüldüğü andan itibaren iki bankada çeşitli adımlar atılmıştır.

Önemli adımlar ise:

- Tarafların banka mevduatları listesinin belirlenmesi.
- Maliye baskı yönünden kanununa Euro'nun etkisi için özel kanunlar.
- Yabancı döviz kuru belirleme uygulaması.
- Avrupa kurumlarına kolaylık sağlayan verilmesi uygulaması.
- Yeni para birimi yüzünden bilgisayar programlarındaki değişiklikleri belirleme.

4.7. Maastricht Antlaşmasına Göre, Avrupa Para Birliğine Katılmak için Türkiye'nin Gerçekleştirilmesi Gereken Standartlar

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üye olması için Kopenhag ilkeleri ve Maastricht Antlaşması standartlarını yerine getirmesi gerekmektedir, Türkiye'nin tam üyelik yolundaki tüm engeller Avrupa Para Birliği ekonomik birlik uyum standartları oluşturmaktadır, Türkiye'nin ve Avrupa Birliği'nin ekonomik yapıda benzerlik, aralarındaki ticaret hacmi, fiyatların esnekliği ve oranlarındaki bağlamaları bilmesi gerekmektedir. Bu nedenle Türkiye'nin gerçekleştirmesi gereken standartlar ve Avrupa Merkez Bankası'nın süreli bir şekilde raporladığı ve çalıştığı Avrupa Birliği ülkelerinin gerçekleştirdiği ekonomik yaklaşım ve uzun dönemde uyum, yasal mevzuatların paralel olması durumu Maastricht Antlaşması'na uyumludur, diğer merkez bankalarının şartları ve standartları yerine getirilmiş ise Avrupa Para Birliğine katılmak için:

4.7.1 Fiyat İstikrarı

Fiyat ve enflasyon oranı istikrarı Maastricht Antlaşması'nın temel şartlarındandır, birliğe katılmak için Avrupa para birliği fiyat istikrarı düzeyi yıllık bir şekilde denetlenecektir. Yıllık enflasyon oranı %1,5'i geçmemesi gerekmektedir, fiyat rakamları tüketici fiyat endeksi tarafından toplanır. (endeks iş birliği çerçevesinde oluşturulur).

4.7.2 Hükümet Bütçe Açığı

Türkiye, GSYH'ye göre Avrupa Para Birliği'ne katıldığı zaman çok büyük bir bütçe açığına sahip olmalıdır. Piyasa fiyatlarıyla değerlendirilir, öngörülen ve izin verilen hükümet bütçe açığı, GSYH'ye göre oranı %3'tür, %0,5 oranında bir artış söz konusu olursa ve hükümet ekonomik kriz veya durgunluk nedeniyle oranı düşürmez ise istenen standartlara erişebilmek için Avrupa Para Birliği'ne yardım amaçlı istişare etmelidir.

4.7.3. GSYİH İçinde Genel Borç Düzeyi

Bu standarda göre anlaşma devletin hükümet borcunun %60 oranında GSYİH'i aşmaması gerekmektedir, buna göre Türkiye'nin bu şartları ve standartları yerine getirmesi için çalışması gerekmektedir.

4.7.4. Döviz Kurunu Sabit Olması

Bu standartta göre Türkiye yeni üyelikten önceki iki yılda Euro'nun karşısında döviz kurunun sabit olması gerekmektedir. Bu standardın yerine getirilmesi Türkiye ekonomisinin olgunluk dönemini ve Avrupa Para Birliği'ne katılmak için hazırlığını göstermektedir.

4.7.5. Uzun Dönemde Faiz Oranı

Türkiye, Avrupa Birliği tarafından onaylanan faiz oranlarına uymak zorundadır.

4.8. Türkiye Ekonomisinin Avrupa Para Birliğine Katılımıyla Negatif ve Pozitif Yönleri

Önceki araştırmacıların ve İstatistiklere Çalışarak Avrupa para Birliği'nin güncellenmesi ve gelişmesi ve Avrupa para Birliği'nin kuruluşuyla gerçekleştirdiği başarılarına Türkiye'nin katılımıyla bu durumları ölçmek gerçekleşebilir.

4.8.1. Türkiye'nin Euro'yu Benimsemesi ile Sağlayabileceği Yararlar

- Döviz değişimi tahlilini kaldırmak veya değerini azaltmak: Birçok dövizin olması maliye işlemlerini yapmada maliyet olduğunu veya döviz fiyatlarında özel çember olduğunu gösteriyor, fakat herhangi bir ülkenin Avrupa Para Birliği'ne katılması ile bu maliyetlerin ve engellerin hepsi ortadan kalkacaktır. Bu engellerin kaldırılmasıyla maliye işlemleri daha esnek ve iyi endeksle

çalışacaklar, zaman kaybını önleyerek diğer şartların engellerini gerçekleştirerek döviz fiyatlarındaki fiyat belirsizliğinin ortadan kalkmasıyla refah artacaktır, toplamda net fiyat istikrarı sağlanacaktır, döviz kuru engellerinin kaldırılması, fiyat istikrarını ve döviz birliğini yenileyen yabancı yatırımcıları çekmektedir. Avrupa Komisyonu'na göre değişim maliyeti %0.5 - %0.25 oranında düşmüştür. Avrupa Birliği ülkeleri arasında ödemeler sistemi olması tahvil maliyetlerini düşürmeye de yardımcı olmuştur. Banka çalışanlarının banka tahvillerini tahvil nafakası veya risk olmada imkanları oluşturur (döviz değişim fiyatı riski).

- Bölgesel sınırlar içinde rekabet gücünü arttırmak ve fiyat karşılaştırma yükünü arttırmak: Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılımıyla devamlı fiyat karşılaştırma ışığı dairesinden çıkartacaklar, çünkü bu işlem çoğunlukla rakiplerin rekabet ruhunu çökertir, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılımıyla yeni yatırımcılar kapıyı açacaktır ve rekabetçilere Türkiye piyasalarına girmek için yeni bir fırsat verecektir. Avrupa piyasalarında, Avrupa Para Birliği bölgesinde maliyetin kolay hesaplanması nedeniyle, dikkat edilmesi gereken Avrupa Para Birliği'ne hala benzer mallarda büyük fiyat farklarını ortadan kaldırmak olacaktır.
- Makro ekonomik amaçların gerçekleşmesi: Türkiye'nin Avrupa Para Birliği'ne katılımındaki en önemli amacı Makro ekonomik hedeflerini gerçekleştirmektir. (Paul De Grauwe: Economics of Monetary Union 11e Paul 2016 – Oxford University). Enflasyon oranını azaltmak, işsizlik oranını azaltmak ve ödemeler dengesini geçerli bir düzeyde korumak, önceki açıklamaya göre (yukarıda açıklandığı gibi)Avrupa Birliği görülür bir şekilde enflasyon ve işsizlik oranlılarını korumuştur, bu da demektir ki Türkiye'nin bu birliğe katılması kendi Makro ekonomi amaçlarına ulaşmasında yardımcı olacaktır.
- Muhasebe maliyetlerini azaltma fiyat değişim oranlarının tahmin artışı optimum para alanında çalışan iş sektörü şirketleri açısından.
- Maliye dalgalanmalarından oran olarak yalnız kalmak ile çakışma kıvılcımlarından uzak durmak, bunlar herhangi bir yolla döviz kurunda bir dalgalanma yaratabilir.
- Ticareti korumak için döviz fiyatlarında yüksek bir oran olma durumunda siyasi baskıları azaltmak.
- Birliği oluşturan ülkelerin borç yükü ve genel borç azaltmak için enflasyon seçeneğinden vazgeçmesi.

4.8.2. Türkiye'nin Euro'yu Benimsemesinin Zararları

- Para politikasında özgürlüğün kaybedilmesi (bağımsızlığın kaydedilmesi) Avrupa birliğine katılarak en önemli ve en büyük kayıp olarak Türkiye'nin görebileceği şey para politikası bağımsızlığını yitirmesidir, çünkü katılma şartlarından birisi Türkiye Merkez Bankası'nın para piyasalarındaki otoritesini Avrupa Merkez Bankası yararına bırakmasıdır, Avrupa Merkez Bankası'nın Türkiye para piyasalarında otorite sahibi olacaktır ve Türkiye Merkez Bankası'nın rolü sadece Avrupa Merkez Bankası'nın kararlarını uygulamak olacaktır. Türkiye Merkez Bankası veya Türkiye para kurumları para politikası seçimi konusunda uzak olmayacaktır, çünkü Avrupa Merkez Bankası'na üyedirler ve kara almada ortaklardır, para politikası seçimi konusunda, dolayısıyla da Avrupa Para Birliği'nin politika seçiminde Türkiye para birimlerinin de etkisi olacaktır. Türkiye para piyasalarındaki otoritesini yitirmeyecektir. Dolaysız bir şekilde olmasına rağmen eskisi gibi, Türkiye maliye kurumları maliye politikası kullanma hususunda genel harcama yönünden ücret, aylık ve fiyat dövizini sağlamak için bağımsızlığına devam edecektir.
- Maliye kurumları açısından maliyet: Burada bazı maliye kurumları rollerini kaybedecekler döviz bozma ofisleri, maliye arayıcılar ve bazı bankalar kazançlarının bir bölümünü de kaybedecekler. Döviz harcamalarında Türkiye ve Avrupa Birliği arasındaki tahvil farkı da bunu tetikleyecektir.
- İdari maliyetler vardır yeni para basma tüm türleri ile basım maliyeti: Ek olarak tüm hane halkının ulusal paradan vazgeçme maliyeti fakat bu sorunlar kademeli olarak zaman içinde kalkacaktır.
- İki yanlı bir maliyet vardır. Döviz fiyatını sabitleştirme aşamasında doğru döviz haddini Türkiye lirasının ve Türkiye ekonomisinin Euro karşısındaki değer belirleme, para birliğine girişten önce doğru döviz fiyatını belirlemek Türkiye piyasaları için rekabette iyi bir itici güç olur, yanlış döviz fiyatı seçme durumunda Türkiye piyasaları ve rekabet gücü açısından sonuçlar facia olur.
- Türkiye Phillips eğrisine tabi tutulacaktır: Türkiye'nin Phillips eğrisi üzerinde bir düzeyde olması daha iyi olmaktadır. İşsizlik ve enflasyon oranı açısından Avrupa Birliği, Türkiye politikasında istediği zaman değişik bir noktada olacaktır, Lakin Avrupa Para Birliği'ne katılmadan sonra maliye politikası işbirliği tüm tarafları razı edecek bir çözüme yardımcı olacaktır.

- Döviz kuru politikalarına etki: Birliğe katılan ülkelerin döviz kuru politikalarının para birliğinin etkisini baz alan birçok fikir yürütülmüştür. Birlik, döviz kuru fiyatında özgürlüğünü uyumlu bir şekilde gösterilmiştir. Bazı ekonomistlere göre Krugman ve Tavlas 1991 ve 1993 gibi para politikacılarına göre ismi döviz kuru fiyatının herhangi bir etkisi yoktur, diğer ekonomistler ise ismi döviz kuru fiyatlarının para politikasına etkisi dolaylıdır ve büyüktür, dış ödemeler bütçesinde istikrar ve denge yönünden ortaya çıkan kayıpların azalması için.
- Maliyet yönünden Türkiye'nin fiyat ve ücret esnekliğine dayanmaktadır, işgücü dolaşımı esnekliği arttıkça Türkiye yönünden Avrupa Birliği'ne katılım maliyeti dolaşımının esnekliği arttıkça Türkiye yönünden Avrupa Birliği'ne katılım maliyeti azalacaktır ve olabilecek çalkalanmaları önleyecektir.

4.9. Türkiye ve Avrupa Birliği Arasındaki Gümrük Birliğinin Durumunun Çalışması

Avrupa Birliği ve Türkiye arasındaki gümrük birliğinin değerlendirilmesi için, aralarındaki ilişkiye çalışmamız gerekmektedir ve ek olarak Gümrük Birliği gelişmesinin hangi aşamalarının gerçek yapıldığına tetkik edilir, ilk önce Avrupa Birliği ve Türkiye ilişkileri gelişmesini değerlendireceğiz, birleşim aşamasına değineceğiz. Ankara Antlaşması'nın belirlediği Türkiye ve Avrupa Birliği arasında iki tarafın ilişkisel gelişmesini ele alınacaktır. Avrupa Birliği ve Türkiye ilişkileri ek protokolle gümrük birliğiyle gelişmiştir veya gelişime başlamıştır. Bunlara ek olarak protokole ve içeriğine değineceğiz ve birlik aşamasında en son aşamadaki rötuşlara ışık tutacağız (son dönem olarak denilmektedir) Araştırma Avrupa Birliği ve Türkiye arasındaki gümrük birliğini daha derin ve zengin bir şekilde açıklamaya veya da anlamaya çalışacaktır. Gümrük birliği en önemli adım olarak sayılmaktadır ve diğer aşamalara geçebilmek için temel taş görevini görmektedir. Makro para birliğine ulaşmak için karşılaşılabileceği tüm engeller, zorluklar aşamaları ve stratejik olanları, istenilen fayda ve makro düzeydeki yansımaları göstermektedir. Bu nedenle Türkiye ekonomisinin para birliği aşamasına ulaşmasıyla hangi çerçevede olacağını belirlemek ve ön çerçeve oluşturmak için Avrupa Birliği ve Türkiye arasındaki gümrük birliğini ele alacağız.

4.10. Avrupa Birliği ve Türkiye Arasındaki Gümrük Birliğinin Aşamaları:

Türkiye ve Avrupa Ekonomi Topluluğu arasındaki bağ ilişkisini kuran Ankara Antlaşması'nda, Türkiye'nin toplulukla birlik olması üç aşamada belirlenmiştir.

Bunlar: Ön aşama ya da hazırlık aşaması (geçiş aşaması – nihai aşama) bunlar Türkiye'nin Avrupa Ekonomik Topluluğu'na uyum sürecidir, özünde ekonomik birlik yatmaktadır, bu antlaşma, bazı değişim ve görevlere neden olmuştur ya da değişik hazırlık aşaması oluşturulmuştur. Türkiye, Avrupa Birliği ile ek protokol imzalamıştır, geçiş aşaması hususunda hazırlık aşamasından sonra, Türkiye Devleti'ne yönelik herhangi bir yaptırım belirlememiştir, bu aşama Türkiye ekonomisinin gümrük birliğine geçiş için uyum göstermesi için çalışma aşamasıdır, bu aşama en kısa süre beş yıl ve en uzun on yıl sürecektir. Ankara Antlaşması, Türkiye ve Avrupa ekonomik bölgesi büyüme oranını dikkate alarak, Türkiye'nin topluluk üyeliğini üç aşamaya bağlamıştır. Anlaşmanın ikinci maddesine göre Türkiye bu üç aşamanın sona ermesiyle (hazırlık- geçiş- sonlandırma aşaması) topluluğa katılabilir yorumunu yapmaktadırlar. Antlaşmanın 28. maddesine göre tam üyelik dışındaki seçenekler kabul edilmez; bu nedenle Türkiye tam üyelik konusuna tutunmuştur ve başka pozisyonları ret etmektedir, tam üyelik dışında (imtiyazlı ortaklık).

- Birinci aşama (hazırlık aşaması): Türkiye Devleti ve Avrupa ülkeleri arasındaki ilişkiler soğuk ve kurudur. Türkiye'nin yaşadığı askeri nedenlerden dolayı ve Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılmak için müzakerelerin askıya alınması Türkiye'nin soğuk savaş döneminde coğrafik yeri nedeniyle oluşmuştur. 1963 yılı Eylül 12 tarihinde Ankara Antlaşmasıyla müzakereler yeniden başlamıştır. Avrupa stratejik ilişkilerini komşu ülkeler genişlemesi. Bu aşamada Türkiye'nin herhangi bir görevi yoktur sadece geçiş ve son aşama için Avrupa Birliği'nden yardım ve güvence almaktadır.
- Geçiş aşaması: Bu aşama kanuni bir şekilde (yasal) 1973 Ocak 1 tarihinde başlamıştır, Avrupa Birliği ve Türkiye ilişkilerini düzenleyen Ankara Antlaşmasıyla ek protokole imza atılmıştır, belirlenmiş şekilde bir maddeye göre antlaşmada şartlar, aşamalar ve listeler öne sürülmüştür. Protokol Türkiye ve Avrupa Birliği arasında gümrük birliğini oluşturmak için amaçlanmıştır. Türkiye ve Avrupa Birliği arasındaki farklı büyüme oranı nedeniyle protokol Türkiye'ye daha fazla süre tanımıştır. Avrupa Birliği'ne açılmadan önce iktisadi durumunu iyileştiresin diye Türkiye'nin belirli sektörlerdeki zayıf rekabeti gidermesi ek protokol dört kıta ve 60 maddeden oluşmaktadır. Kıta malların serbest dolaşımı bunu içermektedir, 2.kıta kişilerin ve hizmetlerin dolaşımı, 3. kıta ise ekonomik politika uyumu, 4.kıtanın başlığı genel ve nihai

hükümler. Ek protokole göre Avrupa Birliği Türkiye'nin ihraç ettiği sanayi ürünlerin gümrük tarifelerini ve katlarını ortadan kaldıracaktır, protokolün yürürlüğe girmesiyle Türkiye'nin Avrupa Birliği'nin ihraç ettiği ürünlerde gümrük tarifelerini ve kotaları ortadan kaldırmıştır. 12 yıl içinde Türkiye'nin rekabet gücüne sahip sektörleri için 22 yıl içinde ise hassas sektörler için Türkiye'nin rekabet gücü olmayan sektörleri olan tarım düzeyinde protokol Türkiye'nin 22 yıl içinde Avrupa Birliği ülkelerinin tarım protokollerine uyumlu olması gerekmektedir. Tarımsal malların serbest dolaşımı için, Avrupa Birliği Türkiye tarım politikasında kendi sektörünü geliştirmesi için gözlemlemesi gerekmektedir.

- Son aşama: Ankara Antlaşması ve ek protokole göre geçiş aşamasının 1995 yılında bitmesi bekleniyordu, 1988 yılında Türkiye 1976 yılında durdurulan gümrük indirimlerine devam etmeye başlamıştır ve Türkiye 12 yıl içinde sürece indirimlerin %80'inin ve 22 yılda inmesi gereken gümrük indirimlerin %70'ni bitirmiştir. Protokol dört özgürlük alanını belirlemiştir. (Ürün serbest dolaşımı- kişi ve işgücü dolaşım özgürlüğü- hizmet serbest dolaşımı- sermaye serbest dolaşımı) Bu çalışmada gördüğümüz gibi bu dört özgürlük optimum para alanı için gerekli şartlardır ya da ülkelerin optimum para alanına katılması için gereklidir. Bu nedenle bu antlaşma Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılmak için 1000 metre maratonun başlangıcıdır. Bu nedenle bu dört özgürlüğün gerçekleşmesi için izlenilmesi gereken adımlar ve prosedürler açıklanacaktır.
- Mal Özgür Dolaşımı: Bu özgürlük gümrük tarifelerinin kaldırılması, ürün girişine özel tarifelerin ve nicel kısıtlamaların kaldırılmasını içermektedir ve imzalayan ülkelerin başka gümrük tarifeleri ve kısıtlama eklemesi sözü verilir. İşçilerin Serbest Dolaşımı: Ek protokol açık bir şekilde Avrupa Birliği ve Türkiye arasındaki kişi serbest dolaşım çerçevesini belirlemiştir. Protokol bu ilkelerin en son tatbiki gerçekleştirilme tarihini 1976 olarak belirlemiştir. Fakat hala bu ilkeler askıya alınmıştır. Avrupa Birliği ve Türkiye arasındaki anlaşmazlıklar yüzünden, bu anlaşmazlıklardan müzakereler esnasında tam üyelik konumuna kadar Türk işçilerin dolaşımının askıya alınması ve engellenmesi Türkiye hükümeti bu askıya alınmayı reddetmiştir.

- Kişilerin Serbest Dolaşımı: Türkiye ve Avrupa Birliği arasındaki tamamlama düzeyinin önemli bir göstergesidir, kişilerin serbest dolaşımı, mal serbest taşıma esnekliği gibi görülmez.

Hizmet Serbest Dolaşımı: Ek protokol taraflar arasındaki hizmet dolaşımına hiçbir tarafın kısıtlama koyamayacağını belirtmiştir.

Sermaye Serbest Dolaşımı: İmzalayan taraflar arasında ek protokole göre hiçbir taraf sermaye dolaşım özgürlüğünde kısıtlama yapmaz, iki taraf arasındaki ortak komisyon taraflar arasında sermaye serbest dolaşımı için gerekli önlemleri almalıdır.

4.11.Türkiye ve Avrupa Birliği Arasında Gümrük Birliği'nin Türkiye Ekonomisi Üzerinde Etkisi ve Türkiye ve Avrupa Birliği Arasındaki Gümrük Birliği'nin Değerlendirilmesi

Gümrük birliğinin değerlendirilmesi birçok standartla yapılacaktır. Bunlar: Dış ticaret, uluslararası ticaret şartları, büyüme, verimlilik, mal üretiminde yeni künye, Türkiye ve üçüncü bir ülke ticaretine etkisi, vergi muafiyeti yüzünden vergi girdisi kaybı. Gümrük Birliği'nin Türkiye ekonomisi üzerindeki pozitif ve negatif etkilerini gösteren birçok çalışma ve düşünce vardır, bu hususta en önemli fikirleri ele alacağız. 2002 Seyidoğlu ve Kemer çalışması Türkiye ithalat yönünden, gümrük birliğinden sonra Avrupa Birliği'nden Türkiye'nin ithalatı artacağını varsayılmışlardır, Makro ekonomi verilerine dayanarak sanayi ürünlerindeki ithalatta bir artış ve ihracattaysa bir azalış görmüşlerdir. Güney ve Abay 2008 çalışmalarına göre ise; Gümrük Birliği Türkiye için satın alma gücü yüksek yeni pazarlar açacağını görmüştür, Türk mallarını satmak için yeni piyasalar. Türkiye Ticaret ve Sanayi Odası ATOS'un yaptığı bir çalışmaya göre, uluslararası ticaret verilerinin işlenmesi Gümrük Birliği'nin Türk ticaret dengesi üzerinde pozitif etki olacağını göstermiştir ve dolayısıyla Türkiye ekonomisi üzerinde pozitif etki olacaktır. Ülkeler arasında Gümrük Birliği'nin olması kendine yetmeyi bu ülkeler arasında mümkün kılar ve yabancı ülkelere olan ihtiyacı ortadan kaldırır, dolayısıyla da bu ülkelerin (birlik dışından)diğer ülkelere karşı polemik gücü artar, ve bu şekilde bu ülkelerin uluslararası ticarete etkisi artmaktadır ve -yörüngesini ve kurallara ve sistemlere etkisi artar, gümrük birliği durumunda teknolojik gelişme ve ekonomik faaliyetler artar ve artış maliyetin azalması nedeniyle olur, dolayısıyla ödemeler dengesinde pozitif bir etki yaratmaktadır, gümrük birliği ülkeleri içinde verimliliğin artması maliyetin düşmesine ve maliyetin düşmesi de tüketim maliyetini

düşürür ve böylece servet artışı ve en sonunda birlik vatandaşlarının refahı gerçekleşir. Ya devletin özel gelir hususunda ise gümrük birliğinin uygulanması veya gümrük tariflerinin kaldırılması devletin genel gelirine negatif yönde etkileyecektir, çünkü gümrük geliri devletin en önemli gelirlerindedir, fakat buna karşın gümrük tarifinin kaldırılması, teknoloji ve gelişmiş sanayi ürünlerinin ülkeye girişini sağlar, bunula birlikte tüketicilere en iyi ürünlerin sunulması mümkündür, bu da vatandaşların refahına yansıtacaktır. Gümrük birliği ile birlikte rekabet gücü etkilenecektir, rekabet düzeyi yüksek kaliteli ve düşük fiyatlı ürün sunmaya bağlıdır, bu nitelikleri taşımayan herhangi bir ürün piyasadan çıkaracak, bu nedenle tüm ekonomik sektörler rekabet yeteneğini geliştirmeye çalışacaktır, bunun birlikte kalkerli artış ve düşük fiyat vatandaşların hayatındaki refaha da yansıtacaktır. Fakat şirketlerin rekabet yüzünden piyasadan atılmasıyla işçilerin işlerini kaybetmesine neden olur ve dolayısıyla işsizlik artar. Lâkin Türkiye Avrupa Birliği'yle imzaladığı Gümrük Birliği Antlaşması'nda zayıf noktalar vardır. Bu noktalardan birisi üçüncü bir ülkeye antlaşma yapılması, Avrupa Birliği üçüncü bir tarafla gümrük birliği veya serbest ticaret kurabilir. Türkiye Hükümeti'ne danışmadan, üçüncü ülke Türkiye mal ihraç edebilir. Bu mallar herhangi bir gümrük vergisi olmadan ülkeye giriş, böylece Türkiye antlaşma imzalamaya zorunlu kalacaktır, gümrük birliği antlaşması bu ülkelerle diğer ülkelerin üstün sözü olacaktır, müzakerelerde çünkü daha önceden Avrupa Birliği ile Gümrük Birliği ve Serbest Ticaret Antlaşması'nsı imzalanmıştır. Gümrük Birliği'ni konu alan çalışmalar ve büyüme ve verimliliğe olan etkisini gösteren çalışmalar, işte verimlilik ve üretim faktörlerinde verimlilik konusunda, sonuç olarak bu çalışma 1989 ve 1995 yılları arasında olan %8,5 iş verimliliği büyüme oranı ve 6.8'e düşmüştür. 1990 ve 1996 yılları arası aynı zaman dilimi içinde işçinin toplam verimliliği %4.49'dan %0,88'e düşmüştür. Fakat dikkat edilmeyen noktaysa bu değişmelerin sadece gümrük birliğine bağlı olmadığı ekonominin genel endekslerle ilişkin olduğudur. Fakat bazı çalışmaların artması gelirin artmasına neden olmuştur ve dolayısıyla verimliliğin artması sonucunu ortaya çıkarmıştır. Lohrman'a göre Gümrük Birliği Türkiye ticaret yapısını değiştirmiştir ve Türkiye sermayesi yoğun mallarda ihtisaslaşmaya gitmektedir, Türkiye yoğun sektörde nisabı bir üstünlük sağlamıştır. (Lohrman 2000,42), Fakat teknolojik dolaşım ve teknolojik üretim hakkında konuşmamıştır. Fakat teknoloji kullanan sektörlerle işaret etmiştir, bu uygulama sadece Türkiye'ye özgü değildir Doğu ve Orta Avrupa ülkelerinde de görülmüştür. Türkiye ekonomik yapısına

benzer yapıya sahip olan ülkeler bu ülkelerin yüksek teknolojik ihracatı artmıştır, ancak ithalatı da büyük bir şekilde artmıştır.

Makro ekonomi göstergelerinin çalışılması: (Ödemeler dengesi, işsizlik, enflasyon, toplam borç) Türkiye'nin Gümrük Birliği'ne katılmasından sonra, Eviews İstatistik uygulaması ile küçük kareler yöntemi kullanılmıştır, çoklu doğrusal regresyon sonucuna ulaşmak için. Geçmiş verilere dayanılarak, tüm ekonomik göstergelere çalışılmıştır. Değişkenlerle ilişkisi olan konumuzla ilgili, bunun üzerine birinci ekonomik gösterge çalışılmaktadır.

4.11.1. Ödemeler Dengesi BOP

- Mal ve hizmet ithalatı (İOGS): geçmişte söz edilmiştir.
- Gümrük birliğine katılma CU: geçmişte söz edilmiştir.
- Safi yabancı yatırım akışı FDII: geçmişte söz edilmiştir.
- İşsizlik UNEM: geçmişte söz edilmiştir.

Buna göre ödemeler dengesi bağımlı bir değişken olarak doğrusal gerilime eğrisi ile dört açıklayıcı değişkenle belirlenmektedir.

$$BOP_t = b_0 + b_1IOGS_t + b_2CU_t + b_3FDINO_t + b_4UNEM_t + u$$

Küçük kareler yönteminin şartları:

- Doğal dağılımının varsayımları
 - Sıfır varsayımları H0: artıklar doğal dağılım izlemektedir.
 - Alternatif varsayım H1: artıklar doğal dağılım izlemektedir.

Doğal dağılım testi Eviews Programında “Normalty Test” yöntemiyle gerçekleştirilmiştir.

- Artıklar arasında serbestlik düzeyi (Kendinden bağlantı) İstatistiksel varsayımlar:
 - Sıfır varsayımı H0: Artıklar arasında serbestlik vardır ve ortaklar arasında kendinden bağlantı yoktur.
 - Alternatif varsayım H1: Artıklar arasında bir serbestlik düzeyi yoktur ve artıklar arasında kendinden bağlantı vardır.

Kendinden bağlanır (Serial Correlation Test) testle denenmiştir.
- Kontrastın sabitliği: İstatistiksel varsayımları şöyledir: (Homojenlik)
 - Sıfır varsayımı H0: Artıklar arasında kontrast sabitleyin yoktur.
 - Alternatif varsayım H1: Artıklar arasında kontrast sabitliği vardır.

(Heteroskedasticity Test / Breusch Pagan Godfrey Test) Testi ile kontrastlık sabitli veya homojenliği test etmek mümkündür.

- Açıklayıcı değişkenler arasında doğrusal eşlik olmaması, testi homojenlik faktörlerinin VIF ölçüm gerçekleşir, her açıklayıcı değişken için 10'dan fazla olmaması gerekmektedir.

Tablo:9 1980 yılından 2016 yılına kadar (N küçük kareler ve normal yöntemle) dört değişkenli birlikte doğrusal gerilme fonksiyonunu göstermektedir; buna göre tablonun açıklaması şu şekildedir:

- İOGS Hizmetler ve malların geliri değişkenleri: Bu değişken ödemeler dengesinin davranışlarında önemli rol oynamaktadır. Test göstergesinin değeri 0.000'dır ve 0.05'ten küçüktür, ödemeler dengesi ile ters yönlü bir ilişkisi vardır.
- UNEM İşsizlik değişkeni: Bu değişkenin ödemeler dengesi üzerinde etkisi mevcuttur. Testin manevi fonksiyonun değeri bu değişken açısından 0.0042'dir ve 0.05'ten düşüktür, ödemeler dengesi ile aynı yönlü ilişkisi vardır.
- CU Gümrük birliğine katılma değişkeni: Bu çalışmadaki en önemli değişkendir ve çalışmanın ilgi odağıdır: Tablo:9'da görüldüğü üzere, Türkiye'nin Avrupa Gümrük Birliği'ne katılması ile ödemeler dengesi davranışı açıklayıcı bir değişkendir. Bu değişken için test fonksiyonunun değeri 0.0020'dir. Bunun anlamı da gümrük birliğine katılmak ödemeler dengesini iyileştirecektir. Bu da demektir ki daha önce Avrupa pazarının sahip olmadığı mal ve hizmetlerin gümrük birliği ile girişi mümkün olmuştur ve rekabeti mümkündür. Avrupa'dan Türkiye'ye giren ithal etin fiyatı da gümrük birliği ile azalmıştır. Gümrük maliyetinin kaldırılmasıyla birlikte, bunlar da ödemeler dengesine pozitif şekilde yansımaktadır. Yatırım ve sermaye akışı daha cazip ve düşük maliyetlidir.
- FDII Safi yabancı yatırım değişkeni: Tablo:9'a göre görülmektedir ki manevi açıklayıcı fonksiyonudur. Testin özel fonksiyonu, değerine göre 0.0004'tür. Bu da 0.05'ten düşüktür. Ödemeler dengesi ile aynı yönlü bir ilişkiye sahiptir.

Tablo:9 Doğrusal Korelasyon Testi BOP

Dependent Variable: BOP
 Method: Least Squares
 Date: 12/26/17 Time: 20:22
 Sample (adjusted): 1984 2016
 Included observations: 31 after adjustments

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
----------	-------------	------------	-------------	-------

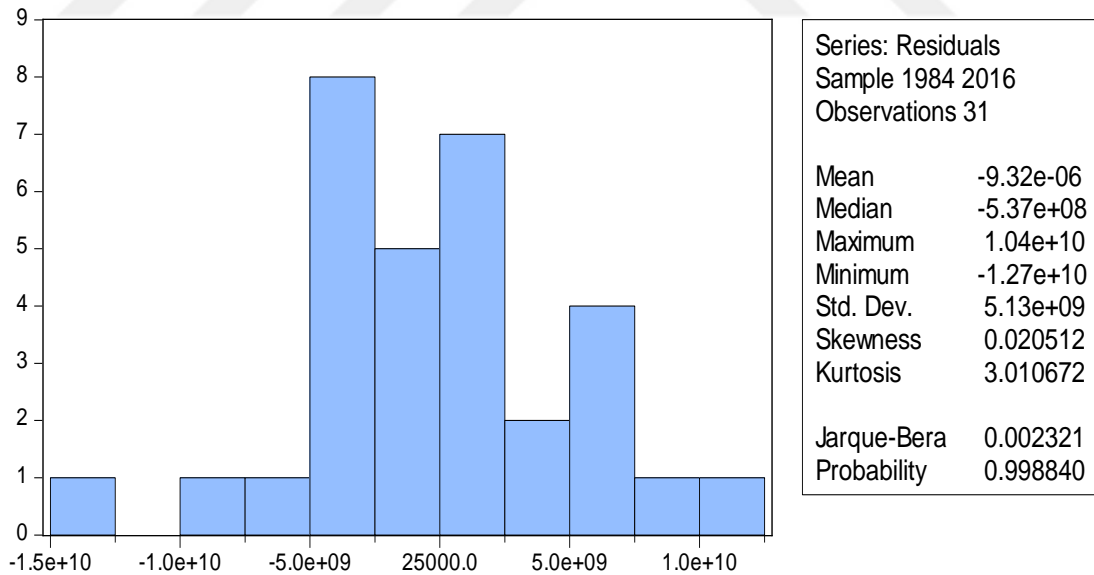
CU	1.74E+10	5.06E+09	3.429465	0.0020
FDII	5.054542	1.237238	4.085342	0.0004
IOGS	-0.348428	0.026698	-13.05087	0.0000
UNEM	2.42E+09	7.70E+08	3.137407	0.0042
C	-2.49E+10	9.60E+09	-2.588515	0.0156

R-squared	0.943861	Mean dependent var	1.68E+10
Adjusted R-squared	0.935224	S.D. dependent var	2.16E+10
S.E. of regression	5.51E+09	Akaike info criterion	47.84263
Sum squared resid	7.88E+20	Schwarz criterion	48.07392
Log likelihood	-736.5608	Hannan-Quinn criter.	47.91802
F-statistic	109.2837	Durbin-Watson stat	1.370221
Prob(F-statistic)	0.000000		

Modelin kalitesi bazından ise, belirleme faktörü değeri (0,943861 R-squared) ve düzeltilmiş belirleme faktörleri (0,935224) & fonksiyonun test faktörü (0,000000, Prob(F-statistic)'tir. Bu da modelin ödemeler dengesi, davranışı belirleme imkânı sağlamakta ve ödemenin kalitesini göstermektedir. Dolayısıyla ilerideki değişkenlerin tahminini gösterir.

N küçük kareler şartının testi

Sekil:5 Normality Test BOP

Normality uygulamasını kullanarak normal dağılım testine göre Prob değerinin 0.05 değerinden daha büyük olduğu görülmektedir. Bu değerlerden hareketle sıfır varsayımını kabul ederiz ve artıklar normal dağılım sürdürdüğü çıkarımı yapılabilmektedir.

Tablo:10 Serial Correlation LM Test for BOP

Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Test:

F-statistic	1.687454	Prob. F(2,24)	0.2062
Obs*R-squared	3.821826	Prob. Chi-Square(2)	0.1479

Test Equation:

Dependent Variable: RESID

Method: Least Squares

Date: 12/26/17 Time: 21:20

Sample: 1984 2016

Included observations: 31

Presample and interior missing value lagged residuals set to zero.

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
CU	-3.21E+08	4.95E+09	-0.064871	0.9488
FDII	0.773710	1.278296	0.605267	0.5507
IOGS	-0.012101	0.026885	-0.450093	0.6567
UNEM	-99550047	7.57E+08	-0.131444	0.8965
C	1.54E+09	9.44E+09	0.163496	0.8715
RESID(-1)	0.401221	0.220866	1.816581	0.0818
RESID(-2)	-0.175480	0.212130	-0.827226	0.4163
R-squared	0.123285	Mean dependent var	-9.32E-06	
Adjusted R-squared	-0.095894	S.D. dependent var	5.13E+09	
S.E. of regression	5.37E+09	Akaike info criterion	47.84009	
Sum squared resid	6.91E+20	Schwarz criterion	48.16389	
Log likelihood	-734.5214	Hannan-Quinn criter.	47.94564	
F-statistic	0.562485	Durbin-Watson stat	1.904853	
Prob(F-statistic)	0.755737			

Artıklar Arasında Serbestlik Derecesi (Kendinden bağımlı): Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Uygulamasına göre Tablo:10'da görüleceği gibi $Prob = 0,2062$ 'dir ve 0.05 'ten büyüktür, buna göre özerk bir serbestlik vardır ve doğrusal bağlantı yoktur.

Tablo:11 Heteroskedasticity Test: Breusch-Pagan-Godfrey

Heteroskedasticity Test: Breusch-Pagan-Godfrey

F-statistic	1.018574	Prob. F (4,26)	0.4161
Obs*R-squared	4.199705	Prob. Chi-Square(4)	0.3797
Scaled explained SS	2.969979	Prob. Chi-Square(4)	0.5629

Test Equation:

Dependent Variable: RESID^2

Method: Least Squares
Date: 12/26/17 Time: 21:26
Sample: 1984 2016
Included observations: 31

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	4.90E+19	6.38E+19	0.768560	0.4491
CU	-2.64E+18	3.37E+19	-0.078331	0.9382
FDII	-9.91E+09	8.22E+09	-1.204514	0.2392
IOGS	3.03E+08	1.77E+08	1.706264	0.0999
UNEM	-4.44E+18	5.12E+18	-0.867194	0.3938
R-squared	0.135474	Mean dependent var	2.54E+19	
Adjusted R-squared	0.002470	S.D. dependent var	3.66E+19	
S.E. of regression	3.66E+19	Akaike info criterion	93.07770	
Sum squared resid	3.48E+40	Schwarz criterion	93.30899	
Log likelihood	-1437.704	Hannan-Quinn criter.	93.15309	
F-statistic	1.018574	Durbin-Watson stat	2.286047	
Prob(F-statistic)	0.416107			

Kontrastın Sabitleri (homojenlik):(Heteroskedasticity Test: Breusch-Pagan-Godfrey)
Homojenlik veya kontrastın sabit uygulamasına göre aşağıdaki Tablo:11'de görüldüğü üzere Prof = 0.4161 > 0.05'tir ve bundan dolayı homojenlikte bir sorun yoktur.

Tablo:12 Variance Inflation Factors

Variance Inflation Factors
Date: 12/27/17 Time: 00:03
Sample: 1980 2016
Included observations: 31

Variable	Coefficient Variance	Uncentered VIF	Centered VIF
CU	2.56E+19	24.52765	1.582429
FDII	1.530758	7.132902	4.585241
IOGS	0.000713	13.50476	5.471140
UNEM	5.93E+17	51.63468	1.625141
C	9.22E+19	94.25736	NA

VIF Testi ile açıklayıcı değişkenler arasında doğrusal eşlilik testi Tablo:12'ye göre görüldüğü gibi tüm değişkenler için VIF değeri 10'dan düşüktür, dolayısıyla açıklayıcı değişkenler arasında doğrusal eşlik bağı yoktur.

Geçmiş verilere göre son modelin şekli:

$$BOP_t = -2.49 + 1.74 CU_t + 5.05 FDII_t - 0.348 IOGS_t + 2.42 UNEM_t + u$$

4.11.2. İşsizlik UNEM

İşsizlik, gelişmiş ve az gelişmiş ülkelerin hepsinin maruz kaldığı ekonomik siyasi toplumsal sorundur. İşsizlik sorunu, işsizlik sorunu politikalarıyla ve ekonomik planlarla çözülmeye çalışılan ve karşılanması istenen sorundur, geçerli çözümler yaratılmak istenmektedir. Üçüncü dünya ülkelerinin çoğunun büyümesi önünde büyük bir engeldir. Üretim ve tüketim arasındaki dengesizlik ve yüksek nüfus artışıyla birlikte bu ülkelerin hükümet ve sistematik istikrarını bozmaktadır. Gecikmeyi kabul etmeyen ve geciktirmeye gelmeyen önemli sosyoloji ve ekonomi sorunların arasında gelmektedir. Oranının düşüklüğü ya da büyüklüğüne bakılmaksızın müdahale edilmesi gerekmektedir; oranlar krizin habercisi olduğundan dolayı hükümet, özel sektör ve ulusal ve uluslararası kuruluşlarla bir iş birliği yaparak uygulamalı çözümler üretmesi gerekmektedir. Uluslararası iş örgütüne göre: İşsiz kişi; çalışmak istediği olan, iş arayan ve asgari ücretle çalışmayı kabul eden, fakat iş bulamayan kişidir. Bu tanıma göre her çalışmayan işsiz değildir. Örnek olarak öğrenciler, emekliler, yaşlılar ve engelliler, iş bulma umudunu yitirmiş kişiler, mevsimlik işçiler, istihdam azlığından şikâyet edenler, çalışmayı istemeyen kişiler işsiz olarak sayılmaktadır. Bu rakam işsizlik oranını bu tanıma göre düşürmektedir. Bu göstergenin seçilmesinin nedeni, önemi ve Gümrük Birliği'nin bu sorunu çözüm yolları, bağımlı ve açıklayıcı değişken şeklinde yapılacaktır, araştırma şu şekilde olacaktır:

- CU Gümrük Birliğine Katılma: Vasıflı bir fonksiyondur ve Türkiye'nin Avrupa Gümrük Birliği'ne katılmasına bağlı, bağımsız fonksiyon olarak vasıflandırılmaktadır. 1988 Gümrük Birliği'nin başlangıç tarihi ve Ankara Antlaşması'na göre üç aşamadan sonra bitmesi ile gerçekleşir:
- FDI Safi yabancı yatırım akışı: geçmişte söz edilmiştir.
- BOP Ödemeler dengesi geçmişte söz edilmiştir.
- INF Enflasyon: Örnek olarak enflasyon, yıl içinde tüketicinin alabileceği veya değiştirebileceği mal ve hizmetler sepetinin maliyetindeki değişimin yüzdesini ya da yıllık tüketim fiyatlarının yüzde değişiminin göstergesidir.

Buna göre işsizlik değişkeninin davranışı dört açıklayıcı değişkenle belirlenmesi mümkündür, ekonomik teoriye dayanarak öngörülen model şu şekildedir:

$$LOG(UNEM_t) = B_0 + B_1 LOG\{D(INF_t)\} + B_2 D(FDI_t) + B_3 BOP_t + B_4 CU_t + u$$

Küçük kareler yönteminin şartları:

- Doğal dağılımının varsayımları
 - Sıfır varsayımları H_0 : artıklar doğal dağılım izlemektedir.
 - Alternatif varsayım H_1 : artıklar doğal dağılım izlemektedir.

Doğal dağılım testi Eviews Programında (Normality Test) yöntemiyle gerçekleştirilmiştir.
- Artıklar arasında serbestlik düzeyi, (Kendinden bağlantı) İstatistiksel varsayımlar:
 - Sıfır varsayımı H_0 : Artıklar arasında serbestlik vardır ve ortaklar arasında kendinden bağlantı yoktur.
 - Alternatif varsayım H_1 : Artıklar arasında bir serbestlik düzeyi yoktur ve artıklar arasında kendinden bağlantı vardır.

Kendinden bağlanır (Serial Correlation Test) testle denenmiştir.

- Kontrastın sabitliği: İstatistiksel varsayımları şöyledir (Homojenlik)
 - Sıfır varsayımı H_0 : Artıklar arasında kontrast sabitleyin yoktur.
 - Alternatif varsayım H_1 : Artıklar arasında kontrast sabitliği vardır.

(Heteroskedasticity Test / Breusch Pagan Godfrey Test) Testi ile kontrastlık sabitli veya homojenliği test etmek mümkündür.
- Açıklayıcı değişkenler arasında doğrusal eşlik olmaması, testin homojenlik faktörlerinin VIF ölçüm ile gerçekleşmesi ve her açıklayıcı değişken için değerin 10'dan fazla olmaması gerekmektedir.

İşsizlik doğrusal fonksiyon olmamasıyla birlikte denklemin her yerinde logaritma kullanılmıştır, en uygun modeli bulmak için test ve denemelerden sonra, enflasyon oranı değişimi, safi yabancı yatırım akışı (kendiliğinden bağlam) sorununu çözmek için kullanılmıştır ve en iyi sonuçlar almak için bu yöntem başvurulmuştur. Tablo:13 1980 yılından 2016 yılına kadar N küçük karele ve normal yöntem dört değişkenle birlikte doğrusal gerilme fonksiyonu göstermektedir.

- INF enflasyon değişkeni: Bu değişken işsizlik davranışında önemli bir rol oynamaktadır, değişkenin test fonksiyon değeri 0,000'dır ve bu değer de 0,05'ten düşüktür; işsizlikle ters yönlü bir ilişkisi vardır, bu da ekonomik teorilerle uzlaştığının göstergesidir.
- Safi yabancı yatırım akışı değişkeni: FDII Tablo:13'e göre bu değişken işlevsizdir ve işsizlik değişkeninin davranışında herhangi bir rol almamaktadır.

- Bop önemler dengesinin değişkeni: Bu, değişken işleve sahiptir ve işsizlik değişkeni davranışında önemli rol oynamaktadır; onunla aynı yönlüdür ve değişkenin test fonksiyonu değeri 0,0042'dir, bu değer de 0,05'ten düşüktür.
- CU gümrük birliği katılım değişkeni: Araştırma konusu değişkendir. Tablo:13'de görüleceği gibi bu manevi bir değişkendir ve işsizlik değişkenin davranışını da belirlemede önemli bir yere sahiptir. Tablo:13'te gösterildiği üzere ters yönlü bir ilişki de değişkenin test fonksiyonu ve değeri 0,0000 olarak görülmektedir.

Gümrük Birliği'ne katılımın işsizliğe negatif etkisi vardır ve daha önceki yıllara göre işsizlik değeri düşerek ortalamasının 0.264 olmasına da neden olur. Bu da demektir ki gümrük birliği, yeni iş olanaklarının yaratılmasına etki etmektedir. Diğer yandan da bazı iş olanaklarını kaydırmıştır. Ulusal ürünlerin gümrük birliği ürünleriyle rekabet edememesi ve Gümrük Birliği'nin Türkiye'nin üstünlük sağladığı bazı tarımsal ürünlerini içermemesi, rekabet gücünün yüksek olduğu tarım malları nedeniyle Gümrük Birliği bu alanda yeni iş alanları sağlayamamıştır. Modellerin kalitesi açısından ise, bağlam faktörlerinin değeri (0, 766228 R-squared), düzenlenmiş bağlam (faktörleri 0, 732832), (Adjusted Rsquared) ve fonksiyonun test faktörleri (0,00000 Prob (f. static)'dir. Bunlar modelin işsizlik değişkeni davranışını açıklamaktadır ve sonuç olarak ilerdeki değişkenlerin tahmin gücünü gösterir.

Tablo:13 Doğrusal Korelasyon Testi LOG(UNEM)

Dependent Variable: LOG(UNEM)

Method: Least Squares

Date: 12/26/17 Time: 23:26

Sample (adjusted): 1982 2016

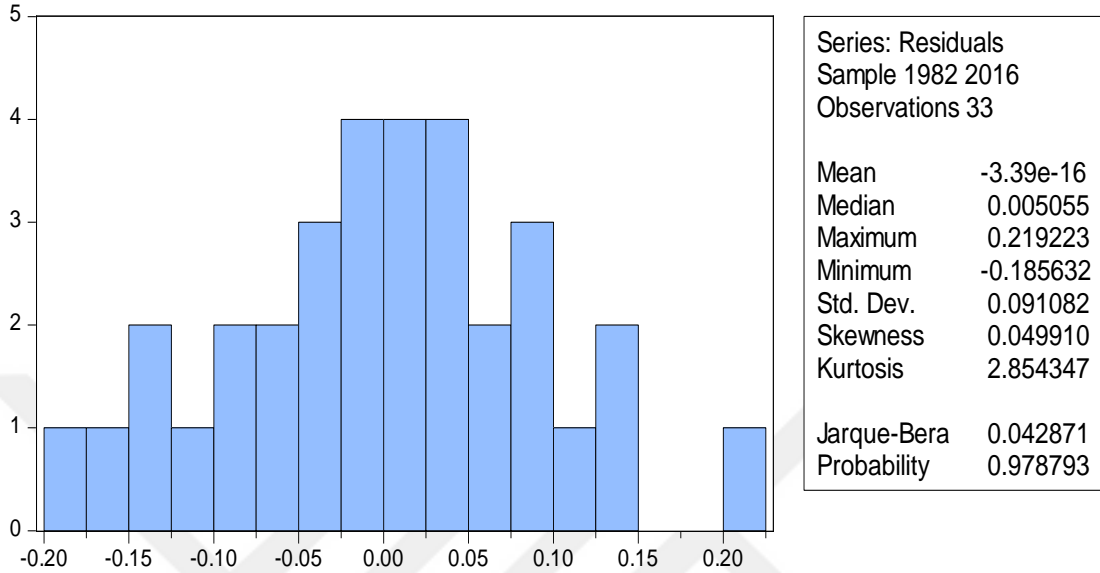
Included observations: 33 after adjustments

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
LOG(INF)	-0.208002	0.032398	-6.420172	0.0000
D(FDII)	-7.61E-12	5.05E-12	-1.507428	0.1429
CU	-0.264079	0.054636	-4.833385	0.0000
BOP	5.01E-12	1.61E-12	3.116447	0.0042
C	3.207432	0.129267	24.81243	0.0000
R-squared	0.766228	Mean dependent var	2.205228	
Adjusted R-squared	0.732832	S.D. dependent var	0.188382	
S.E. of regression	0.097371	Akaike info criterion	-1.681844	
Sum squared resid	0.265472	Schwarz criterion	-1.455101	
Log likelihood	32.75043	Hannan-Quinn criter.	-1.605552	

F-statistic	22.94371	Durbin-Watson stat	1.391569
Prob(F-statistic)	0.000000		

N küçük karelerin uygulanması

Sekil:6 Normality Test UNEM

Normality test uygulaması kullanılarak normal dağılımının testi, Prob değeri 0.05'ten yüksektir; bu nedenle H-hipotezi kabul edilebilir ve artıklar doğal dağılım göstermektedir.

Tablo:14 Serial Correlation LM Test

Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Test:

F-statistic	2.373398	Prob. F(2,26)	0.1130
Obs*R-squared	5.094653	Prob. Chi-Square(2)	0.0783

Test Equation:

Dependent Variable: RESID

Method: Least Squares

Date: 12/26/17 Time: 23:48

Sample: 1982 2016

Included observations: 33

Presample and interior missing value lagged residuals set to zero.

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
LOG(INF)	0.000789	0.031121	0.025356	0.9800
D(FDII)	1.18E-12	4.86E-12	0.242807	0.8101
CU	0.004281	0.052274	0.081901	0.9354
BOP	-5.23E-14	1.53E-12	-0.034081	0.9731

C	-0.008392	0.123783	-0.067795	0.9465
RESID(-1)	0.387755	0.190557	2.034854	0.0522
RESID(-2)	-0.267741	0.195947	-1.366391	0.1835
R-squared	0.154383	Mean dependent var	-3.39E-16	
Adjusted R-squared	-0.040759	S.D. dependent var	0.091082	
S.E. of regression	0.092920	Akaike info criterion	-1.728321	
Sum squared resid	0.224488	Schwarz criterion	-1.410880	
Log likelihood	35.51730	Hannan-Quinn criter.	-1.621512	
F-statistic	0.791133	Durbin-Watson stat	2.043924	
Prob(F-statistic)	0.585115			

Artıklar arası serbestlik düzeyi: Serial Correlation testi uygulanmaktadır; bunun sonucunda iki zaman dilimi açısından Tablo:14'te Prof =0.1130'dur, 0.05'ten büyüktür; sonuç çıkarımına göre de özerk bir serbestlik olmasının yanında doğrusal bağlantı yoktur.

Tablo:15 Heteroskedasticity Test: Breusch-Pagan-Godfrey

Heteroskedasticity Test: Breusch-Pagan-Godfrey

F-statistic	0.748713	Prob. F(4,28)	0.5672
Obs*R-squared	3.188597	Prob. Chi-Square(4)	0.5268
Scaled explained SS	2.128379	Prob. Chi-Square(4)	0.7122

Test Equation:

Dependent Variable: RESID^2

Method: Least Squares

Date: 12/26/17 Time: 23:49

Sample: 1982 2016

Included observations: 33

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-0.012265	0.015006	-0.817358	0.4206
LOG(INF)	0.004524	0.003761	1.202813	0.2391
D(FDII)	-4.02E-13	5.86E-13	-0.686464	0.4981
CU	0.004297	0.006343	0.677540	0.5036
BOP	-1.08E-13	1.86E-13	-0.581795	0.5654
R-squared	0.096624	Mean dependent var	0.008045	
Adjusted R-squared	-0.032430	S.D. dependent var	0.011125	
S.E. of regression	0.011304	Akaike info criterion	-5.988680	
Sum squared resid	0.003578	Schwarz criterion	-5.761936	
Log likelihood	103.8132	Hannan-Quinn criter.	-5.912387	
F-statistic	0.748713	Durbin-Watson stat	2.113454	
Prob(F-statistic)	0.567195			

Kontrastın sabitliği (homojenlik): Hetersoked asticity test homojenlik ve kontrastın sabitliği uygulamasının test edilmesi sonucunda, Tablo:15'e göre, $Prof = 0.5672 > 0.05$ 'tir ve homojenlikte bir sorun yoktur.

Tablo:16 Variance Inflation Factors

Variance Inflation Factors
Date: 12/26/17 Time: 23:52
Sample: 1980 2016
Included observations: 33

Variable	Coefficient Variance	Uncentered VIF	Centered VIF
LOG(INF)	0.001050	43.55560	3.596440
D(FDII)	2.55E-23	1.104030	1.091927
CU	0.002985	9.130652	1.106746
BOP	2.58E-24	6.200829	3.940495
C	0.016710	58.16061	NA

VİF testiyle açıklayıcı değişkenler arasında doğrusal eşitlik testi Tablo:16'ya göre tüm değişkenler için VİF Değeri 10'dan düşüktür, dolayısıyla açıklayıcı değişkenler arasında doğrusal eşlik bağı yok.

Sonuç olarak işsizlik fonksiyonunun nihai modeli

$$\begin{aligned} \text{LOG}(UNEM_t) = & 3.207 - 0.208002 \text{ LOG}\{D(INF_t)\} - 7.61 D(FDII_t) \\ & + 5.01 BOP_t - 0.264079 CU_t + u \end{aligned}$$

4.11.3. Enflasyon INF

Enflasyon ekonomik durumun en önemli göstergelerinden ve etkenlerinden sayılmaktadır. Kendisi de herhangi bir ekonomik olgu gibidir ve sınırlarını aşmadıkça kriz durumunda sayılmaktadır. Düşük ve çok alçak seviyelerde seyretmesi de çok iyi iktisadi durum olarak sayılmamaktadır. Enflasyonu anlamak ve hangi durumlara işaret ettiğini okumak; pozitif veya negatif bir etki yaratacağını öğrenmek için bir hakikattir ve dolayısıyla da krize yol açmadan müdahale etmek gerekmektedir. Enflasyon en yaygın ekonomik kavramlardandır. Yaygın olmasına rağmen iktisatçılar arasında enflasyon tanımı ile ilgili bir ittifak yoktur. Bunun nedeni ise, enflasyonla ilgili fikirlerin ayrı olmasıdır, enflasyonun tanımındaki değişik durumları açıklamaktadır:

- Fiyatlar genel düzeyinin aşırı artışı.

- Parasal gelir veya unsurlarının birisinin artışı (ücret, kar).
- Maliyet artışı.
- Parasal hesabın aşırı derecede yaratılması.
- Kredi artışı veya genişlemesi.

Bu olguların aynı oranda ve zamanında aynı yönde seyretmesi söz konusu değildir; yani fiyatlarda bir artış olma durumunda parasal gelirden bir artış olmaması veya maliyetlerde bir artışla birlikte kar oranının artmaması. Tahminen de para yatırmada bir aşırılık durumunda fiyatlar genel düzeyi veya parasal gelirin artmaması, başka bir deyimle enflasyona neden olan olaylar birbirine bağlı değildir, özerktir. Belirli bir sınıra kadar, bu özerklik enflasyonun tanımını belirlemeyi zorlaştırmaktadır ve bu nedenle birçok tanım olmaktadır. Bu ekonomik göstergenin seçim nedeni, enflasyonun ekonomik istikrar üzerindeki etkisinin bir ülke için önemlidir. Bu nedenden dolayı Gümrük Birliğine katılmanın Türkiye'deki enflasyona etkisine ve açıklayıcı değişkenleri belirlemeye çalışacağız. Bu değişkenler şöyledir:

- CU: Gümrük birliğine katılma: Vasıflı bir fonksiyon olarak Türkiye'nin Avrupa Gümrük Birliği'ne katılmasına bağlıdır ve bağımsız fonksiyon olarak vasıflandırılır olmaktadır. 1988 Gümrük Birliği başlangıç tarihi ve Ankara Antlaşması'na göre üç aşamadan sonuncusunun bitmesi ile gerçekleşir:
- FDI Safi yabancı yatırım akışı: daha önce açıklanmıştır.
- UNEM İşsizlik: daha önce açıklanmıştır.
- GNE Ulusal toplam harcama: Amaçları yaşamlarını devam ettirmek olan ailelerin tüketim harcamaları nihai hükümetin genel harcamaları, toplam sermayenin yaratılması, enflasyon üzerinden negatif bir etkiye sahip olduğu tahmin edilmektedir.

Buna göre ekonomik teoriye göre, enflasyon değişkeninin davranışını belirleyen dört açıklayıcı değişken vardır ve öngörülen model şu şekildedir.

$$LOG(INF_t) = B_0 + B_1 LOG(UNEM_t) + B_2 FDI_t + B_3 GNE_t + B_4 CU_t + u$$

Küçük kareler yönteminin şartları:

- Doğal dağılımının varsayımları
 - Sıfır varsayımları H0: Artıklar doğal dağılım izlemektedir.
 - Alternatif varsayım H1: Artıklar doğal dağılım izlemektedir.

Doğal dağılım testi Eviews Programında (Normalty Test) yöntemiyle gerçekleştirilmiştir.

- Artıklar arasında serbestlik düzeyi (Kendinden bağlantı) İstatistiksel varsayımlar:
 - Sıfır varsayımı H0: Artıklar arasında serbestlik vardır ve ortaklar arasında kendinden bağlantı yoktur.
 - Alternatif varsayım H1: Artıklar arasında bir serbestlik düzeyi yoktur ve artıklar arasında kendinden bağlantı vardır.

Kendinden bağlanır (Serial Correlation Test) testle denenmiştir.

- Kontrastın sabitliği: İstatistiksel varsayımları şöyledir: (Homojenlik)
 - Sıfır varsayımı H0: artıklar arasında kontrast sabitleyin yoktur.
 - Alternatif varsayım H1: artıklar arasında kontrast sabitliği vardır.

(Heteroskedasticity Test / Breusch Pagan Godfrey Test) Testi ile kontrastlık sabitli veya homojenliğini test etmek mümkündür.
- Açıklayıcı değişkenler arasında doğrusal eşlik olmaması durumunda testin homojenlik faktörlerinin VIF ölçümüyle gerçekleşir, her açıklayıcı değişken için 10'dan fazla olmaması gerekmektedir.

Dikkat edilirse enflasyon doğrusal fonksiyon olmamasıyla birlikte denklemin her yerinde logaritma kullanılmıştır, Tablo:17 1980 yılından 2016 yılına kadar N küçük kareyle ve normal yöntemle dört değişken birlikte doğrusal gerilme fonksiyonunu göstermektedir.

UNEM İşsizlik değişkeni: Bu değişken enflasyon davranışında önemli bir rol almaktadır, denklem değeri 0,000'dır ve 0,05'ten azdır; enflasyon değişken ile ters yönlü bir ilişkidir.

- GNE Toplam ulusal harcamalar değişkeni: Tabloda belirtildiği üzere, bu değişkenin enflasyon davranışı üzerinde etkisi vardır, denklem testi değeri bu değişken için 0,000'dır ve 0,05'ten azdır, enflasyon değişkeni ile ters yönlü bir ilişkisi vardır.
- FDII, safi yabancı yatırım akışı değişkeni: değişken manevidir ve enflasyon davranışına etkisi vardır, denklem test değeri ise 0,0306'dır, 0,5'ten düşüktür; enflasyon değişkeniyle ters yönlü bir ilişkidir.
- CU Gümrük Birliği'ne katılma: Tablo:17'den hareketle Türkiye enflasyonuna hiçbir etkisi yoktur.

Modelin kalitesi bazında ise belirlenme faktörünü değeri (0,926987)'dir ve düzeltilmiş belirleme faktörü (0,916556)'dir ve fonksiyon test faktörü

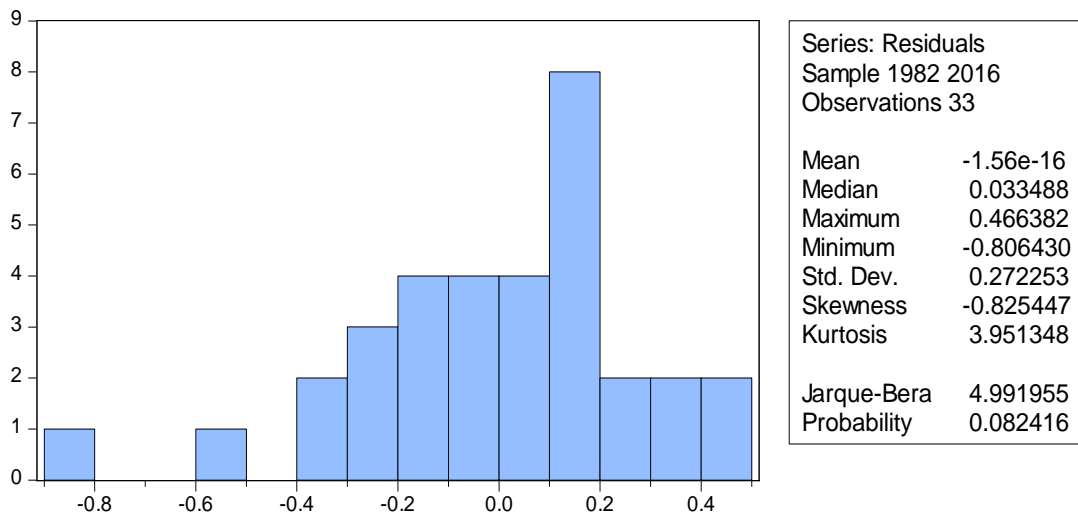
(0,000000)'dır. Bu da modelin enflasyon davranışı belirleme imkânı kalitesini göstermektedir, dolayısıyla ilerledik değişkenlerin tahmin gücünü göstermektedir.

Tablo:17 Doğrusal Korelasyon Testi LOG(INF)

Dependent Variable: LOG(INF)				
Method: Least Squares				
Date: 12/27/17 Time: 23:18				
Sample (adjusted): 1982 2016				
Included observations: 33 after adjustments				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
LOG(UNEM)	-1.874895	0.373631	-5.018037	0.0000
GNE	-1.84E-12	3.57E-13	-5.145049	0.0000
FDII	-3.34E-11	1.47E-11	-2.276973	0.0306
CU	0.046407	0.223909	0.207259	0.8373
C	8.344909	0.917255	9.097698	0.0000
R-squared	0.926987	Mean dependent var	3.307207	
Adjusted R-squared	0.916556	S.D. dependent var	1.007562	
S.E. of regression	0.291051	Akaike info criterion	0.508089	
Sum squared resid	2.371894	Schwarz criterion	0.734832	
Log likelihood	-3.383462	Hannan-Quinn criter.	0.584381	
F-statistic	88.87292	Durbin-Watson stat	1.272828	
Prob(F-statistic)	0.000000			

N küçük kareler şartlarının testi

Şekil:7 Normality Test INF

Normality uygulamasını kullanarak normal dağılım testine göre Prob değerinin 0,05'tir ve diğerinden daha büyük olduğu görülmektedir, bu nedenle sıfır hipotez kabul edilmektedir, artıklar normal dağılım göstermektedir.

Tablo:18 Serial Correlation LM Test

Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Test:

F-statistic	3.102193	Prob. F(2,26)	0.0619
Obs*R-squared	6.357666	Prob. Chi-Square(2)	0.0416

Test Equation:

Dependent Variable: RESID

Method: Least Squares

Date: 12/28/17 Time: 00:02

Sample: 1982 2016

Included observations: 33

Presample and interior missing value lagged residuals set to zero.

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
LOG(UNEM)	-0.082148	0.349963	-0.234733	0.8163
GNE	5.79E-14	4.10E-13	0.141476	0.8886
FDII	-1.94E-12	1.98E-11	-0.098089	0.9226
CU	-0.015530	0.210368	-0.073823	0.9417
C	0.179211	0.858949	0.208640	0.8364
RESID(-1)	0.450014	0.195831	2.297972	0.0299
RESID(-2)	-0.302165	0.266819	-1.132472	0.2678
R-squared	0.192657	Mean dependent var	-1.56E-16	
Adjusted R-squared	0.006347	S.D. dependent var	0.272253	
S.E. of regression	0.271388	Akaike info criterion	0.415295	
Sum squared resid	1.914933	Schwarz criterion	0.732736	
Log likelihood	0.147639	Hannan-Quinn criter.	0.522104	
F-statistic	1.034064	Durbin-Watson stat	2.080523	
Prob(F-statistic)	0.426071			

Artıklar arasından serbestlik derecesi (kendinden bağımlı): Serial Correlation testi: Uygulamasıyla 2 zaman dilimi bakımından, Tablo:18'e göre görülmektedir ki Prof = 0,0619, 0,05 ten büyüktür; buna göre artıklar arasında serbestlik vardır ve kendinden bağlam yoktur.

Tablo:19 Heteroskedasticity Test: Breusch-Pagan-Godfrey

Heteroskedasticity Test: Breusch-Pagan-Godfrey

F-statistic	0.640179	Prob. F(4,28)	0.6383
Obs*R-squared	2.765106	Prob. Chi-Square(4)	0.5979
Scaled explained SS	2.937584	Prob. Chi-Square(4)	0.5683

Test Equation:

Dependent Variable: RESID^2

Method: Least Squares

Date: 12/28/17 Time: 00:03

Sample: 1982 2016
Included observations: 33

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-0.570445	0.404379	-1.410672	0.1694
LOG(UNEM)	0.256574	0.164718	1.557657	0.1305
GNE	-5.54E-14	1.58E-13	-0.351571	0.7278
FDII	-1.14E-12	6.46E-12	-0.176832	0.8609
CU	0.120347	0.098712	1.219168	0.2330
R-squared	0.083791	Mean dependent var	0.071876	
Adjusted R-squared	-0.047096	S.D. dependent var	0.125393	
S.E. of regression	0.128312	Akaike info criterion	-1.129979	
Sum squared resid	0.460990	Schwarz criterion	-0.903236	
Log likelihood	23.64466	Hannan-Quinn criter.	-1.053687	
F-statistic	0.640179	Durbin-Watson stat	1.773819	
Prob(F-statistic)	0.638260			

Kontrastın sabitliği (homojenlik) değişkeni: Homojenlik ve kontrastın sabitliği ölçme uygulaması Heteroskedasticity- teste göre Prof = 0.6383>0 buna dayanarak homojenlikte bir sorun yoktur.

Tablo:20 Variance Inflation Factors

Variance Inflation Factors
Date: 12/28/17 Time: 00:04
Sample: 1980 2016
Included observations: 33

Variable	Coefficient Variance	Uncentered VIF	Centered VIF
LOG(UNEM)	0.139600	266.3375	1.871441
GNE	1.28E-25	13.32664	5.102962
FDII	2.15E-22	7.137164	4.239662
CU	0.050135	17.16345	2.080418
C	0.841357	327.7607	NA

VIF tesitle açıklayıcı değişkenler arasındaki doğrusal eşlik testi:

Tablo:20'ye göre, tüm değişkenler için VIF değeri 10'dan düşüktür, dolayısıyla açıklayıcı değişkenler arasında doğrusal ilişki yoktur.

Geçmiş verilere dayanarak enflasyon nihai modelinin şekli:

$$LOG(INF_t) = 8.344909 - 1.874895 LOG(UNEM_t) - 3.34E - 11 FDII_t - 1.84 GNE_t + 8.344909 CU_t + u$$

4.11.3. Hükümet Borçları CGP

Belirli bir vade içinde ödenmemiş ve diğer kişilere ödemesi taahhüt edilen hükümet toplam bakiyesidir. Ulusal ve yabancı borçları içermektedir. Örnek olarak döviz mevduatı, mal, maliye evrakları, pay ve kredilerden hükümetin sahip olduğu mali parçalar ve özel hükümet mülkiyesini kısıtlamaktadır. Belirli bir zamanda ölçülebilir ve genellikle mali yılın son günüdür. Uluslararası iş topluluğu 1988 yılında yabancı borç veren ve alanları, dış borçları belirli bir ülke vatandaşlarının diğer başka bir ülke vatandaşlarına karşı olduğu sorumluluklar olarak tanımlamıştır. Miktarı faizli veya faizsiz ödeme ya da ana borç miktarı sadece, bu tanım için tüm borçları bilmek gerekmektedir. Hükümet, Merkez Bankası veya hükümet kurumları borçları, uluslararası banka borcunun ağırlığını iki gösterge ile belirlenmiştir. Bunlar:

- Şimdiki borç değeri (toplam borçlanma hizmetleri) ve faizlerinin oranı muhacir tahvilleri hizmet ve mal ihracatına oranı, uluslararası banka ihracatı döviz (yabancı döviz) imkânı nedeniyle seçilmiştir.
- Şimdiki öz borçlar ve borçlanma hizmetlerinin, toplam devlet borçlarına oranı.
- Bu göstereyi seçme nedenimiz göstergenin ülke ekonomisinin istikrarı için önemli olması nedeniyledir, bununla birlikte Türkiye açısından Avrupa Gümrük Birliği'ne katılımın enflasyon üzerinde nasıl bir etki yaratacağı öngörülmektedir.

Buna göre şu açıklayıcı değişkenler seçilmiştir;

- CU Gümrük Birliği'ne Katılma: Vasıflı bir fonksiyon olarak Türkiye'nin Avrupa Gümrük Birliği'ne katılmasına bağlıdır ve bağımsız fonksiyon olarak vasıflandırılmaktadır. 1988 Gümrük Birliği başlangıç tarihi ve Ankara Antlaşması'na göre üç aşamadan sonuncusunun bitmesi de gerçekleşmektedir.
- FDII safi yabancı yatırım akışı: daha önce açıklanmıştır.
- OER: resmi döviz fiyatı oranı: Çalışmanın 3 yıl içerisindeki Türkiye Merkez Bankası'nın dolar karşısındaki döviz kuru fiyatı.
- TPG: Yıllık nüfus artış oranı: + yılı için nüfus artışı oranı: Yüzde olarak +- 1 yılından + yılına kadar üslü olarak yarıyılın oranıdır.

Nüfus olarak ülke içinde yaşayan tüm halkla birlikte hukuksal olarak yabancıları da içermektedir.

GNE Ulusal toplam harcama: Daha önce açıklanmıştır.

Buna göre genel borç değişkeninin davranışı beş değişkenle belirlenmektedir ve öngörülen model şu şekildedir:

$$CGP_t = B_0 + B_1 FDI_t + B_2 OER_t + B_3 d(GNE_t) + B_4 CU_t + B_5 TPG_t + u$$

Bilindiği üzere küçük kareler yönteminin şartları:

- Doğal dağılımının varsayımları
 - Sıfır varsayımları H0: Artıklar doğal dağılım izlemektedir.
 - Alternatif varsayım H1: Artıklar doğal dağılım izlemektedir.

Doğal dağılım testi Eviews Programında (Normalty Test) yöntemiyle gerçekleştirilmiştir.

- Artıklar arasında serbestlik düzeyi (Kendinden bağlantı) İstatistiksel varsayımlar:

- Sıfır varsayımı H0: Artıklar arasında serbestlik vardır ve ortaklar arasında kendinden bağlantı yoktur.
- Alternatif varsayım H1: Artıklar arasında bir serbestlik düzeyi yoktur ve artıklar arasında kendinden bağlantı vardır.

Kendinden bağlanır (Serial Correlation Test) testle denenmiştir.

- Kontrastın sabitliği: İstatistiksel varsayımları şöyledir (Homojenlik)

- Sıfır varsayımı H0: Artıklar arasında kontrast sabitleyin yoktur.
- Alternatif varsayım H1: Artıklar arasında kontrast sabitliği vardır.

(Heteroskedasticity Test / Breusch Pagan Godfrey Test) Testi ile kontrastlık sabitli veya homojenliği test etmek mümkündür.

- Açıklayıcı değişkenler arasında doğrusal eşlik olmaması, testi homojenlik faktörlerinin VIF ölçümüyle gerçekleşir; her açıklayıcı değişken için 10'dan fazla olmaması gerekmektedir.

Tablo:21 1980 yılından 2016 yılına kadar N küçük kareler ve normal yöntemle ve beş değişkenle birlikte doğrusal gerilme fonksiyonunu göstermektedir.

Buna göre Tablo:21'in açıklaması şu şekildedir:

- FDI Safi yabancı yatırım akışı değişkeni: Değişken manevidir ve toplam borç davranışı üzerinde etkisi vardır; toplam borçla arasında ters yönlü bir ilişki vardır yani safi yabancı yatırım akışı düşerse toplam borç geneli artmaktadır.
- GNE ulusal toplam harcama değişkeni: Kendinden bağlanım sorununu çözmek için bu değişkenin yıllık değişimi kullanılmıştır. Sonuç olarak görülmektedir ki bu değişken modeli de işlevsiz ve manevisidir.

- OER yıllık döviz kuru değişim oranı değişkeni: Tablo:21'de görüleceği gibi değişken manevirdir ve toplam borçla aynı yönlü bir ilişkisi vardır. Döviz kuru ve fiyatı arttığı durumlarda devletin toplam borcu da artmaktadır. Bunun yanında yükte artmaktadır.
- TPG Yıllık nüfus artışı oranı değişkeni: Tablo:21'de görüleceği gibi değişken manevirdir. Toplam borç denkleminde dolaysız şekilde etki etmektedir ve genel borçla ters yönlü ilişkisi vardır. Nüfus artışı durumunda toplumun daha fazla borç ödeme ve üretim yapması nedeniyle genel borç azalmaktadır.
- Cu Gümrük birliğine katılım değişkeni: Tablo:21'den hareketle Avrupa Gümrük Birliği'ne katılmayı genel borç düzeyine hiçbir etkisi olmamaktadır, yani manevi olmayan değişkendir.

Tablo:21 Doğrusal korelasyon testi CGP

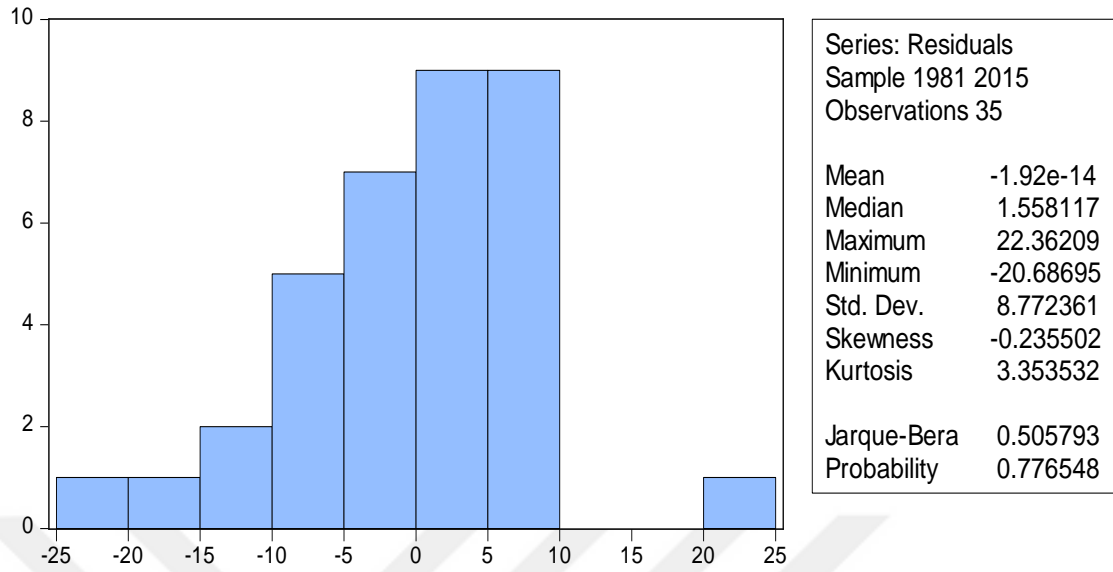
Dependent Variable: CGP
 Method: Least Squares
 Date: 01/13/18 Time: 19:34
 Sample (adjusted): 1981 2015
 Included observations: 35 after adjustments

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
FDII	-1.71E-09	3.95E-10	-4.324069	0.0002
D(GNE)	-6.14E-12	2.80E-11	-0.219101	0.8281
OER	12.23869	3.349180	3.654234	0.0010
TPG	-66.57466	12.58242	-5.291085	0.0000
CU	-1.937642	7.929691	-0.244353	0.8087
C	143.0170	27.26106	5.246202	0.0000
R-squared	0.834287	Mean dependent var	31.81107	
Adjusted R-squared	0.805716	S.D. dependent var	21.54957	
S.E. of regression	9.498542	Akaike info criterion	7.494959	
Sum squared resid	2616.447	Schwarz criterion	7.761590	
Log likelihood	-125.1618	Hannan-Quinn criter.	7.587000	
F-statistic	29.20035	Durbin-Watson stat	1.120639	
Prob(F-statistic)	0.000000			

Modelin kalitesi yönünden belirleme faktörünün değeri (0,8342870)'tir; düzeltilmiş belirleme faktörü (0,805716) ve fonksiyonun test faktörü (0,000000)'dir. Bu da modelin enflasyon davranışını belirleme imkân kalitesini göstermektedir, dolayısıyla ilerideki değişkenlerin tahmin gücünü göstermektedir.

N küçük kareler şartlarının uygulanması

Sekil:8 Normality Test CGP

Normality testini kullanarak normal bağımlı testine göre Prob değerinin 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir, bu nedenle HO hipotezi kabul edilmektedir, artıklar normal dağılım göstermektedir,

Tablo:22 Serial Correlation LM Test

Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Test:

F-statistic	3.192084	Prob. F (2,27)	0.0570
Obs*R-squared	6.693169	Prob. Chi-Square (2)	0.0352

Test Equation:

Dependent Variable: RESID

Method: Least Squares

Date: 01/13/18 Time: 20:00

Sample: 1981 2015

Included observations: 35

Presample missing value lagged residuals set to zero.

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
CU	2.921436	8.053213	0.362766	0.7196
FDII	1.37E-10	3.88E-10	0.352238	0.7274
D(GNE)	-6.77E-12	2.63E-11	-0.257410	0.7988
OER	-1.182563	3.261407	-0.362593	0.7197
TPG	2.723472	12.28234	0.221739	0.8262
C	-6.595495	26.80914	-0.246017	0.8075
RESID (-1)	0.482144	0.194085	2.484191	0.0195
RESID (-2)	-0.078216	0.210333	-0.371867	0.7129

R-squared	0.191233	Mean dependent var	-1.92E-14
Adjusted R-squared	-0.018447	S.D. dependent var	8.772361
S.E. of regression	8.852902	Akaike info criterion	7.396999
Sum squared resid	2116.095	Schwarz criterion	7.752507
Log likelihood	-121.4475	Hannan-Quinn criter.	7.519721
F-statistic	0.912024	Durbin-Watson stat	1.964778
Prob(F-statistic)	0.512213		

Artıklar arası serbestlik derecesi (kendinden bağlam) iki zaman dilimi bakımından Serial Correlation testi uygulamasında görüldüğü üzere Prof. değeri =0.2570'tir. 0,05 ten büyüktür, bununla birlikte artıklar arasında serbestlik vardır ve kendinden bağlam yoktur.

Tablo:23 Variance Inflation Factors

Variance Inflation Factors
Date: 01/13/18 Time: 20:02
Sample: 1980 2016
Included observations: 35

Variable	Coefficient Variance	Uncentered VIF	Centered VIF
CU	62.88001	19.51447	3.902894
FDII	1.56E-19	4.609991	2.967931
D(GNE)	7.85E-22	1.340466	1.177963
OER	11.21701	5.279832	2.875535
TPG	158.3173	172.1288	5.328396
C	743.1654	288.2967	NA

VIF testiyle açıklayıcı değişkenler arasında doğrusal eşlik testi: Tablo:23'e göre tüm değişkenler için VIF değeri 10'dan düşüktür, dolayısıyla açıklayıcı değişkenler arasında doğrusal eşlik bağ yoktur.

Tablo:24 Heteroskedasticity Test: Breusch-Pagan-Godfrey

Heteroskedasticity Test: Breusch-Pagan-Godfrey

F-statistic	1.346076	Prob. F (5,29)	0.2733
Obs*R-squared	6.592801	Prob. Chi-Square (5)	0.2527
Scaled explained SS	5.326231	Prob. Chi-Square (5)	0.3774

Test Equation:
Dependent Variable: RESID^2
Method: Least Squares
Date: 01/13/18 Time: 20:03
Sample: 1981 2015
Included observations: 35

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-15.64355	325.7653	-0.048021	0.9620
CU	54.88361	94.75856	0.579194	0.5669
FDII	-1.75E-09	4.72E-09	-0.369598	0.7144
D(GNE)	-6.94E-10	3.35E-10	-2.072796	0.0472
OER	-0.965403	40.02217	-0.024122	0.9809
TPG	43.88840	150.3579	0.291893	0.7724
R-squared	0.188366	Mean dependent var	74.75562	
Adjusted R-squared	0.048429	S.D. dependent var	116.3586	
S.E. of regression	113.5061	Akaike info criterion	12.45639	
Sum squared resid	373625.2	Schwarz criterion	12.72303	
Log likelihood	-211.9869	Hannan-Quinn criter.	12.54844	
F-statistic	1.346076	Durbin-Watson stat	1.292131	
Prob(F-statistic)	0.273273			

Kontrastın sabitliği: Homojenlik ve kontrastın sabitliği ölçme uygulaması Heteroskedasticity. Teste göre Prof =0.2733>0,05 buna göre homojenlik bir sorun yoktur.

Geçmiş verilere dayanarak genel borç değişkeninin nihai modelinin şekli:

$$CGP_t = 143.01 - 1.71 FDII_t + 12.23 OER_t - 6.14 d(GNE_t) - 1.93 CU_t - 66.55 TPG_t + u$$

Tablo:25 Test Sonuçlarının Özeti

Bağımlı Değişken / Test	Doğrusal korelasyon testi	Normality Test BOP	Serial Correlation LM Test	Heteroskedasticity Test: Breusch-Pagan-Godfrey	Variance Inflation Factors VIF Test
Ödemeler Dengesi BOP	Prob(F-statistic) = 0.000000	Prob =0.99884	Prof = 0.2062	Prof = 0.4161	VİF değeri 10'dan düşüktür
İşsizlik UNEM	Prob(F-statistic) = 0.000000	Prob =0.978793	Prof = 0.1130	Prof = 0.5672	VİF değeri 10'dan düşüktür
Enflasyon INF	Prob(F-statistic) = 0.000000	Prob =0.082416	Prof = 0.0619	Prof = 0.6383	VİF değeri 10'dan düşüktür
Hükümet Borçları CGP	Prob(F-statistic) = 0.000000	Prob =0.776548	Prof =0.2570	Prof =0.2733	VİF değeri 10'dan düşüktür

SONUÇ

Birçok ülke arasındaki para birliği yeni iktisatçıların dikkatini çeken bir alan; iktisadi sorunları ve tutumları çözecek bir araç olarak görülmektedir. Ödemeler dengesindeki açık, enflasyon, işsizlik gibi, Bu fikir ilk olarak Kanadalı iktisatçı Mundell tarafından ortaya atılmıştır ve Optimum Para Alanı Teorisi'nin temelini oluşturmuştur. Yıllar boyunca iktisatçılar bu teorinin izinden gitmiştir. Teorinin gelişerek günümüzdeki şeklini alana ve Optimum Para Alanı Teorisi, Avrupa Para Birliği kurulana kadar sadece teori olarak kalmıştır. Bu birlik uygulamalı olarak Optimum Para Alanı Teorisi'ni gerçekleştirmiştir. Bu proje 12 ülkeyle başlayarak bugün Avrupa Para Birliği'ne üye 22 ülkede uygulanmaktadır. Ülkelerin sayılarının artması projenin başarılı olduğunun bir göstergesi değildir. Bu nedenden dolayı bilim adamları Avrupa Para Birliği'ni teorik ve uygulama yönünden denetime tâbi tutmuşlardır. Bunun için mali analiz araçları ve iktisadi denetim modelleri kullanılmıştır. Örnek olarak Avrupa Para Birliği'nin Optimum Para Alanı Teorisi'nin standartlarını uygulama ölçütünü test etmek görülmüştür ki Avrupa Para Birliği optimum para alanı teorisinin standartlarını uygulamakta bir yol kat etmiştir. Euro'nun tek basımını yapan Avrupa Merkez Bankası'nın kuruluşu, Avrupa Para Birliği üye ülkelerinin nakit rezervlerinin idare edilmesi ve üye ülkeler arasında para politikaları arasında uyum sağlama, ek olarak Avrupa Para Birliği ülkeleri hizmet, sermaye ürünlerin serbest dolaşımı için aralarındaki gümrük sınırlarını kaldırmıştır, bu da birlik üyeleri aralarında ticareti arttırmıştır. İş gücünün serbest dolaşımı açısından ise, hala kaç sorun vardır, bu açıdan kültürel, yasal ve sosyal sorunlar şeklinde gösterilebilir. Avrupa Para Birliği üye ülkelerinin maliye politikaları tamamlanmamıştır, özellikle yeni üye olan ülkeler nedeniyle birlik üyeleri arasındaki işsizlik oranının yüksek olması, ihtisaslaşma, verimlilik ve dil sorunları nedeniyle iş gücünün serbest dolaşımı sağlanamamıştır, Yunanistan da iktisadi sorunların rüzgarı estiği zaman Yunan işçiler diğer ülkelere göç etmek istemiştir, fakat Yunanistan belirli bir iktisadi alanda ihtisaslaşma ve verimli olmasıyla ve bu

iktisadi alanın diğer üye ülkelerde olmaması nedeniyle, dil sorunu Yunan iş gücü tüm AB üyeleri ülkelerinin dillerini bilmemesi ayrıca diğer ülkelerinde aynı şekilde dil tuzağının içine düşmesine sebep olmuştur. Dil öğrenme ve maliyetine bağlı olarak Yunan iş gücünün diğer ülkelerde dolaşımında sorunlardan birisi olmuştur. Ayrıca ortak maliye politikalarını ve kurumlarının azlığı ya da hiç olmaması, bazı ülkelerin kendi maliye politikalarına ve acandalarını öne sürdürmesini sağlamıştır. Diğer ülkelerin maliye politikalarına el koyma ve birlik ülkelerinin değişik denge politikasının olması diğer birlik üyeleri ekonomilerine zarar vermiştir. Özellikle zayıf ekonomilere sahip olan ülkeler zarar görmüştür, birlikteki güçlü ekonomilere sahip ülkelere kolay av olmasına neden olmuştur. Avrupa Para Birliği'nin optimum para alanı standartlarına göz attıktan sonra Avrupa Para Birliği'nin kendi koyduğu standartlara ne kadar uyduğunu göreceğiz. Avrupa Birliği'nin tüm üyelerinin onayladığı standartlar. Enflasyon ölçütü yönünden, Maastricht Antlaşması'na göre Avrupa Para Birliği üye ülkeleri enflasyon yönünden enflasyonu düşük olan üç ülke enflasyonlarının ortalamasının toplamının %1.5 eklenmesine yakın bir sınırdaki tutmaları gerekmektedir. 2001 yılından 2016 yılına kadar üç ülke kriterleri yerine getirememiştir. Milli gelir bazında genel borç yönünden, Avrupa Para Birliği katılım şartlarına göre üye ülkelerin hükümet borcu milli gelirin %60'ı geçmesi gerekmektedir, ortak paranın ilk basılmasından 2016 yılına kadar bu şartı gerçekleştirmeyen üç ülke olmuştur. Belçika, Yunanistan, İtalya. Genel borç yönünden cari denge açık ise, Avrupa Para Birliği'ne katılan şartı şu şekildedir. Cari açık milli gelire göre %3 en yüksek düzeyde olmalıdır. Ortak paranın basımıyla 2016 yılına kadar Yunanistan bu şartı getirmemiştir. Maastricht Antlaşması'na göre bu şartları yerine getiremeyen üyelere herhangi bir yaptırım, mali ya da para cezası yoktur. Ekonomileri güçlü olan ülkelerin para ve maliye kurumlarıyla birlikte yardım etme amaçlı ekonomileri zayıf ülkelerle müzakereler yapmalıdır. Birliğin sürdürülmesi için, bu da Avrupa Para Birliği'nin en büyük negatif yönlerindedir. Buna göre Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılımıyla ödenecek bedellerin yönleri görülmüştür, buna göre iktisatçıların pozitif etkisi şu şekilde olabilir, döviz değişimi maliyetini azaltma veya iptal etme, bölgesel sınırlar içinde rekabet gücünü artırma, fiyat bazını ve değişikliğini ortadan kaldırma, muhasebe maliyetini azaltma, fiyatlar tahminini sağlamak, iş gücü sektöründe çalışan şirketlerin optimum para alanı içinde maliyetini azaltma, bedeller yönünden ise en önemlisi para politikasında bağımlı olmalı, bazı maliye kurumları görevlerini kaybetmektedir. Döviz kurumları, maliye

simsarlığı ve hatta bazı bankalar kendi kârlarının bir kısmını kaybetmektedir. Döviz bozma Türkiye ve Avrupa Birliği arasında olan tahvil karları ve iki yanlı bir dezavantaj vardır. Euro önünde Türk Lirasının değeri ve geçerli uygun fiyatın bellirlenmesi fiyat belirleme anında, başlangıçtan Türk Lirasının uygun fiyat bellirlenmesinin ekomomiye yönlendirme, ilerletme ve rekabette çok büyük bir rol oynamaktadır. Fiyat yanlış düzey belirlenmesi yükselim etkisine sebep olabilmektedir. Türk piyasalarında maliyetin dayanağı büyük ölçekte fiyat pahalılığına ve ücretlere bağlıdır, iş gücünün dolaşımdaki katılığı arttıkça AB'ye katılma maliyeti azalmaktadır, Türkiye açısından oluşabilecek çalkalanmaları ortadan kaldırabilir. Türkiye bu yönden çok büyük yollar katemiştir. En önemlisi Ankara Antlaşması'nın imzalanması Türkiye ve Avrupa arasında ilişki bağlamı kurmuştur. Türkiye ve AB Birliği'ni üç aşamaya ayırmıştır, bunlar başlangıç aşaması geçiş ve nihai aşama. Türkiye ve Avrupa ekonomik birliği arasında entegrasyon aşamasında geçici aşama içinse ek protokol imzalanmıştır ve hazırlık aşamasından sonra gelmektedir. Buna Türkiye için herhangi bir görev veya bir yaptırım yoktur. Sadece Türkiye'nin kendi ekonomisini AB gümrük birliğine hazırlama aşamasıdır. Bu aşama azami 10 yıl en az 5 yıl sürelidir. Antlaşma Türkiye Dışişleri Bakanlığı'nın açıkladığı gibi kalıcı ve güçlü ilişkiler amaçlayan Türkiye ve Avrupa kurmak içindir. Türkiye ve AB arasındaki iktisadi farkındalıkları gidermektedir, Ankara Antlaşması'na göre AB, Türkiye'nin katılabilmesi için tolerans takdim edecektir. Ankara Antlaşması, Türkiye ve AB ekonomisi arasındaki büyüme farkındalıklarını göz önünde bulundurmıştır ve Türkiye'nin üyeliğini üç aşamaya hazırlamıştır. Antlaşmadaki 2.maddeye göre ise Türkiye bu aşamaların sonunda Avrupa Birliği'ne katılabilecektir. Antlaşmanın 28. maddesine göre de tam üyelik dışında herhangi bir önem kabul edilmez, bu nedenden dolayı Türkiye tam üyelik durumunda tutumludur, herhangi bir önermeyi reddetmiştir. (İmtiyazlı Ortaklık). Taraflar arasında en önemli adım gümrük birliği bilindiği üzere bu aşama tamamlanmamıştır. Türkiye'nin bazı tarımsal ürünlerini içermemesi nedeniyle Türkiye o ürünlerde üstündür ve rekabet düzeyi yüksektir. İş gücünün serbest dolaşımı ilkesi de sorunludur. Türkiye'den giden iş gücünün AB tarafından askıya alınması ve engellemeleri nedeniyle geçiş süreci içinde askıya alması Türkiye hükümeti reddetmiştir. Buna göre Türkiye'nin toplam ekonomik göstergeleri işlenmiştir. (ödemler dengesi -işsizlik -enflasyon -genel borç) Türkiye'nin AB ile Gümrük Birliği'ne katılmasıyla sonuçlar alınmış. Bunun için Eviews istatikselsel

porogramı kullanılmıştır ve Ols N küçük kareler yöntemi de gerçekleştirilmiştir. 1980'den 2016 yılına kadarki denklemsel eğimin sonucunu almak için sonuçlar şu şekildedir. Türkiye ve AB arasında Gümrük Birliği Türkiye ödemeler dengesini iyileştirmede yardımcı olabilmektedir, demektirki Avrupa Birliği piyasalarınca ulaşılamayan malların elde ithal ettiği malların maliyeti gümrük vergilerinin düşmesi ile azalmaktadır. Bu da ödemeler dengesine pozitif etki etmektedir, sermaye ve yatırım dolaşımı daha fazla cazip ve az maliyetli olmuştur. Türkiye ve AB arasındaki Gümrük Birliği işsizlik oranına negatif yönde etki yapmıştır, birliğin uygulanmasıyla diğer yıllara göre işsizlik artmıştır.

Bu da demektir ki Avrupa Birliği yeni iş imkanları yaratamamıştır. Bu da Türkiye ürünlerinin diğer üye ülkelerinin ürünlerinin daha düşük kaliteli ve rekabet edememelerinin nedeni, tabiki de Türkiye üstün olduğu ürünler ve sektörleri gümrük birliğinin içermemesidir. Türkiye ve AB arasındaki gümrük birliği Türkiye'nin enflasyon düzeyi etkisi olmamıştır. Bu da daha çok enflasyon oranının Türkiye siyaset durumunun ve yürütülen maliye politikalarına bağlı olmasındandır.

Türkiye ve AB arasındaki gümrük birliği Türkiye'nin toplam borcuna herhangi bir etkisi olmamıştır, demektir ki gümrük birliği Türkiye'nin toplam borcunu azaltmamıştır ve herhangi bir negatif veya pozitif etkisi olmamıştır. Bu verilerin ışığı altında kararın sahibi Türkiye iki ayrı yol arasındadır: Evet ya da Hayır, fakat yarım bir üyelik içinde şartların yerine getirilmemesiyle, iş gücü serbest dolaşımı, sermaye, teknoloji tarımsal ürünlerin serbest dolaşımı, diğer üye ülkeler gibi eşitsizlik olma durumunda, birliğin kendi iç sorunlarını çözmemesi ve kendi öngördüğü standartların uygulanmaması bir çözüm ve düzenleme mekanizması geliştirilmelidir. Herhangi bir tarafa yükletilmemelidir ya da ceza olarak yaptırımlar geçerli olmalıdır. Türkiye herhangi bir adım atmadan önce çok zor bir karar almalıdır, eksik antlaşma Türkiye için bir yük olacaktır. Ekonomik ve stratejik sorunlarını çözebilmek için başka mekanizma ve antlaşmalar aramalıdır.

Kaynaklar

1. Alojzy Z, N. and Yochanan, S. (2012). Failing Institutions Are at the Core of the Euro Crisis, Penn Institute of Economic Research
2. ATSO (Antalya Ticaret ve Sanayi Odası-) (Antalya AB Bilgi Merkezi), 2010. - “Gümrük Birliği”nin Türk Ekonomisine Etkileri”, Antalya.
3. Bayoumi, T., Eichengreen, B. and Jürgen V, H. (1997). “European Monetary Unification: Implications of research for policy, implications of policy for research”, Open economies review,
4. De Grauwe, P. and F. Mongelli, 2004, “Endogeneities of Optimum Currency areas”, December, mimeo.
5. De Grauwe, P., 2003, Economics of Monetary Union, Oxford University Press.
6. Demir, Gizem. Marmara University, Department of Economics, International Economics, Gümrük Birliği”nin Türk Ekonomisi Üzerindeki Etkileri, Master Thesis, Istanbul 2011.
7. Eight East Caribbean States, formerly the British Caribbean Territories (Eastern Group), formed a currency board in 1950.
8. Fabian Amtenbrink and Jakob Dehaan, “Economic Governance in the European Union: Fiscal Policy Discipline versus Flexibility”, Common Market Law Review, Vol. 40, 2003, p. 1075.
9. <http://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/tableView.aspx>
10. Ispir, Yusuf. Gümrük Birliği”nin Türkiye Ekonomisi Üzerindeki Etkileri, Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Department of Economics, Master Thesis, Kahramanmaraş, August 2010.
11. Maastricht article 9.
12. Merve Aydın 2015 – The Positive and The Negative effects of CU on Turkey–

Istanbul Bilgi University Institute of Social Science

13. Merve Aydın 2015 – The Positive and The Negative effects of CU on Turkey–
Istanbul Bilgi University Institute of Social Science
14. Mongelli, F., 2002, “‘New’ Views on the Optimum Currency Area Theory:
What is EMU Telling Us”, European Central Bank, Working Paper, No. 138
15. Mongelli, F., 2002, “‘New’ Views on the Optimum Currency Area Theory:
What is EMU Telling Us”, European Central Bank, Working Paper, No. 138.
16. REPRODUCTION OF DEPENDENCY: THE CUSTOMS UNION
BETWEEN TURKEY AND THE EUROPEAN UNION - Murat PESTELI -
Hacettepe University Graduate School of Social Sciences Department of
International Relations- Ankara, 2013
17. Togan, S. (2012). The EU-Turkey Customs Union: A Model for Future Euro-
Med Integration, MEDPRO Project Technical Report No. 9, Brussels.
18. Togan, S. (2012). The EU-Turkey Customs Union: A Model for Future Euro-
Med Integration, MEDPRO Project Technical Report No. 9, Brussels.
19. Turkish Ministry of Finance, 1970
20. (Türk Dışişleri Bakanlığı, 1963)
21. ABDULLAH BAHADIR ĞAĞMAZ 2014 - EFFECTS OF CUSTOMS
UNION ON TURKEY’S COMPETITIVENESS IN TRADE WITH EU15 -
T.C. MARMARA ÜNİVERSİTESİ
22. Agreement Establishing the European Bank for Reconstruction and
Development.
23. Andrew K. Rose, Currency Unions, Article prepared for The New Palgrave,
March 7, 2006, p.1.
24. AVRUPA PARA BİRLİĞİ, EURO VE TÜRKİYE EKONOMİSİNE
ETKİLERİ- Yüksek Lisans Tezi- BETÜL VARAN- MARMARA
ÜNİVERSİTESİ -Istanbul 2010.
25. Barro, R. and D. Gordon, 1983, “Rules, Discretion and Reputation in a Model
of Monetary Policy”, Journal of Monetary Economics, 12, pp. 101-121.
26. Calvo, G. and C. Reinhart, 2002, “Fear of Floating”, The Quarterly Journal o
Economics, 117 (2), pp. 379-408, May.
27. Corden, W., 1972, “Monetary Integration, Essays in International Finance
International Finance Section No. 93, Princeton University.
28. Corden, W., 1972, “Monetary Integration, Essays in International Finance”

International Finance Section No. 93, Princeton University.

29. El Hammas, H., Slah, S., «Choix De Régime De Change Optimal Et Croissance Economique», Cas De La Tunisie, op-cit, P 03.
30. El Hammas, H., Slah, S., «Choix De Régime De Change Optimal Et Croissance Economique», Cas de La Tunisie, Ixaispe Conférence, The Theorie And Practice Of Economie Policy, Tradition And Change 15-17 June 2006- Italy, p19.
31. European Central Bank, “The Monetary Policy of the ECB”, op. cit., pp. 50-51.
32. Fisher, S., «Régime De Taux De Change Le Bipolarisme est il Justifie?» Revue Finance Et Développement -Juin 2001 Volume38-Numéro 2, p18.
33. Frankel, J. 1999, “No Single Currency Regime is Right for All Countries or at All Times”, NBER Working Paper, No. 7338.
34. Frankel, J. and A. Rose, 1997, “Is EMU more justifiable ex post than ex ante?”, European Economic Review, 41, pp. 753-760.
35. Frédérique Bec, Pierre Calmc Et Autres Sous La Direction de Jean olivier Hairnult, «Analyse Macroéconomique», 2 eme Edition, La Découverte, Paris, 2000, p 463.
36. Gandolfo, G., 1992, “Monetary Unions” in P. Newman, M. Milgate and J. Eatwell (eds.), The New Palgrave Dictionary of Money and Finance 2, Macmillan, London, pp. 765-770.
37. http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/erdf/
38. https://ec.europa.eu/info/about-european-union/euro/history-euro/history-euro_en
39. Ishiyama, Y., 1975, “The Theory of Optimum Currency Areas: A Survey”, IMF Staff Papers, 22, pp. 344-83.-
40. Itr Özer- Ankara, 2007- Doktora Tezi- EKONOMĐK VE PARASAL BĐRLĐK VE TÜRKYE’NĐN UYUMU- Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Đktisat Anabilim Dalı Programı- p 46
41. Jacob, A. Frankel, Morris, Goldstein and Paul, R. Masson, “International Dimensions of Monetary Policy: Coordination Versus Autonomy”, in “Monetary Policy Issues in the 1990s”, Symposium Series, Federal Reserve Bank of Kansas City, 1989, p. 185.
42. Jacques Delors April, 17, 1989- Report on economic and monetary union in

the European Community- COMMITTEE FOR THE STUDY OF ECONOMIC AND MONETARY UNION.

43. Jura, M., «Technique Financiere Internationale», op-cit, p 117.
44. Kenen P.” The Theory of Optimum currency areas: an Electic View”, in Mundell and Swoboda; eds, Monetary Problems of the international economy, Chicago: university press.1969.
45. Kırdar, Dilek. Gümrük Birliği“nin Türkiye Ekonomisi Üzerine Etkileri, Master Thesis, Eskişehir Anadolu University, September 2005.
46. Melitz, J. (1991). “Brussels on a Single Money”, Open Economies Review, 2, pp. 323-336.
47. Melitz, J. (1991). “Brussels on a Single Money”, Open Economies Review, 2, pp. 323-336.
48. Minda, A., «La Dollarisation Integrale, Une Option Monetaire De Dernier Ressort Pour L’amerique Latine?» Revue Monde En Développement, Tome 33, année 2005, univ. Toulouse, p 15.
49. Montalien, T., «Quelle Stratégie De Change Dans Les Economies En Developpement?» Revue Monde Et Développement, Tome 33, Année 2005, Université Orelaus, p 07.
50. Nicolaus Heinen May 2, 2012 European economic policy A profile of the coordination mechanisms Deutsche Bank AG DB Research Frankfurt am Main -Germany-
51. Paul De Grauwe: Economics of Monetary Union 11’e 2016 – Oxford University
52. Robert A. Mundell - 1961 - Theory of Optimum Currency Areas - The American Economic Review, Volume 51, Issue 4 (Sep., 1961), 657-665.
53. Ronald I. McKinnon - Optimum Currency Areas - Source: The American Economic Review, Vol. 53, No. 4 (Sep., 1963), pp. 717-725 Published by: American Economic Association Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/1811021>
54. Samuele Rosa, IMF Statistics Department October 2004 -IMF COMMITTEE ON BALANCE OF PAYMENTS STATISTICS CURRENCY UNION TECHNICAL EXPERT GROUP (CUTEG)- ISSUES PAPER (CUTEG) # 2 DISTINCTION BETWEEN CURRENCY UNION AND OTHER ECONOMIC UNIONS. <http://www.imf.org/external/np/sta/bop/pdf/cuteg2.pdf>

55. Tanja Broz, Assistant, The Institute of Economics, Zagreb. 2005 - The Theory of Optimum Currency Areas: A Literature Review
56. The CFA Franc, pegged to the French Franc in 1948, is the common currency of fourteen countries in Central and West Africa.
57. THE TREATY OF ROME - 25 March 1957.
58. Treaty on European Union OJ C 191, 29.7.1992
59. TREATY ON STABILITY, COORDINATION AND GOVERNANCE IN THE ECONOMIC AND MONETARY UNION - 2011
60. Werner Report 11- 1970- Report to the Council and the Commission on the realization by stages of ECONOMIC AND MO. NETARY UNION in the Community- COUNCIL – COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES

